NATIONAL LIBRARY
MAY 17 1972
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

B101/A/16/1
1, 6, 19

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephone 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

17. N-RS TREŠDIENA, 1972. G. 19. APRĪLIS 22. GADS WEDNESDAY, APRIL 19, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

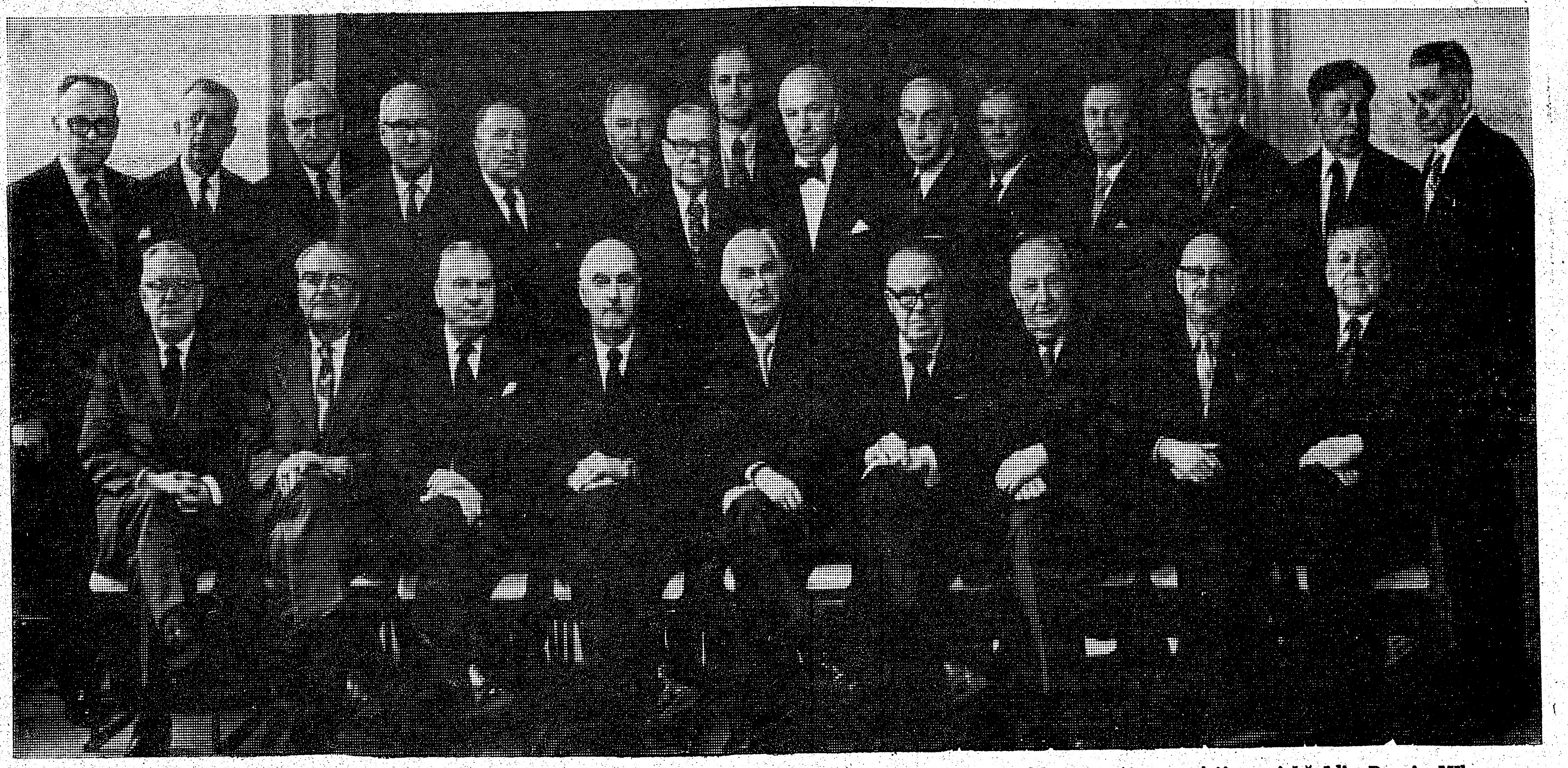

Latv. ev. lut. baznīcas virsvaldes plēnārsēdes dalībnieki Toronto, pirmā rindā no kreisās: prāv: K. Birznieks, revīzijas komisijas priekšsēdis Dr. A. Mīlenbachs, prāv. V. Šēfers, prāv. A. Veinbergs, jaunais baznīcas virsvaldes prezidents archib. A. Lūsis, Dr. A. Rūsis, prāv. J. Teriņš (Zviedrija), senātors A. Rumpēters un prāv. J. Turks; otrā rindā: kasieŗa vietnieks A. Lejiņš, māc. A. Čops, Lielbritanijas draudžu apvienības pārvaldes priekšnieks J. Paegle, māc. E. Lange, virsvaldes sekretārs R. Roze, revīzijas komisijas loceklis prof. E. Reinbergs, rev. kom. loc. A. Dzirkalis, virsvaldes loc. Dr. J. Robiņš, prāv. R. Mužiks (Anglija), virsvaldes kasieris V. Gobiņš, virsv. loc. L. Kanders (Zviedrija), prāv. R. Āboliņš, virsv. loc. prof. E. Leimanis, prāv. A. Grosbachs (Austrālija) un virsvaldes loceklis ārmisijas lietās māc. J. Vējiņš.
Foto: J. Ligers

Archibīskaps A. Lūsis ievēlēts par Baznīcas virsvaldes prezidentu

LATVIJAS EV. LUT. BAZNĪCAS VIRSVALDES LOCEKĻI NO AUSTRĀLIJAS, ZVIEDRIJAS, ANGLIJAS, ASV UN KANADAS PULCĒJĀS TORONTO KĀRTĒJĀ PLĒNĀRSĒDĒ NO 14. — 16. APRĪLIM

Sv. Jāņa un Sv. Andreja baznīcas telpās aizvadītajā nedēļas nogalē valdīja dzīvāka rosība ar svinīgāku noskaņu nekā parasti, jo abas draudzes, it sevišķi dāmu komitejas, uzņēma tālus un gaidītus viesus, kas bija ieradušies, lai piedalītos Baznīcas virsvaldes plenārsēdē.

Ar mūsu baznīcas augstāko vadību bija izdevība satikties un iepazīties šejienes organizāciju vadītājiem un darbiniekiem, kādā nolūkā atsevišķu pieņemšanu 14. aprīļa vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās bija rīkojis archibīskaps A. Lūsis. Svētdien, 15. aprīlī, Sv. Jāņa baznīcā dievlūdzēju straume ātri pildīja visas iespējamās vietas, lai būtu lieciniece svinīgajam dievkalpojumam, kuŗā sprediķoja prāv. A. Grosbachs no Austrālijas, kas pēc archibīskapa A. Lūša un prāv. J. Teriņa no Zviedrijas vadītās sākuma liturģijas saņēma Baznīcas nopelnu krustu. Līdzīgu apbalvojumu izpelnījies arī prāv. E. Rozītis Vācijā, kas apstākļu dēļ tomēr nebija varējis ierasties. Dievkalpojumā lūgšanu teica prāv. R. Mužiks no Anglijas, bet beigu liturģijā bez archibīskapa A. Lūša vēl piedalījās prāc J. Turks no ASV. Ar dziesmām svinīgo dievkalpojumu kuplināja Sv. Jāņa draudzes koris un draudzes svētdienas skolas audzēkņu koris diriģenta J. Baruša vadībā.

Baznīcas virsvaldes plēnārsēdi 14. aprīlī pēc archibīskapa A. Lūša atklāšanas svētbrīža kā namatēvs sveica Sv. Jāņa draudzes priekšnieks J. Koncis. Virsvaldes plēnārsēdē prāv. A. Veinbergs nodeva arī Latvijas sūtniecības ASV vadītāja Dr. A. Dinberga un prof. A. Spekkes sveicienus, bet līdzšinējā un ilggadīgā valdes prezidenta P. Eglīša sveicienus nodeva V. Gobiņš. Rakstveida aizbildinājumus bija sūtījuši virsvaldes locekļi prāv. E. Rozītis un R. Liepiņš no Vācijas, kā arī advokāts J. Bergmanis no ASV, kas plenārsēdē nebija varējis ierasties.

Neveselības dēļ no virsvaldes prezidenta amata atlūdzies P. Eglītis, kuŗa darbu atzinīgi novērtējot, vēlāk izraudzīja par goda prezidentu un pateicībā par pašaizliedzīgo darbu mūsu baznīcas druvā viņam piešķira sevišķu apbalvojumu, ko pilnvaroja pasniegt prāv. A. Veinbergu, Dr. A. Rūsi, senātoru A. Rumpēteri, V. Grobiņu un A. Lejiņu.

Par plēnārsēdes sekretāriem izraudzīja R. Rozi, A. Lejiņu un prāv. R. Mužiku, bet rezolūciju komisijā senātoru A. Rumpēteri, prāv. A. Grosbachu un prof. E. Leimani.

Plēnārsēdes darba sekā bija paredzēta arī virsvaldes prezidija un revidentu vēlēšanas. Pēc līdzšinējā prezidenta P. Eglīša atlūgumos pieņemšanas par Baznīcas virsvaldes prezidentu ievēlēja archibīskapu A. Lūsi, kas tad, pārņemot sēdes vadību, izteica pateicību par viņam dāvāto uzticību, kas viņa rokās ielikusi sevišķi lielu atbildību. Virsvaldes prezidijā ievēlēja līdzšinējos viceprezidentus prāv. A. Veinbergu (garīgais) un Dr. A. Rūsi (laicīgais), sekretāru R. Rozi, kasieri V. Gobiņu, viņa palīgu J. Lejiņu un juriskonsultu senātoru A. Rumpēteri. Tāpat līdzšinējos amatos ievēlēja arī revidentus A. Cīruli, A. Dzirkali un A. Mīlenbachu, un apstiprināja par ārmisijas darba referentu māc. J. Vējiņu.

Sakarā ar Latvijas baznīcas uzņemšanu Pasaules baznīcu apvienībā (WCC) pie virsvaldes no jauna izraudzīja četras komisijas. No tādām administrātīvā komisijā ievēlēja Dr. A. Rūsi, senātoru A. Rumpēteri, prāv. V. Šēferu un kā substitūtu prāv. R. V. Āboliņu. Oikūmeniskā un ārlietu komisijā ievēlēja archibīskapu A. Lūsi, prof. E. Leimani, prāv. J. Teriņu un prāv. R. Mužiku, Misijas un palīdzības komisijā ievēlēja prāv. A. Veinbergu, māc. J. Vējiņu, prāv. A. Grosbachu, V. Gobiņu un māc. V. Vārsbergu. Teoloģijas un kulta komisijā ievēlēja archibīskapu A. Lūsi, prāv. K. A. Birznieku, prāv. J. Turku un māc. R. Zariņu.

Visas trīs plēnārsēdes dienas ievadīja un beidza ar lūgšanām ko teica prāv. A. Veinbergs, prāv. A. Grosbachs, prāv. R. Mužiks un prāv. J. Teriņš. Plēnārsēdes gaitā virsvaldes locekļi noklausījās rindu ziņojumu par mūsu kopbaznīcu, atsevišķu draudžu dzīvi un darbu dažādās zemēs, apsprieda baznīcas garīgos, saimnie-

(Turpinājums 13. lp.)

Niksons uzsveŗ draudzību ar Kanadu

ASV prezidenta Niksona 40 stundu ilgais apmeklējums Otavā, kas sākās 13. aprīlī, apstiprināja kanadiešu vairākumam, ka abu valstu attieksmes ir draudzīgas, par spīti oficiālām domstarpībām starp Niksina un Trudo valdību.

Niksona vizītei toni piedeva ģenerālgubernātors Mičiners, kad viņš apsveikuma runā lidlaukā sacīja: „Gandrīz neredzamā robeža, ko untumainā vēsture iezīmējusi šķērsām pāri kontinentam, atdalot abas suverēnās valstis, tomēr nešķiŗ mūs kā cilvēkus ar neskaitāmām draudzības, savstarpējās radniecības un personiskām saitēm, jo mēs visi esam ziemeļamerikāņi."

Sveicinādams ASV prezidentu ar dziļu sirsnību un cienību, kā tas sader labiem kaimiņiem un draugiem, uzticamiem sabiedrotiem, ģenerālgubernātors turpināja: „Lai gan mūsu pastāvošā valdības sistēma ir izveidojusies citādāka, un mūsu stāvoklis skaita un varas ziņā atrodas uz dažādas pakāpes, mūsu nodomi un mērķi kā kaimiņiem tomēr visumā ir līdzīgi." Viņš arī sacīja, ka Niksons „nav braucis tikai nepieciešamības dēļ, lai atrisinātu kritiskus jautājumus, bet arī sludināt, ko mēs vēlamies dzirdēt — amerikāņu un kanadiešu draudzību, kas veidota un uzturēta pusotra gadu simteņa."

Kamēr Trudo noklausījās runu ar sastingušu seju, sagaidītāji lidlaukā aplaudēja un skaļi uzgavilēja Niksonam.

Varbūt prezidents Niksons atklāja pastāvošās oficiālās attieksmes starp Otavu un Vašingtonu vairāk nekā bija domājis, kad viņš uzsvēra faktu, ka Kanadas apmeklējums notiek starp viņa vēsturisko Pekingas apmeklējumu un gaidāmo vizīti Maskavā. Prezidents atklāja šo triju apmeklējumu sakarības iztulkojumu audiencei. Tad prezidents paskatījās uz Tru-

(Turpiājums 11. lp.)

LATVIJA
AMERIKĀ
Trešdiena, 1972. g. 19. APRĪLIS 17. N-RS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk trešdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —
par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.
Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

ETHNIC PRESS ASSOCIATION ONTARIO 1970-1971

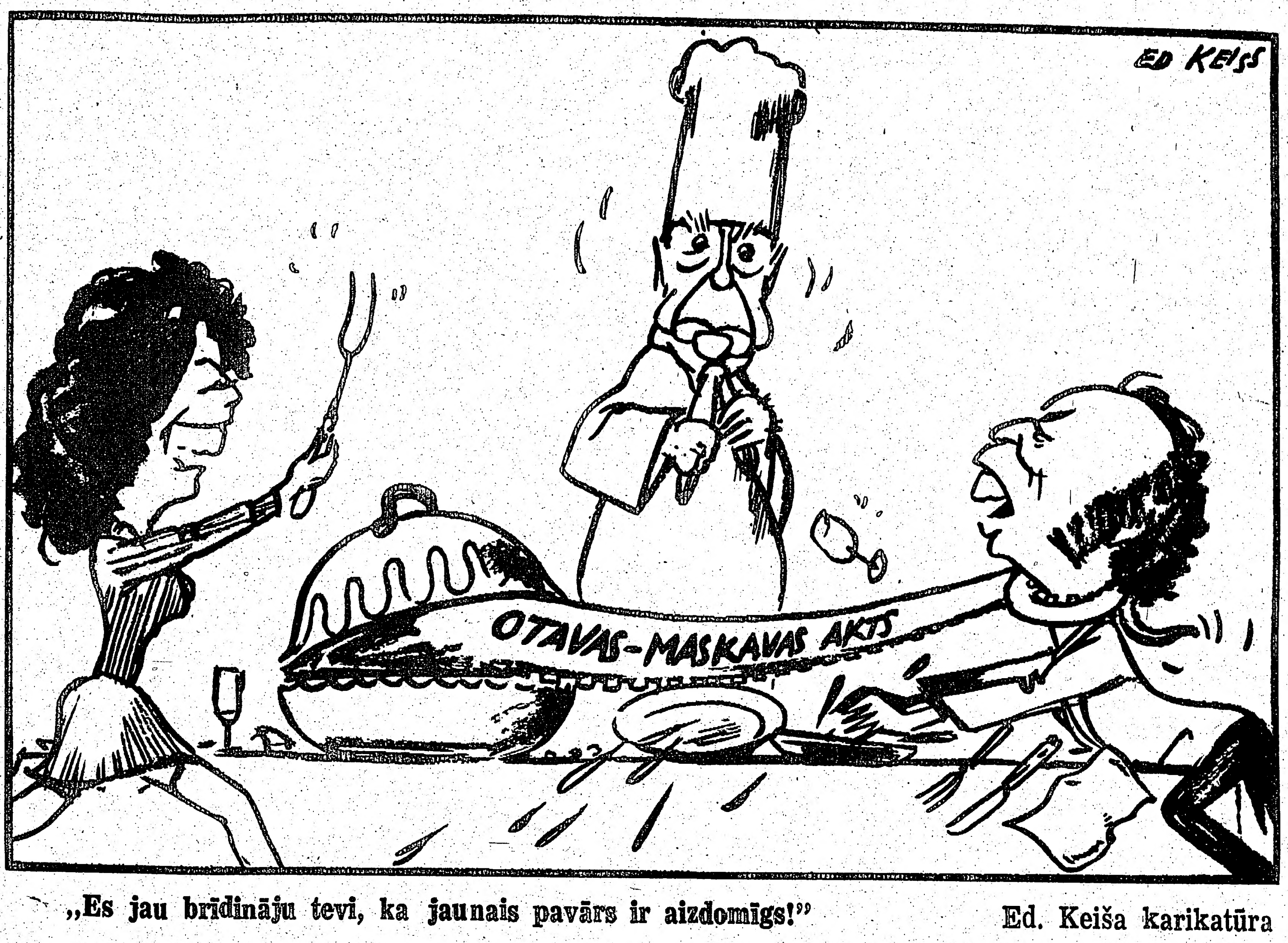

„Es jau brīdināju tevi, ka jaunais pavārs ir aizdomīgs!" Ed. Keiša karikatūra

Ķīnas lielais lēciens

Visas pasaules acis pašlaik pievērstas sarkanai Ķīnai. Šķiet, ka prezidenta Niksona nesenās sarunas ar Maocetungu un citiem Ķīnas politiķiem sensacionālā pagriezienā pasaules politiku neievirzīs, vienīgi Ķīna iegūs lielāku pašapziņu, kas tās politiku var zināmā mērā ietekmēt. Ķīna nu jau kļuvusi par trešo pasaules varu, un ar tās nostāju jārēķinās ne tikvien Pad. savienībai, bet arī ASV.

Kopš lielās kultūras revolūcijas pasaules acis no Ķīnas nav novērstas. Ar atombumbas izveidošanu tikai ar saviem spēkiem, Ķīna kļuva jau par lielvaru, bet ar iekļūšanu Apvienotajās nācijās un drošības padomē ar veto tiesībām — par pasaules trešo varu, kuŗa savā ziņā var diktēt savu gribu.

Ķīna platības ziņā ar saviem 9,5 miljoniem kv. km ir trešā lielākā valsts pasaulē. Par Ķīnu lielākas ir Pad. savienība ar 22,4 milj. kv. km un Kanada ar 9,98 milj. kv. km. Ķīna ir 38 reizes lielāka nekā Rietumvācija. Ar savu tagadējo lielāko ienaidnieci Pad. savienību tai ir turpat 5000 km gaŗa robeža, bet ar Mongoliju — 4000 km. Tās ir nedrošākās Ķīnas robežas, kopš Maocetungs „nokronēja" Maskavu un sevi atzīst par vienīgo īstā komūnisma ideologu.

Savā laikā caristiskā Krievija Ķīnai atņēma lielas territorijas, ap 2 milj. kv. km, tās tagad ir viens no ķīviņu objektiem ar Pad. savienību. Pekinga līdz šim savas tiesības pieteikusi vienīgi 20.000 kv. km Pamirā un ap 1000 kv. km lielo salu, kas šķiŗ Amuru no Usuri un uz 1969. g. sadursmēm uzmanību ieguvušo Damaskas salu, tomēr no zaudētajiem apgabaliem pavisam atteikusies nav nekad. Un milzīgais iedzīvotāju pieaugums spiedīs tos kādreiz atdabūt atpakaļ. Lielais nezināmais ir Ķīnas iedzīvotāju skaits. Arī pašas Ķīnas iestādes noteiktu iedzīvotāju skaitu nav uzdevušas, bet statistiķi pašreizējo iedzīvotāju skaitu lēš uz 700 līdz 750 miljoniem. Šā vai tā Ķīna ar Beļģiju abas ir visbiežāk apdzīvotās valstis pasaulē, kur iedzīvotāju skaits jau sasniedzis 320 uz vienu kv. km. Tikai Ķīna nav vienādi apdzīvota, lieli apgabali ir apdzīvoti pavisam reti, bet visbiežāk apdzīvotās vietās apmetušies 600 cilvēki uz viena kv. km. Tas ir sevišķi dienvidos upju deltās.

Varētu domāt, ka Ķīnā dzīvo liels tautu sajaukums un tā runā daudzus dialektus vai atsevišķas valodas, kā piem., Indijā; bet tā tas nav. Pēc Eiropā pieejamām ziņām Ķīnā runā tikai sešus dialektus un tā saucamo ziemeļu dialektu runā 70 proc. iedzīvotāju. Šis dialekts arī pieņemts par galveno valodu, un to māca visās pamatskolās, arī tanīs apgabalos, kur runā citus dialektus.

Ķīna vēl arvien ir lauksaimniecības zeme, kur ap 80 proc. iedzīvotāju ir zemnieki. Taču tikai pāris pēdējos gadus Ķīna spējusi pabaŗot tautu ar savas ze-

(Turpinājums 23. lp.)

Lasītāju vēstules

KĀDA IR PATIESĪBA

Latvija Amerikā 22. marta numurā Lasītājs Čikagā slāpst pēc taisnības. Tā nu ir! Cilvēkam katram ir tikai sava subjektīva patiesība, bet absolūtā pieder Dievam. Par Andrieva Niedras trīs dēlu dienēšanu Kalpaka bataljonā ir diezgan daudz savā laikā rakstīts, un jābrīnās, ka Lasītājs Čikagā citur nebūtu to lasījis. Viņi iestājās 1918. g. Rīgā Kalpaka bataljonā un aizgāja līdz uz Kurzemi. Pēc Kalpaka nāves turpināja dienēt Baloža brigādē. 1919. g. jūlijā Balodis „tautas nodevēja" dēlus no savas brigādes izmeta. Lai cīnītos pret mūsu lielāko ienaidnieku — komūnismu, viens no viņiem iestājās Līvena nodaļā, kuŗa vēlāk pievienojās Judeņiča baltajai armijai. Pēc lielinieku uzvaras, Judeņiču sakaujot, Andrieva Niedras dēls atgriezās Rīgā, bet tūliņ tika apcietināts un iesēdināts Centrālcietumā. Par viņa piedalīšanos Bermonta armijā lasīju pirmo reizi Andersona grāmatā. Dzimtenē manā archīvā bija ļoti plaši materiāli, arī Niedras tiesāšanas stenogrammas, bet ka kāds no Niedras dēliem būtu piedalījies Bermonta armijā, tajos nebija minēts. Varētu domāt, ka prof. E. Andersons kā nopietns vēsturnieks no kaut kādiem materiāliem savas ziņas būs smēlies, bet cik tie varēja būt patiesi, to nevar zināt, jo par Niedru un arī viņa piederīgiem sava laika periodikā tik daudz safantazēts un sarunāts nepatiesību, ka grūti būt objektīvam. Ja kādam tiešām gribētos iegūt patiesību, lai sazinās ar Niedras dēlu Austrālijā.

J. Ezergailis, Klīvlendā

ATŠĶIRĪBA NO LIELKRIEVIEM

17 latviešu komūnistu protesta vēstule par pārkrievināšanu Latvijā radījusi plašu atbalsi dažādos cittautiešu slāņos. Tā, piemēram, ievērojamais baltkrievu publicists Jurijs Stukaļičs trimdas krievu laikrakstā „Novoje Russkoje Slovo" ievietojis plašu rakstu par mūsu tēvu zemi un tās ļaudīm, liekot tam virsrakstā: Dievs, svētī Latviju!

Stukaļičs piemin, ka okupētajā Latvijā nokļuvušos baltkrievus un ukraiņus nevajadzētu pielīdzināt lielkrieviem, jo tās abas atrodas tādā pašā verdzībā kā latvieši. Bez tam baltkrievi jau dzīvojuši arī neatkarīgajā Latvijā, sevišķi Latgalē. Latvijas valsts tiem iekārtojusi 3 baltkrievu ģimnazijas: Rīgā, Daugavpilī un Ludzā un uzturējusi arī virkni baltkrievu pamatskolu. Autors domā, ka par šo lielo labvēlību baltkrieviem būtu sevišķi jāpateicas viņu pašu vadoņa ģenerāļa Konstantīna Jezovītova un arī dzejnieka Raiņa gādībai. J. Rainis par baltkrievu vajadzībām esot runājis arī saeimas sēdē.

Latvijas valdība kā viena no pirmajām 1919. gadā esot atzinusi Baltkrievijas republikas neatkarību un atļāvusi uz savas territorijas izveidot baltkrievu kaŗaspēka vienības. J. Stukaļičs šajā sakarībā piemin un ļoti cildina ārlietu ministra Meierovica visai draudzīgo vēstuli baltkrievu pārstāvim ģen. Jezovitovam, izrakstītu 1919. gada 20. novembrī. Ārlietu ministrs šajā vēstulē apliecinājis Latvijas draudzību baltkrievu tautai un novēlējis tai panākumus viņas neatkarības izcīnīšanā. Tagad baltkrieviem, kas dzīvojot agrākās neatkarīgās Latvijas territorijā, neesot vairs pat nevienas baltkrievu pamatskolas.

Baltkrievu brīvības cīnītāju ģen. K. Jezovitovu komūnisti bez kādas tiesas esot 1947. gadā pakāruši Vitebskas pilsētas laukumā. St. piemin arī, cik uzbāzīgi tagad okupētās Latvijas „himnā" skanot tādi vārdi kā „tikai kopā ar lielo krievu tautu mēs uz mūžiem uzvarēsim visus ienaidniekus..." Bet baltkrievu publicists nešaubās, ka savos sirds dziļumos latvieši dzimtenē tagad, līdzīgi viņu zemē dzīvojošiem baltkrieviem, patiesībā lūdzot: Dievs, svētī Latviju!

A. K. Toronto

VERDZĪBA

Latvija Amerikā pārveidotā formātā ir apsveicama, bet paplašinātās slejas, kuŗās būtu izdevība plašāk atreferēt Ziemeļamerikas latviešu sabiedriskās dzīves notikumus, parādās arī nepārdomāti raksti. Piemēram, raksts „Simboli" (5. februāŗa n-rā), pauž galīgi aplamu teoriju par t.s. „miera simbolu" un par krāsainām uzlīmējamām puķītēm, ko redz uz automašīnām. Teoriju, ka „miera simbols" cēlies no gadsimtu ilgstošas pretkristīgās sazvērestības izplata autoritārā „John Birch Society". No šīm aprindām arī radies aizspriedums, kas met visu vienā maisā.

Tāpat par narkotiskām vielām (29. janv. n-rā) pārspiests raksts, kas pauž mazas minoritātes ieskatu par marihuānu. Jau pirms simts gadiem angļu pētījumu komisija Indijā, kur aug daudz stiprākas kaņepes nekā tiek ievestas Amerikā, nespēja atrast tiešu sakaru starp marihuanas lietošanu un jebkādu fizisku vai garīgu postu. Tāpat, arī jaunākie pētījumi par marihuanu („Marijuana Reconsidered" un „Marijuana: The New Prohibition") pierāda, ka šī reibinātāja viela ir nevainīga, it sevišķi salīdzinājumā ar legālām vielām, kā alkoholu un tabaku.

Pret marihuanu vērstie likumi ir varmācība pret individa tiesībām. Mēs nedzīvojam valstī, kas var noteikt, ko ēdīsim, dzersim, smēķēsim. Tā ir verdzība, no kā latvieši bēga. Mūsu laikrakstiem to nevajadzētu atbalstīt patvēruma zemēs.

Juris Kaža
Newton, Mass., ASV

PAGURUMS

Sākuma gados latviešu draudzes Sav. Valstīs bija samērā aktīvas mūsu nacionālpolītisko mērķu sekmēšanā, neaizmirstot savu tiešo uzdevumu — reliģiskās dzīves kopšanu. Toreiz dažāda veida iesniegumos vai ikvienā nozīmīgākā gadījumā tika atgādināts, kādēļ mēs esam brīvajā pasaulē, ko esam pārcietuši un kādos apstākļos jādzīvo mūsu tautai dzimtenē. Saucieni pēc brīvības nebija apklusuši, bet pēdējos gados tos dzirdam arvien vājāk. Vecākā paaudze jau piekususi, bet jaunas balsis atskan reti. Kur paliek iesniegumi amerikāņu baznīcām par 14. jūniju, reliģijas vajāšanām dzimtenē u.t.t.? Tos vajadzētu atkārtot katru gadu. Neviens neprotestē par līdzekļu došanu revolūcionārām organizācijām. Vai nebūtu laiks mosties?

Līvu Justs Mičigenā

KAD BALTS TIEK PĀRVĒRSTS PAR MELNU

ASV (Roxbury, Mass.) iznāk latviešu laikraksts Amerikas Latvietis, kas ir veclatviešu izdevums. Kad izlasīju rakstu 16. marta numurā par 17 latviešu komūnistu protesta vēstuli, tad jāsaka, ka balts bija pārtaisīts par melnu. Vēstule esot nevis 17 komūnistu rakstīta, bet amerikāņu CIA (Central Intelligence Agensy) darbs. Nosodīts arī Bruno Kalniņš Zviedrijā, jo tas esot „īstais vainīgais" u.t.t. Tiešām jābrīnās par māku — pārvērst baltu par melnu.

J. R., Detroitā

Latviešu un igauņu dzeja zviedriski

Kopš pāris gadiem latviešu un igauņu dzeja un proza interesentiem Zviedrijā vairs nav „liels nezināmais": literārā žurnāla „Horisont" baltiešu literātūras speciālnumurs 1970. gada vasarā pievērsis ne viena vien literāta vai lasītāja uzmanību igauņu, latviešu un lietuviešu dzejai un prozai. Preses atsauksmes bija labas, pat cildinošas, un recenzenti (piemēram, Pērs Ulofs Enkvists) pasvītroti uzmudināja zviedrus lasīt šo žurnāla „Horisont" numuru.

Stokholmas Nacionālā mūzeja koncertzālē 15. aprīlī bija paredzēts igauņu un latviešu lirikas un mūzikas sarīkojums, kuŗa programmā latviešu un igauņu dzeja zviedriski. Sarīkojumu izkārtoja Baltiešu institūts (Baltiska institutet) un tas bija sava veida „sekas" pērnvasar Stokholmā notikušajam Baltiešu simpozijam, ko arī sasaucis Baltiešu institūts, kuŗa priekšsēdis ir fil. Dr. Brūno Kalniņš, bet valodu un literātūras sekciju vada prof. Velta Rūķe - Draviņa. Simpozija „literātūras pēcpusdienas" pārrunu daļā igauniete Sārsena ierosināja rīkot igauņu un latviešu kopēju lirikas vakaru, lai tā — ar zviedru valodas starpniecību — tuvinātu abu tautu literātūras, galvenokārt aktīvos mūsdienu rakstniekus un dzejniekus, kas dzīvo un strādā Zviedrijā.

Igauņu un latviešu lirikas vakara programmas jautājumus kārtoja igauņu dzejnieks Ilmārs Lābans (Laaban) un Juris Kronbergs. Programmas latviešu daļā bija paredzēti Zviedrijā dzīvojošo latviešu autoru darbi, Veronikas Strēlertes dzejoļi, kuŗus tulkojis Pāvils Johansons, tāpat viņa jaunākie atdzejojumi zviedru valodā, labs skaits pārtulkoto Andreja Eglīša dzejoļu, arī Friča Dziesmas dzejoļi, ko dzejnieks pats tulkojis zviedriski, Andreja Irbes dzeja no sagatavotā atdzejojumu krājuma manuskripta Šīs skaujošās glīveņu rokas un Juŗa Kronberga dzejoļi „zviedriskā versijā".

Igauņu programmā bija uzņemti Marijas Underes, Ilmāra Lābana, Kalju Lepika, Raimonda Kolka, Ilonas Lāmanes u. c. Zviedrijas dzejnieku darbi.

Jāpiezīmē, ka šī lirikas vakara rīkotāji labprāt programmā būtu snieguši arī lietuviešu dzejnieku darbus, bet trūkst atdzejojumu: lietuviešu Zviedrijā ir maz. Baltiešu institūts tāpēc plāno tuvāk noskaidrot veidus un ceļus, kā lietuviešu literātūru darīt pazīstamu Zviedrijā.

G. I.

Antoninas Vaivodes koncerts Čikagā

Čikagas latviešu katoļu Aglonas Dievmātes baznīcas koncertā Lieldienu ieskaņai arī šogad piedalījās dziedātāja Antonina Vaivode, izvēloties dziesmas par Kristus slavināšanu un Golgātas ciešanām. Mūsu skaņražu devums šajā nozarē nav liels, tāpēc programmā dominēja cittautu komponisti.

No pašu autoriem koncerta sākumā un vidusdaļā dzirdējām šāgada jubilāru Viktoru Baštiku, kuŗam nesen apritēja 60 mūža gadi. Viņa Svētīgs tas cilvēks (velte Vaivodei) šeit atskaņoja pirmo reizi. Dziesmas melodijai izmantots bībeles psalms. Tā tverta plašā tesitūrā, viegli plūstošā melodijā ar ilustrātīvu pavadījumu. Atskaņojums ritēja brīvi, izteiksmīgi ar ērģelnieces Martas Borgielas labi pieskaņoto pavadījumu. Tas gan prasījās pēc klusākiem reģistriem, sevišķi ievadspēlē.

Tā paša autora Lielā piektdiena bija labi niansēta, ar izlīdzinātu skaņu kāpinājumu Vaivodes pievilcīgi tembrētās balss plūdumā.

Cittautu autoru atšķirīgie izteiksmes veidi prasa dažādu pieeju satura tulkojumā. A. Vaivodes plašā balss un vispusīgais satura tulkojums atskaņojumos guva vēlamo iespaidu. Plašā elpa un izlīdzinātais diapasons sniedza kupli niansētu priekšnesumu, kā to vērojām Dvoržaka Kungs, lai atskan jauna dziesma un Dievs ir mans gans. Pievilcīgi bija mazās oktavas zemie toņi, īpaši Ipoļitova Teici to Kungu. Iespaidīgi skanēja Maundera Getzemane un Golgāta.

Labs frazējums un skaidra dikcija pavīdēja Bortmaņska *Kāds brīnišķīgs Glābējs* atskaņojumā. Pacilāti un labi niansētas skanēja Forē un Hamfrija dziesmas.

Martas Borgielas pavadījumi visumā bija rūpīgi pieskaņoti solo partijai, izteicot tajos labu spēles techniku. Vietām gan tas prasījās pēc klusinātāka toņa.

Koncertu ievadīja prāvesta Baginska svētruna. Priekšnesumu beigās viņš pateicās māksliniecēm par izjustu dziesmu satura tulkojumu.

Eduards Ramats

Divreiz divi nometnēs mācīs arī žurnālistiku

Šāgada Divreiz divi nometnes programmā pēc Evalda Freivalda piemiņas fonda ierosinājuma būs arī žurnālistikas kurss ar lekcijām un praktiskiem darbiem. Šo nometnes programmas daļu uzņēmies financēt Freivalda piemiņas fonds.

„Mēs ceram, ka šis jauninājums jauniešos gūs atsaucību un dos pamatu jaunam pagriezienam sabiedrībā, par *ieceri izteicās Divreiz divi* programmas vadītāja Dr. V. Freiberga.

Raksturojot pasākuma motīvus, Freivalda fonda valdes ieskats ir, ka „Divreiz divi nometnes uzskatāmas par sava veida latviešu jaunās paaudzes sabiedrisko darbinieku skolām. Līdz ar to ir nozīmīgi, ka Divreiz divi dalībniekus iepazīstina arī ar preses funkcijām un lomu sabiedrībā, ar žurnālistikas pamatprincipiem un kā šis informācijas līdzeklis sabiedriskā darbā lietojams."

1970. gadā dibinātā E. Freivalda piemiņas fonda mērķis ir „modināt, veicināt un atbalstīt interesi par latviešu publicistiku un žurnālistiku" un „veicināt latviešu žurnālistu profesionālo izglītību." Fonda līdzekļi galvenokārt sastādās no dalībnieku biedru maksām un ziedojumiem.

Redakcijai piesūtīti izdevumi

Kristīgā Balss, 1./2. un 3./4. n-ri, Amerikas latviešu baptistu apvienības mēnešraksts, redaktors R. Ekšteins, 16 lp.

Technikas apskats, 63. n-rs, Latviešu inženieru apvienības ārzemēs izdevums, vāku un titullapu zīmējis Arturs Langmanis, galvenais redaktors A. Spūrmanis, 28 lp.

Mazputniņš, 158. n-rs, februāra izdevums, Literārās biedrības Ceļinieks izdevums, vāku zīmējusi Silvija Šteinere, redaktori Laimonis un Līga Streips, 34 lp.

Brīvība, 2. (226.) n-rs, Latvijas sociāldemokratiskās strādnieku partijas mēnešraksts, redaktori Bruno Kalniņš un Jānis Ritums, atb. izdevējs Emils Ogriņš.

Guna Ikona

PRĀTULAS

Lai kā
sava sīkuma
sagrauztā
gribētu praviešus
pa gabalam sadrupināt —
viņi spožumā
paliek.

Bez dziļuma gaismas
noturības

grubuļaino dienu
iemirdzēšanās
ātrskrējienā
ir vien
atkailināta koka
lapu birums

Slavinājumi,
godi,
urravas,

pirmrindnieces
un no rindām
izkritušie,

nezināma dainotāja
ieiet tautas nākotnē.

T. Villisa komēdija Sieviete rītsvārkā, no kreisās: Anita Apele, Uldis Siliņš un Lija Veikina. Foto: V. Motmillers

Sidnejas latviešu teātris dodas ceļā

Pēc divām nedēļām 25. aprīlī ar Pan American lidojumu 812 Sidnejas lidostu atstās Sidnejas latviešu teātŗa (SLT) ansamblis, tā uzsākot savu divus gadus plānoto turneju pa ASV un Kanadu, izrādot T. Vilisa lugu „Sieviete rītsvārkā" un U. Siliņa „Kaleidoskops 1972".

No krasta līdz krastam turneja aptvers 11 latviešu centrus, 18 dienu laikā sniedzot 16 izrādes. Sidnejā 21 gada laikā ir izrādītas 118 lugas, ieskaitot arī Sidnejas latviešu teātŗa jaunatnes ansambļa uzvedumus.

Izņemot SLT direktoru un šīs turnejas abu uzvedumu režisoru Imantu Sveili, kuŗa skatuves gaitas sākušās jau Latvijā pie režisoriem Feldmaņa un Mustapa, visi pārējie ansambļa dalībnieki ar skatuvi iepazinušies svešumā un regulāri sākuši teātri spēlēt Austrālijā, Sidnejas latviešu teātŗa ansamblī. Viņi jau ir ar 10 līdz 20 gadu skatuves pieredzi. Kaut gan daži no viņiem papildinājušies teātŗa izglītībā, taču pamatā bijis praktiskais darbs — skatuves rutīna, kas iegūta, strādājot regulāri vairākās lugās gadā.

Sidnejas latviešu teātris dibināts 1951. gadā. Šodien no dibinātājiem vēl joprojām ansamblī darbojas Hilda Dakure, Lita Zemgale, rež. Kārlis Gulbergs, Spodris Klauverts, Arvīds Knope un rež. Mārtiņš Siliņš. 1970./71. gada teātŗa darbības pārskats uzrāda ansambli ar 30 tēlotājiem, 13 techniskiem darbiniekiem, 5 administrātīvā darba veicējiem, 4 dekorātoriem un 1 goda biedri, kopā 53 dalībniekiem. Pie teātŗa pastāv arī Jaunatnes teātris, literārā un gleznu sekcija.

Atzīmējams, ka SLT nav saistīts ne ar vienu citu organizāciju un darbojas uz solidas financiālas bazes. Režisori pirms katras lugas iestudēšanas iesniedz budžetu valdes apstiprināšanai; reprezentācijas izdevumi dažreiz tiek kalkulēti ar deficitu. Režisori, aktieŗi, dekorātori, choreografi un visi techniskie darbinieki saņem tikai ceļa naudu. Honorārus izmaksā vienīgi mūziķiem par oriģinālām kompozicijām.

Tā kā SLT repertuāru (apm. 5 uzvedumi gadā) sastāda jau katra darbības gada sākumā,

(Turpinājums 6. lp.)

1972. g. 30. aprīlī pl. 17 Latviešu namā,
491 College St., Toronto
DACES KĀRKLIŅAS mecosoprāns
koncerts
Pavadītāji: klavieres Ina Dennekamp,
klarnete Richard Thompson.
Programmā: E. Dārziņš, Alfrēds, Jānis un Aldonis Kalniņi, E. Šturms, latviešu tautas dziesmas, W. A. Mozart, P. A. Cesti, F. Schubert.
Ieeja $2.50, skolēn. un pensionāriem $1.50. Biļetes iepriekšpārdošanā pie DAINAS koristiem vai pie U. Maksiņa, tālr. 691-7618. Pēc koncerta pakavēšanās pie tējas galda kopā ar mākslinieci. Koncertu rīko DAINAS koris jaunās mākslinieces atbalstam.

ARNIS AKMENTIŅŠ

Godaviri, čūsku mednieki un blēži

(5. turpinājums)

Devītajam jātniekam balts krekls ar tradicionālo kakla lakatu. Galvā smalka panamas platmale. Kājās „bombačas" — platas dienvidamerikāņu bikses un brūni krunkoti stulmu zābaki. Ap vidu ādas josta, zirglietas un sedli, apkalti sudrabiem. Jājamai pātagai ziloņkaula rokturis.

Sasveicināmies.

Dzirdēdams, ka esam medību gaitās un nomaldījušies, svešais seņors aicina līdz. Pavēl kalpam atvest zirgus. Ieliekam mugursomas ratos, kas seko ganāmpulkam.

Jājam tērzēdami. Valodas aizvijas pagātnē.

Pirms vairāk nekā deviņdesmit gadiem zemi izpostījis asiņains karš. Paragvajieši maršala Francisko Solano Lopesa vadībā varonīgi cīnījušies pret Argentīnas, Brazilijas un Urugvajas apvienotām armijām. Kaŗa gados pilsētas un ciemi nodedzināti. Ļaudis apkauti. No vairākiem miljoniem iedzīvotāju dzīvi palikuši tikai nepilni trīssimt tūkstoši. Ļaudis zemē aprakuši daudz zelta naudas. Netālu no „Santany" klosteŗa krustceļos stāvējis augsts koka krusts. Vētra negaisa naktī to nolauzusi. Kāds gaŗāmgājējs otrā rītā krusta izdobtajā vidū atradis paslēptu zeltu.

Otrs līdzīgs krusts netālu no šejienes stāvot vēl šodien.

Tam apkārt izveidojies ciems. Negaisa naktīs neviens neguļot. Bet krusts esot ciets kā dzelzs, cirsts melnā lspačo kokā. Tas pat nedómājot gāzties. Reizēm gan gadoties kāds negantnieks, kas ņemot zāģi rokā . . . Bet neviens svētuma zaimotājs vēl neesot aizgājis dzīvs. Cik robu krusta kājā, tik miroņu tur apēduši ērgļi. Nelaba vieta. Vai arī mēs neesot paņēmuši zāģi līdz?

Svēto Jāzepu piesaukdami, apgalvojam, ka ne: „No, seņor!"

Zirgi skrien vieglā riksī, un mēs šūpojamies to mugurās. Dun zeme, kur slēgtā barā iet govis. Jājam cauri palmu birzīm, pa platiem „campo" un zaļām ielejām. Seņors saka, ka visa šī zeme piederot viņam: — astoņdesmit tūkstoši hektāru. Sausuma dēļ attālākās ganībās aptrūcis ūdens. Lai lopi nemirtu slāpēs, visi ganāmpulki jādzenot uz ezermalu.

Apstājamies meža līdumā.

Kalpi godbijīgi sveic saimnieku un atnes lielu vēderainu māla krūzi — „cantaro", lai dzesējam slāpes. Ūdens palīkami vēss, krūzes sienas poraina māla un nemitīgi raso. Vējš mitrumu ātri žāvē, un šķidrums iekšpusē atdziest.

Līdumā aug mandioka.

Taisnās rindās zaļi stublāji. Lapas kā kastaņām, lielas un stūŗainas. Zem zemes kā milzīgi burkāni resnas saknes. Tās izrok, nomizo, vāra un ēd. Garša līdzīga kartupeļiem. Sakņu miltus jauc arī ar olām, saberztu sieru un pienu. No mīklas cep plakanus plāceņus — „čipa". Mandiokas stādīšana vienkārša: zaļo stublāju spraudekļus pēc lietus saduŗ zemē. Augs daudzgadīgs. Pēc trešās vasaras saknes kļūst kokainas un derīgas tikai lopbarībai.

Ielejā ezers.

Zirgi un izslāpušās govis brāžas pa nogāzi lejup. Jātnieki mēģina ganāmpulku sašķelt vairākos baros. Veltīgas viņu pūles. Dzīvnieki, sajutuši veldzi, nav vairs valdāmi. Atlaižam pavadas un auleksojam. Zirgi iebrien ūdenī un kāri dzeŗ. Citi mūs dzen arvien dziļāk ezerā. Lopu masa aizmugurē tik bieza, ka nav iespējams griezties atpakaļ. Platā lokā peldam uz priekšu pret krastu. Virs ūdens sprauslojoši purni un neskaitāmi ragu pāŗi. Vieta nav staigna. Zaudējumi tāpēc nelieli: drūzmā samīti tikai daži teļi un noslīcis viens bullis.

Pakalnā estancijas īpašnieka mītne trijos stāvos, grezna kā pils. Saimnieks aicina mūs viesoties. Pagalmā ieejot, augsta koka galotnē atskan suņa riešana. Zaros šūpojas papagailis.

Estancija, kuŗas vārds „Laguna Grande", ir līdzīga valstij miniatūrā. Dzīvodami tālu no pārējās pasaules, ļaudis visas radušās problēmas atrisina paši. Daudzajās saimniecības ēkās un nojumēs ierīkotas dažādas darbnīcas, kuŗ strādā galdnieki, kalējs un pāris mechaniķu. Gaismu dzīvokļiem, enerģiju koku zāģētavai un cukurniedŗu maltuvei dod tvaika mašīnas darināta elektriskā spēkstacija. Sakarus ar Asunsioni uztur īsviļņu radio raidītājs.

Pāris simt metru tālāk neliels ciems. Tur dzīvo kalpi. Starp daudzajiem „rančo" arī neliels dievnams — „capilla". Katru svētdiena no „Santany" brauc katoļu priesteris uz dievkalpojumu. Blakus baznīcai skola un veikals.

Nabadzīgākie kalpi, kam divpadsmit un vairāk bērnu, dažus no tiem, vēl zīdaiņus, atdāvina saimniekam. „Patrons" tos izaudzina par sev uzticamiem darbiniekiem. Zemes īpašnieks ir ļaužu tēvs, tiesnesis un augstākais pavēlnieks.

Pie vakariņu galda sabiedrība raiba. Saimnieks - paragvajietis, „estancijas" pārvaldnieks — spānis, radiotelegrafists — vācietis, zāģētavas vadītājs — ukrainis un mēs divi — latvieši. Līdz pusnaktij sēžam pītos niedŗu krēslos uz jumta terases. Dzeŗam skotu viskiju un pavadām laiku sarunās. Lejā ezers spīguļo zvaigžņu gaismā. Cauri tumsai skan savāda skaņa: bam . . . bammm! Brīdi klusums, tad atkal: bam . . . bam . . . bam! Gan tuvāk, gan tālāk, kā aizsmakuša suņa riešana, kā noslēpumaina bungu rīboņa.

Jautājam mājas tēvam par trokšņa cēloni.

„Bo i guazū." viņš atbild. „Lielas ūdens čūskas."

„Ūdens čūskas?"

„Si! Līdz četrpadsmit metru gaŗas — žņaudzējas. Pašreiz tām nārsta laiks."

„No! Krasta malas dūkstīs un krūmājos? Ūdens tuvumā uzglūn zvēriem un teļiem, kas nāk dzert? Vai tām skaista āda?"

„O, sī! Dzeltens pamats un melni plankumi. Ja vēlaties mēģināt mednieku laimi, sūtīšu jau tagad pāris kalpus — „peonus", lai sēžas laivā un labi ielāgo, kuŗā stūrī rej. Rīt vieglāk būs atrast."

Protams, ka vēlamies! Ludvigs tūliņ grib doties kalpiem līdz, lai pats visu redzētu un dzirdētu. Bet mājastēvs viņu pierunā nogaidīt un atpūsties līdz saules lēktam. Šādas medības neesot nekāda pastaiga.

* * *

Rīta agrumā nakts dzestrums vēl gaisā. Divās airu laivās ceļamies pāri ezeram. Mūs pavada pieci kalpi.

Otrā pusē sastopam pagājušajā naktī izsūtītos izlūkus. Abi žāvājas un stāsta, ka dzirdējuši „bo i guazū" rejam dūksnājā, kur no ezera iztek upe.

Vieta klāta augstiem ciņiem un gaŗu zilonzāli. Zem ērkšķainiem krūmiem plūdu sanesti prauli un zari. Vientuļi apkaltuši kropli kociņi un daži bambusa ceri purvāja vienīgā rota.

Izvēršamies lokā un sākam dūksnāju pārmeklēt. Brīžiem stiegam līdz ceļgaliem un līdz jostas vietai dumbrājos. Jau pēc stundas Ludvigs nelabi lādas. Saka, ka mūsu draugs „estanciero" mūs tīši iemānījis šajā elles zaņķī, lai pēc tam gadiem varētu smieties par lētticīgajiem „gringo". Adatu siena kaudzē liekas vieglāk atrast nekā šeit ieraudzītziloni. Nonākuši augstienē, tomēr ik reizes griežamies atpakaļ. Brienam krustu un šķērsu. Paragvajieši uzmanīgi vēro ik paceri. Tas Ludvigu nedaudz nomierina. Iezemieši liekoties pārāk vientiesīgi. Diezin vai tikai neērmojoties vien, mūs te apkārt vadādami.

(Turpinājums sekos)

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz
L A T V I J U
vērtīgāku par naudu vai paciņām
SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS
INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, jo katrs SPECIĀLAIS RUBLIS ir vismaz 4 reiz vērtīgāks par parasto rubli. Tas ir apm. tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 rubļu vērtībā, vai pat vairāk.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀTS.

Tikai INTERTRADE EXPRES Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.32

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.

Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI

c a u r
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
piektā stāvā
NEW YORK, N.Y. 10010,
tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi
Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.

Cenas US$
ZHIGULI VAZ 2101 **$3,214.-**
Pilnīgi jaunais un ilgi gaidītais, luksus modelis
MOSKVITCH 412 IE **$3,155.-**
MOSKVITCH 408 IE **$3,033.-**
ZAPOROZHETS ZAZ 966 **$2,026.-**

Pieprasiet mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu. Pieņemam pasūtinājumus arī DĪVOKĻIEM. Mums šajos darījumos ir 23 gadu pieredze un tūkstošiem apmierinātu klientu.

★

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 23 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgajiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji tikai ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos. Cena dažreiz tik zema, ka saņem 10 rubļu vērtību par vienu dolaru.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti. Par vienu rubli jāmaksā $2.32, bet piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.

Tuvākai informācijai un pieprasot katalogu, rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 3rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., tālr. 932-1539.

Toronto latviešu nama dāmu komitejas gadskārtējās jaunatnes mūzikas pēcpusdienas dalībnieki ar dāmu komitejas priekšnieci E. Galdiņu un meiteņu ansambli Dainuvīte (aizmugurē). Pirmā rindā no kreisās: Edīte Marovska, Sandra Mogensena, Raimonds Šultmanis, Edmunds Treijs, Richards Upenieks, Margareta Upeniece, Daina Brumele, Paulis Šķetris un Normunds Šultmanis. Nav klāt Sandra un Laura Gulbes un Karina Bebre. Foto: V. Cinis

Latviešu fonda informācijas sanāksme Milvokos

Milvoku DV namā šajās dienās pulcējās 18 Milvoku sabiedriskās dzīves vadītāji, lai uzklausītu Latviešu fonda padomes priekšsēža Dr. V. Muižnieka un loc. J. Peniķa informāciju par fonda mērķiem, uzdevumiem un līdzšinējiem panākumiem kopš darbības sākuma 1970. g. septembrī.

J. Peniķis, ievadot sanāksmi, pateicās klātesošiem par uzmanību, kādu tie parādījuši, ierodoties sanāksmē, lai uzklausītu izklāstu par LF līdzšinējo darbu. Nodomu apmeklēt Milvokus un sastapties ar šejienes sabiedriskās dzīves veidotājiem radījis apstāklis, ka Viskonsinas latviešu kreditsabiedrība pirms dažām nedēļām nolēma savus Latvijas atbrīvošanas fonda līdzekļus aizdot LF, līdz ar to kreditsabiedrība iestājas LF kā pirmā šāda veida organizācija.

Ievadot šāda veida izklāstu, V. Muižnieks uzsvēra, ka asimilācijai ejot savu gaitu, mēs no Eiropas aizbraucot dotos solījumus nereti piemirstam un nespējam vairs dot impulsu latviešu kultūras stiprināšanai un jaunradei. Tādēļ radies Latviešu fonds, kuŗa pamatā ir lielāku līdzekļu uzkrāšana, no kuŗu gadskārtējiem noguldījumu procentiem fonds varētu atbalstīt kāda lielāka kultūras projekta financēšanu. Līdzekļi sastādās no tautiešu aizdevumiem, ziedojumiem un novēlējumiem. Par fonda dalībnieku var kļūt atsevišķas personas, ģimenes un organizācijas, kuŗas iemaksā 50 dol. iestāju un aizdod fondam bezprocenta 1000 dol. aizdevumu. LF darbība nepilna gada laikā uzrādījusi straujų pieaugumu kā dalībnieku skaita ziņā, tā līdzekļos, un pašlaik fondā ir jau 168 dalībnieki ar 50.602 dol. V. Muižnieks pateicās Viskonsinas latv. kreditsabiedrībai par lēmumu savus uzkrātos Latvijas atbrīvošanas fonda līdzekļus nodot LF. Kreditsabiedrības fonda līdzekļu uzkrājējs un pārzinis J. Mintiks pasniedza fonda padomes priekšsēdim 550 dol. čeku, apliecinot, ka kreditsabiedrība nākotnē centīsies iegūt pilnas dalībnieka tiesības.

Pārrunās Milvoku sabiedriskos vadītājus visvairāk nodarbināja trīs jautājumi. Milvoku DV apvienības priekšnieks V. Aparjods vaicāja, vai ar LF līdzekļiem nenotiks tas pats, kas ar dažu citu fondu piešķīrumiem, — ka tie tiek sadrumstaloti pārāk sīkās summās, it kā visu vajadzību apmierināšanai, bet īsteni nevienas. Uz to J. Peniķis paskaidroja, ka tieši no šādiem „ielāpiem" LF grib izvairīties, līdzekļus piešķiŗot vienam lielāka apmēra projektam. Nākotnē, līdzekļiem pieaugot, protams, varēs apsvērt vairākus projektus, bet vienmēr paturot prātā, ka piešķīrumam jācenšas segt iespējami pilnīga projekta reālizācija.

Arī V. Aparjods un Viskonsinas latviešu kreditsabiedrības priekšsēdis N. Kļaviņš izteica bažas par to, vai LF līdzekļu sadales veids, visiem LF dalībniekiem balsojot par piešķīrumiem, dos vēlamos rezultātus. V. Muižnieks atbildēja, ka LF no dalībniekiem sagaida ne vien naudu, bet arī padomus un norādījumus. Izvērtējot iesniegtos projektus un par tiem balsojot, tiks veicināta arī zināma sabiedriskās domas veidošanās par latviešu kultūras un sabiedriskajām vajadzībām. J. Peniķis piebilda, ka šis būs pirmais līdzekļu piešķiršanas gads, un tikai no tālākas pieredzes būs iespējams vērtēt, kā attaisnojas piešķīrumi un pats līdzekļu sadales veids.

Trešais galvenais pārrunu temats bija LF tālākie nodomi aizdevumu un ziedojumu sagādē fonda kapitālam. Kreditsabiedrības pārstāvji J. Mintiks un N. Kļaviņš apsveica domu uzkrāt ieguldījumu kapitālu, nepaļaujoties uz sīkiem ziedojumiem, kas nākotnē var tikai samazināties. V Aparjods domāja, ka fondam nākotnē arvien svarīgāk būs atrast labi situētos vidējās paaudzes latviešus, kuŗu līdzšinējais devums ne visai atbilst viņu materiālai varēšanai. Pašu LF pārstāvju komentāri liecināja, ka milvokiešu komentāri visumā atbilst arī viņu domām, gan ar piebildi, ka it sevišķi patlaban, fonda veidošanās stadijā, LF ļoti svarīga organizāciju uzticība un atbalsts. Iestājoties par dalībnieku fondā, kā darījusi Viskonsinas kreditsabiedrība, organizācija rāda priekšzīmi arī individuāliem tautiešiem.

Latviešu fonda vadībai šī bija pirmā sanāksme ar kāda latviešu centra organizāciju vadītājiem.

E. P.

DAN'S Esso Service
66 Bayview Ave. Richmond Hill
Atvērts pirmd. — piektd. 7 — 10
sestd. 7 — 7 Tel. 884-5641
Īpašnieks D. Apenis

ED. TAURINS' Esso Service
663 Kingston Rd., pie Main St,. Toronto, Ont.
Tel. 691-9547
Atvērts pirmd. — sestd. 7 — 7
Īpašnieks Ed. Tauriņš

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
125 BROADVIEW AVE., Toronto 250, Ont.

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $21.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ 3 mēnešiem $ 6.—

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

....

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Datums ....

„Cancer Society" uzsāk lielu vēža slimību apkaŗošanas kampaņu aprīlī

Šogad ar vēzi saslims 64.000 kanadiešu, saka vēža slimību apkaŗošanas biedrības (Canadian Cancer Society) Lieltoronto rajona informācijas daļas vadītāja Aivija Beka (Ivy Beck). Bet ar vēža slimības pētniecībā iegūtām jaunām atziņām puse ar vēzi saslimušo pēc pieciem gadiem vēl būs dzīvi un jutīsies labi.

„66 — 80% no vēža slimības gadījumiem iesākuma stadijā iespējams novērst", saka Aivija Beka. „Tāpēc viens no vēža apkaŗošanas biedrības galvenajiem mērķiem ir, iepazīstināt publiku ar veselības aizsardzību pret vēža slimību un kā no tās izsargāties:

Nesmēķēt. Izdarīt medicīnisku izmeklēšanu katru gadu. Lūgt zobārstu ziņot par katru neparastu parādību. Izsargāties no pārmērīgas uzturēšanās saulē. Izkārtot ar savu ģimenes ārstu iekšējo organu izmeklēšanu. Sievietēm: rēgulāri pašām pārbaudīt krūtis. Rēgulāri izdarīt pap ţestu.

Izsargāšanās ir labākais ierocis pret vēža slimību, bet tas nav vienīgais. Vēža apkaŗošanas biedrības gadskārtējā ziedojumu vākšana vēža slimības apkaŗošanai Lieltoronto sākās 7. aprīlī „Narcizes dienā" (Daffodil Day) un turpināsies visu mēnesi.

„Tieši Lieltoronto", sacīja kampaņas priekšsēdis Maikels Vilsons (Michael Wilson), „tūkstošiem mūsu brīvprātīgo ziedojumu vācēju veltīs savu brīvo laiku cīņai pret vēža slimību, vācot naudas līdzekļus pētījumu turpināšanai. Šogad visā Kanadā paredz savākt $7.296.225, no tiem Lieltoronto $1.362.450. Mūsu zinātnieki pūlas dienu un nakti izpētīt vēža slimības cēloņus. Nauda, ko apŗīļa mēnesī savāks brīvprātīgie ziedojumu vācēji, palīdzēs zinātnei ātrāk sasniegt šo mērķi. Starplaikā labākajām ārstniecības metodēm tiks dotas lielas summas, kuŗas diendienā izlietos vēža slimnieku labākai aprūpei ar sabiedrības brīvprātīgo palīdzību. Viss tas būs iespējams tikai ar kanadiešu augstsirdīgo atbalstu, ziedojot aprīļa mēneša kampaņā."

VĒZI
var izārstēt
Dodiet devīgi, kad ierodas ziedojumu vācējs!
Canadian Cancer Society

LPB Kanadas kopas literārās pēcpusdienas programmas dalībnieki, pirmā rindā no kreisās: Liene Martinsone, Astrīde Robežgruntniece (Zete Palete), Lizete Kalvāne, Modris Lorbergs, Biruta Senkēviča, Maija Gaiķe un Emma Znotiņa-Kalniņa; otrā rindā — K. Sidars, Baiba Šmita-Kalēja, Ziedonis Upīte, Irene Kalviņa, Vija Vare, Valdis Martinsons, Žanis Zentiņš un Osvalds Liepa.
Foto: V. Cinis

Literārā pēcpusdiena ar piedevām

LPB KANADAS KOPAS SARĪKOJUMS TORONTO

Latviešu preses biedrības Kanadas kopai jau kļuvusi tradicija pavasarī rīkot jautru literāru pēcpusdienu. Tāda šogad bija 9. aprīlī Latviešu namā. Datuma izvēle šoreiz nebija laimīga, jo tajā pašā dienā Latviešu namā, stāvu zemāk, vienlaicīgi notika arī Latviešu nama dāmu komitejas rīkotā latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdiena. Abi sarīkojumi ne tikai sākās un beidzās vienā laikā, bet pat starpbrīdis iegadījās reizē, tā ka nama dāmu komitejas darbiniecēm, kas pārzināja kafijas galdu, bija ne mazums darba, kad no nama abiem stāviem priekštelpā „sagruva" kafijas malka cienītāji. Preses ļaudis savā jautrajā literārajā sarīkojumā, kas vienmēr bijuši labi apmeklēti, šoreiz varēja sagaidīt tikai ap 80 apmeklētāju.

Pūpolu zari, kas dekorēja klavieres un ar tautisku sedziņu pārklāto galdiņu, pie kuŗa viens pēc otra autori nolasīja savus jaunākos darbus, viesa pavasarīgu noskaņu. Rīkotājiem pašā pēdējā brīdī bija jāpiedzīvo arī kāds neparedzēts apstāklis, jo sarīkojumā bija aizkavēti ierasties trīs programmas dalībnieki — Vilibalds Drosmiņš no Oriļas, Maksis Čulītis un sarīkojuma norises vadītājs Rūdolfs Norītis, kuŗa pienākumus uzņēmās Osvalds Liepa.

Ievadījumā Latvija Amerikā redaktors K. Sidars humoristiskā stāstījumā pakavējās pie rakstnieku rītiem, pēcpusdienām un vakariem, brīdinādams no „pagarinātā vakara", kas var izvērsties par „totālu vakaru", jo kas gan notiktu, ja šajā gadā, kas ir mūsu preses un valodas gads, iestātos „totāls vakars"?

Stāstījumu nomainīja Lidijas Auzānes-Tīcmanes īsluga Atbrīvotā sieviete (ko vīrietis spēj ar spēku, to sieviete var ar prātu) ar trīs lomām, kuŗas atjautīgi tēloja Irene Kalviņa, Valdis Martinsons un Maija Gaiķe, kuŗa reizē bija arī savu „pilno gadu" jubilāre un šajā gadījumā saņēma Birutas Senkēvičas pasniegto velti — J. Raiņa Ave sol.

Emma Kalniņa-Znotiņa lasīja kādu pagaŗāku feļetonu: Vīriešu liberācija un es, bet Zete Palete — Astrīda Robežgruntniece no Hamiltonas izsmīdināja publiku ar savu feļetonu par vannas istabas literātūru, kādu dažādos laikos, „vēsturiskā secībā", lasījuši šīs istabas lietotāji un lasa vēl tagad, kad vannas istabās ir arī vannas... Lasītāja savā tēlojumā brīžiem stāvēja it kā uz slidenas malas, kas šķiŗ īstu humoru no vulgārisma. Taču autore no šāda klupiena prata veikli izvairīties, apliecinādama teicamas humoristes dāvanas.

Tenors Žanis Zentiņš nodziedāja Alfreda Kalniņa rotaļīgo aranžējumu Iet Bierands sētā, A. Žilinska Aktieŗa mūžs un J. Vītola Skatat ļaudis ar Veras Leinveberes klavieŗu pavadījumu, pēc kam O. Liepa nolasīja divus Vilibalda Drosmiņa jautros pačalojumus, kuŗus autors bija atsūtījis, pats būdams aizkavēts ierasties. Turpmākajā programmas daļā vēl bija ietilpināta Lizetes Kalvānes skečs Aktrise un pielūdzējs, kuŗu tēloja Baiba Šmite-Kalēja un Ziedonis Upīte.

Modris Lorbergs nolasīja vairākus dzejoļus, kuŗu šajā sarīkojumā bija mazāk pārstāvēti. Dzejnieks ir kareivisks arī savā dzejā, kaut vai brīžiem jāšķērso sarkanās ugunis un gatavs braukt cauri visām, ja par samaksāto sodanaudu „varētu nopirkt agrīnu pavasari", jo „dzeja nav pīrags, ko izspiež, lai kādam būtu uzkoda laba".

Otrā Lidijas Auzānes-Tīcmanes īslugā — Kas ir sieva? — spēlēja Vija Vare, Liene Martinsone un Valdis Martinsons (Sieva ir vērtīgākais, ko vīrietis izgudrojis — multimašīna, ko dabū par velti un izmanto). Žanis Zentiņš vēl iepriecināja ar divām lietuviešu komponistu dziesmām, nodziedot V. Kuprevičius Anna un A. Kačanauskas tautas dziesmas sabalsojumu Dzēru dienu, dzēru nakti.

Programmas vadītājs Osvalds Liepa beigās vēl nolasīja literāru tēlojumu par savu nesen aizvadīto ziemas atvaļinājumu Akapulko, Meksikā, „miljonāru paradīzē", kur viss tomēr ir tāpat kā Toronto un visur citur. Arī šeit viss norit pēc „latviešu tradicijām", pat sarīkojumi sākas ar divu stundu nokavēšanos, un uz dejas grīdas sešdesmitgadīgie parādās pirmie, bet jaunie — kad vecie jau izdejojušies. Viss „tāpat kā mājās". Ko miljonāri varētu saukt par paradīzi? Un beigās slēdziens — paradīze ir cilvēkā pašā, tā vēlas būt skatāma „nepieauguša mācekļa acīm"...

Ar to divu stundu gaŗā priekšnesumu virkne bija beigusies, lai citreiz atkal satiktos kādā LPB Kanadas kopas rīkotā literārā rītā, pēcpusdienā vai vakarā.

—re.

Sidnejas latviešu teātris dodas ceļā

(Turpinājums no 3. lp.)

tad pastāv arī abonomentu sistēma, pēc kuŗas abonents biļetes var iegādāties visai teātŗa sezonai, ar nelielu atlaidi. Abonentu skaits Sidnejā ir ap 120, apmēram ceturtā daļa no caurmēra izrāžu apmeklētāju skaita. Teātris sniedz viesizrādes arī lielākos Austrālijas latviešu centros.

No latviešu autoru lugām visvairāk spēlētas: Raiņa (4), Zīverta (17), Blaumaņa (9), Brigaderes (5), Anšlava Eglīša (5), bet no sveštautiešu — Šekspīra (2), Moljēra (3). Pašķirstot SLT 20 gadu repertuāra sarakstu, tur atrodam no angļiem — Šovu, Prīstliju, Kovardu, Mōmu; no frančiem — Anuīlu Kokto, Sartru(Jonesko; no modernistiem Albiju, Kopitu, Beketu, Arabellu, Dīrenmatu un no klasiķiem Šēkspīru, Ibsenu, Moljēru, Goldoni. No „pašmāju" autoriem ar lugām un Kaleidoskopiem izcēlušies Uldis Siliņš (11) un Spodris Klauverts (6).

Režisora Imanta Sveiļa ierosmē 1961. gadā tika noorganizēts pirmais Austrālijas latviešu teātŗu festivāls, kurš notika Sidnejā, piedaloties 4 ansambļiem no četrām dažādām Austrālijas pavalstīm. Tagad jau aizvadīti 11 teātŗu festivāli, tos katru gadu rotējot starp lielākiem Austrālijas centriem. Spēki šeit mēroti ar Austrālijas latv. teātri (Melburnā), Melburnas latviešu teātri, Adelaides latv. teātŗa ansambli un Brisbanes DV teātri.

SLT 1965. gadā piedalījās Britu drāmas līgas amatieŗu ansambļu viencēlienu sacensībā ar gados jaunākiem tēlotājiem, 13 ansambļu konkurencē izpelnotiek 4 atzinības balvas. Sidnejas prese, atzīmējot SLT panākumus, atzinusi, ka tas bijis vienīgais ansamblis, kas esot sasniedzis profesionālā teātŗa līmeni. SLT guvis iespēju uzstāties valsts radiofonā (ABC) ar M. Zīverta „Divkauju" (The Inevitable Duel), L. Veikinas tulkojumā un K. Ābeltiņa režijā. Arī 1966. g. SLT atkārtoti guvis panākumus līdzīgā konkurencē, spēlējot angļu valodā.

Tāds ir fons, uz kuŗa auguši un darbojušies gaidāmās turnejas aktieŗi — Anita un Ivars Apeļi, Jānis Grauds, Jānis Kaukis, Valda Līce, Ruta Ošiņa, Uldis Siliņš un Lija Veikina. spēlējot, rakstot, tulkojot, dekorējot un veicot teātŗa technisko darbus. SLT vitālitātes atslēga bijusi jauniešu iesaistīšana teātŗa darbā. Kaut arī piesaistot jaunus tēlotājus, dažkārt cietusi izrādes kvalitāte, tomēr modināta jaunatnes interese par teātri. Tā radies samērā rutinēts amatieŗu pamatansamblis, veidojoties jauniem talantiem SLT jaunatnes teātrī un vēlāk papildinot SLT ansambli.

Turnejai izraudzītā luga „Sieviete rītsvārkā", ir angļu drāmatiķa Teda Vilisa (Ted Willis) darbs, kas vispirms parādījusies filmā, iegūstot Berlīnes filmu festivālā kritiķu godalgu. Vēlāk šī luga pārstrādāta televīzijai. 1962. g. beigās tā pirmizrādē parādījusies uz skatuves Melburnā, Austrālijā, un dažus mēnešus vēlāk arī Sidnejā. 1963. gadā uzvesta Anglijā, Bromlijā, tad Londonā. Tulkota arī citās valodās.

„Sieviete rītsvārkā" ir luga par kritisku laulības dzīves posmu. Pēc 20 gadiem laulībā dzīve ir apstājusies, viss palicis ikdienišķs, taču lugas varonis vēl jūtas jauns; kas viņam vēl no šīs laulības būtu sagaidāms nākošos dzīves 30 — 40 gados? Viņam rodas jauna mīlestība, kas noved konfliktā un satricina viņa laulības dzīvi pašos pamatos. Šai lugā, par spīti humoram un šķietamam vieglumam, ir kāds spēcīgs emocionāls zemstrāvojums, kas atbalsojas skatītājā. Pat lugas beigās drāmatiķis atstāj viņu nezinā, vai konflikts ir tiešām atrisināts.

Uļža Siliņa spalvai pieder gaŗa skeču virkne, vairākas lugas un Kaleidoskopu aranžējumi. Kaleidoskopā ik gadu tiek pacilāti gan jautri, gan bēdīgi notikumi — humoristiska uzveduma veidā, savīti ar dziesmām un kustībām, tā pieņemot zināmu viengabalainību un plūdumu. Uldis Siliņš, vērojot sabiedrību un vidi ap sevi, savos skečos lietām pieiet ar labsirdīgu smaidu vai smīnu, nevis kritizējot sabiedrību ar savu intellektuāļa aci. Mārtiņa Zīverta apgalvojums, ka „joks ir nopietna lieta", uzstāda aktieŗiem augstas prasības. Viņi cer, ka „Kaleidoskops — 1972" skatītājiem patiks, vismaz izsmiešanās garantēta!

Juris Freijs

Galvenais redaktors Dr. ing. E. V. Dravnieks

Latviešu
Techniskās
Terminoloģijas
VĀRDNĪCA

LATVISKI — ANGLISKI — VĀCISKI

Vārdnīcu iespiež pakāpeniski uz vaļējām lapām. Pirmos 8000 terminus, aptveŗot 20 dažādas nozares, izsūtīs abonentiem š. g. maijā jau sakopotus trīsgredzenu vākos.

IZMANTOJIET IZDEVĪBU PASŪTINĀT PAR PAZEMINĀTĀM CENĀM

LĪDZ 15. MAIJAM

I un II SĒJUMS — 36,000 termini $30.00
($10.00 zem nominālās $40.00 cenas)
Vārdnīca pasūtināma, piesūtot samaksu redaktoram:
A. Palejs, 96 Roxton Cres., Montreal, Que., Canada.

Eduards Strupis

TU JAUTĀ . . .

Tu jautā citiem,
jautā sev:
kas bija?

Tik laika rats —
tas gadu skaitu
pārmainīja . . .

Un spogulī
nu sveša seja
raugās pretī man . . .

Kaut sena
dziesma, šķiet,
vēl maigi,
maigi skan . . .

VAI ESAT NOSŪTĪJUŠI SAVU ĀRTAVU KULTŪRAS FONDAM?

Ziedojumi sūtāmi: Kanadā: c/o Latvian National Federation in Canada, P.O. Box 285, Terminal "A", Toronto 1, Ont. ASV: c/o American Latvian Association, Inc., Room 913, Shoreham Bldg. 806 15th St. N.W., Washington, D.C. 20005.

Katoļu kongress Grand Rapidos

Amerikas latviešu katoļu kongress Grand Rapidos notiks 29. un 30. aprīlī, darba sēdēm risinoties Aglonas Dievmātes baznīcas sabiedriskajās telpās. Darba kārtā amatpersonu vēlēšanas, pārskats par ALKA darbību, ziņojumi un pārrunas. Ievēlēs prezidiju un revīzijas komisiju, kā arī pieņems nākamo budžetu. Būs ziņojumi no vietām un pārrunas. Pirmās kongresa dienas nobeigumā kopējas vakariņas un Antoninas Vaivodes koncerts Latviešu biedrības namā. Kongresa otrā dienā svinīgs dievkalpojums Aglonas Dievmātes baznīcā, tad kongresa nobeigums, referāts un kopējas brokastis. —be.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto)
Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
maksā
5% par noguldījumiem,
5½% par ilgtermiņa noguld.

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, **Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Lūcija Bērziņa

(56. turpinājums)

„Jūs maldāties, En, demokratiju mēs šai zemē neesam varējuši attīstīt. Īru nemiernieki, kas šai zemē ieradās, cerēdami atrast politisku un reliģisku brīvību, sapņoja, ka varēs izveidot visdemokratiskāko valsti zemes virsū. Viņi vīlās. Kas izplauka, nebija demokratija, bet timokratija, tas ir sabiedrība, kas sadalās kārtās, pieņemot par bazi pārticību un bagātību. Magones garos kātos aug arī šinī zemē, bet tie ir ļaudis, kam ir vairāk naudas, nekā citiem. Tādas magones izdalās, tām galvas nost necērt. Tikai bagāts cilvēks drīkst būt pārāks par citiem, bet, pasargi Dievs, ja tas izceļas ar intelliģenci vai kādu talantu. Tad tam grūti iekļauties šī kontinenta dzīvē.

Tomēr žēl, ka mums zemnieku kārtas nekad nav bijis un arī nebūs. Tā būtu devusi visai mūsu dzīvei vairāk krāsas un dažādības."

„Zemniecībai tipiskā krāsa ir pelēkā. Jūs ideālizējāt šo kārtu, jo pie jums tā nekad nav izveidojusies. Eiropā zemes kopējiem, vismaz manā zemē, dzīve ir nepārtraukta cīņa ar dabu. Tā vienmēr ir bijusi nežēlīga, grūta cīņa. Jūs aizmirstat, ka Eiropas klimats var būt zemes apstrādātājiem ļoti, ļoti grūts. Atpūtai un izpriecām paliek ļoti maz laika."

„Bet tomēr tā bijusi zemniecība, kas Eiropas zemē izkopusi atšķirīgu kultūru. Tā nav ļāvusi dzīvei nonivelēties, kā tas noticis pilsētās. Mani tāpēc interesē Eiropa, gribētu tuvāk iepazīties ar dažādām Eiropas tautām, lai varbūt beigās labāk izprastu savu zemi. Domāju, En, ka man būtu atkal jābrauc uz Eiropu, lai no tālienes skatoties, labāk saprastu savas zemes īpatnības."

„Jūs jau vairākas reizes esat bijis Eiropā. Jums bijusi iespēja iepazīties ar Eiropas zemēm. Jūs esat dzīvojis Anglijā un arī Vācijā."

„Tas bija kaŗa laikā, kad es dzīvoju Anglijā. Ko es tur iemācījos? Nīst vāciešus un gaidīt kaŗa beigas. Patiesībā man toreiz interesēja tikai kaŗa beigas. Biju jauns, man negribējās sadegt lidmašīnā virs Vācijas. Un pēc kaŗa, kad dzīvoju Vācijā, tad mēs bijām uzvarētāji. Vācija bija sagrauta. Es ņēmu no dzīves, ko varēju un kur varēju. Dažas vācu freilenes bija itin glītas. Vai atceraties, ka jums teicu, ka vienīgais, ko es iemācījos pēc kaŗa, bija tas, ka vācieši ir cilvēki, tāpat kā mēs. Tomēr... toreiz es biju pārāk aizņemts, ņemot no dzīves visu, ko tā varēja dot, lai domātu par kultūru vai tās trūkumu. Tikai tagad, pēdējā laikā, man radusies vēlēšanās atkal visu skatīt no jauna. Pēdējos gados arī Austrālijā materiālā ziņā daudz kas mainījies, bet pamata problēmas tomēr paliek tās pašas."

„Bet vai jūs šīs problēmas varētu atrisināt? Neesmu dzirdējusi nevienu citu austrālieti runājam par šādām problēmām. Jums daudz sekotāju nebūs."

„Gan jau runās arī citi. Īpatnēja materiālā civīlizācija galu galā izveidos arī gara kultūru. Gan mēs savu veidolu izveidosim un atradīsim tai attiecīgu krāsainu vāpējumu. Varbūt arī tie ieceļotāju miljoni, kas pēdējos desmit gados te ieradušies, arī varētu palīdzēt celt šo īpatnējo kultūru. Varbūt arī no latviešu kultūras varētu kaut ko pielikt klāt?

„Nu, to gan es nezinu, man šķiet, ka abām tautām ir ļoti maz kopēja."

„En, es jums gribēju uzticēties un pateikt, kāpēc esmu nodomājis aizbraukt atkal uz Eiropu. Esmu iecerējis uzrakstīt darbu par savu zemi un tās īpatnējām problēmām. Man šķiet, ka šīs problēmas būs labāk saskatāmas, ja uz tām raudzīsies no otras zemes lodes puses. No tālienes bieži var skaidrāk saskatīt to, kas ir nozīmīgs. Pazūd nenozīmīgās detaļas. Izceļas tikai galvenās daļas."

„Cik interesanti, Allen. Tikai lūdzu nerakstiet grāmatu par Austrāliju tā, it kā vienīgā atšķirīgā parādība šai zemē būtu ķengurs. Visas grāmatas par Austrāliju piemin ķengurus un pīļknābainos dzīvniekus. Nekas cits neliekas nozīmīgs."

„Ķenguri mani neinteresē nemaz, En, bet es jau neesmu nekāds rakstnieks. Mani tikai interesē dažas problēmas manā tēvzemē. Nemaz nezinu, vai es savā darbā mācēšu visu izteikt tā, kā to gribētu."

„Gan jau, Allen, bet skatīsimies nākošo kultūrfilmu, tā tūliņ sāksies."

41.

Uzlasīdami drumslas no labi koptajiem, grantētajiem celiņiem, baloži droši tuvojās sēdētājiem. Anna drupināja maizīti un izklaidīgi vēroja putnus. Arī putnu pasaulē bija stiprāki un vājāki radījumi, tāpat kā cilvēkiem. Nekādas vienlīdzības teorijas te nelīdzēja. Bija tādi, kas knābāja citus, un tādi, kas ļāvās knābāties. Pasaule to tā bija iekārtojusi. Bija ļaudis, kas darīja sāpes, un bija tādi, kas šīs sāpes panesa. Pie kādas katēgorijas piederēja viņa? Viņa tagad gandrīz katru pusdienas laiku satikās ar Allenu un Paulim par to nebija bildusi ne vārda. Viņa gan nejutās nekādā ziņā vainīga, jo Paulim nebija devusi solījuma, ka ar Allenu vairs nesatiksies. Viņa bija moderna sieviete, un par savu rīcību nevienam nebija jādod atskaite. Tomēr — viņa zināja, ka Pauli tas sāpinātu, ja viņš nojaustu, ka tā katru dienu satiekas ar Allenu. — Jā, viens darīja sāpes, un otrs tās pacieta. Tāpat kā šie pelēkzilie baloži Fīliptaunas centrā.

Sarkankoka tvertnēs sastādītās begonijas ziedēja sārtiem ziediem tagad, pašā ziemas vidū. Zem lielajiem vīģes kokiem zaļoja dažādi stādi, kas cauru gadu paturēja savu krāšņumu un savu lapu zaļo, īpatnējo veidojumu. Platām, robotām malām zem vecajiem kokiem auga filadendroni, monsterozas, dažādas agāves un spuraini, dzeloņaini kaktusveida stādi. Parks bija viena no vecākām apstādītām vietām Austrālijā, un vairāk nekā pirms gadsimta iedēstītie koki bija paspējuši izaugt par cienījamiem senioriem koku pasaulē. Ar saviem milzīgajiem žuburiem un bagātīgo lapojumu tie atgādināja Eiropas parku kokus.

Ziemas saule bija tik silta, ka sēdētājiem spilgtajā saulē norasoja pieres, un dienas vidū bija jāmeklē kāda ēnaināka vieta zem lielajām vīģēm.

Savādi! Karstajā pusdienas saulē Annai pēkšņi sāka likties, ka tā ilgojas pēc siltuma. Cik paradoksāli! Tik siltā laikā ilgoties pēc siltuma! Un tomēr! Vai viņa pēdējos gados bija tādu īstu siltumu jutusi? Karstumu gan, bet ne siltumu. — Kaut kur — kaut kad, citā dzīvē varbūt, bet ne šajā. Ne pēdējos gados. Citā dzīvē bija plīvojušas nemierīgas, šaudīgas liesmas no garas baltas sveces. Silti sveču tauki bija lēni tecējuši gar svecītes malu un krājušies mazos leduskalnos uz lēzenās apakštasītes. Siltumu izstrāvoja svecīte, arī lielā flīžu krāsns, kas bija kundziski izpletusies pāri istabas vienai sienai. Citās istabās, jādomā, bija auksti... ļoti auksti... tāpēc varbūt krāsns siltums likās tik brīnumains. Ar lielo krāsni aizmugurē bija tik mājīgi un labi. No tās nāca tāds īsts siltums. Un ārā bija ziemas vakars. Daļa šo steidzīgo ļaužu, kas te ziemas vidū skrēja garām, neuzvilkuši pat kārtīga ziemas mēteļa mugurā un jaunās sievietes vasaras drēbēs adītiem pārvalkiem nemaz nevarēja iedomāties tik aukstu vakaru. Kā viņa atkal bija aizdomājusies! Tik tālā pagātnē! Bija meklējusi īstu siltumu kādā ziemas vakarā pie vecmāmiņas uz laukiem!

(Turpinājums sekos)

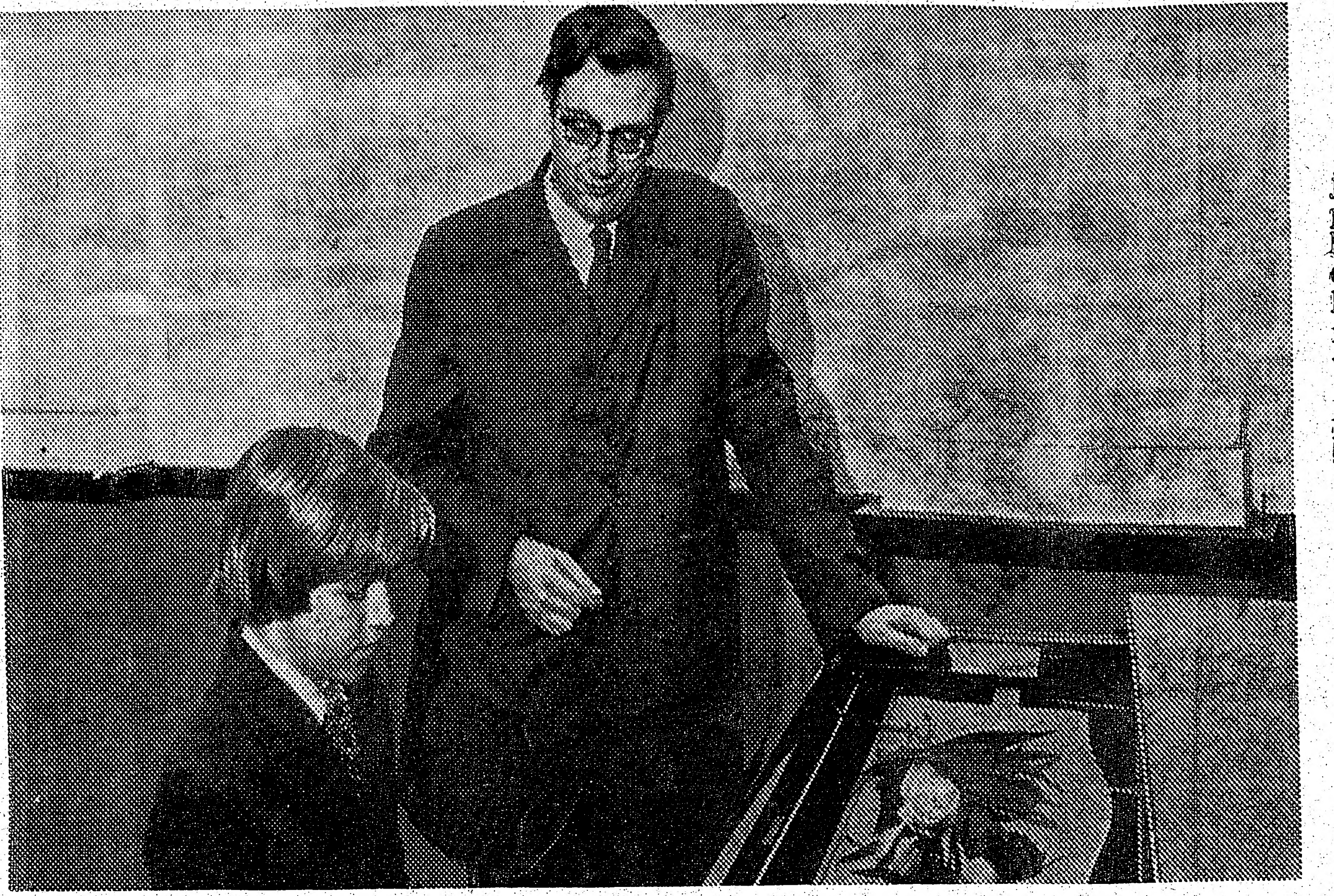

Prof. Valters Kemps seko jaunās paaudzes klaviernieka Paula Šķetra atskaņojumam Latviešu nama dāmu komitejas rīkotajā latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdienā 9. aprīlī Toronto. Foto: V. Cinis

Aug jauni latviešu mūziķi

Latviešu nama dāmu komitejas rīkotā jaunatnes mūzikas pēcpusdienā 7. aprīlī jaunie klavieŗu spēlētāji, vijolnieki un dziedātāji rādīja augstu mūzikālitātes standartu, kā tas ir noticis jau iepriekšējos šāda veida gadskārtas koncertos.

Programmā piedalījās pieci pazīstamās skolotājas Tūteres Kundrates audzēkņi: Sandra un Laura Gulbe, kas asā un labi koordinēti tvertā spēlē atskaņoja Brāmsa Ungāru deju, skaņoja Brāma Ungādu deju, Karina Bebre un Edīte Marovska ritmiskā interpretācijā sniedza Granados un Šopēna mūziku, un Dainas Brumeles poētiskā izpildījumā dzirdējām Mediņa Daina Nr. 6 un Rachmaņinova Prelūdi C minorā.-

Mūzikas skolotāja Edīte Mogensena no Sarnijas bija atvedusi divus audzēkņus: savu meitu Sandru, kas uz vijoles spēlēja Gabriēla — Marie La Cinquantaine un klavieŗu spēlētāju Pauli Šķetri, kas pirmatskaņojumā sniedza 1., 3. un 5. posmu no Dr. Valtera Kempa Piecām latviešu tautas dziesmām, kas komponētas klavierēm. Tās ir viegli klausīties, bet grūti atskaņot. Paulis Šķetris šajās kompozicijās viegli pārvarēja gandrīz visas problēmas, it sevišķi parādot izcilas spējas piektajā, samērā grūtajā daļā.

Jaunu latviešu stīgu instrumentālistu nav daudz, labu spēlētāju vēl mazāk, tāpēc bija sevišķi patīkami šinī koncertā dzirdēt četrus jaunus stīdzinieniekus, kas mācās pie iecienītā vijolnieka Pāvula Zariņa. Tie bija Richards Upenieks, Edmunds Treijs, Raimonds un Normunds Šultmanis. Šie četri instrumentālisti, spēlēdami solo, duetā un kvartetā, pierādīja izcilu mūziķālu un instrumentālu prasmi, kas sola viņiem labus rezultātus nākotnē. Šo audzēkņu spēle pierādīja arī izcilas viņu skolotāja Pāvula Zariņa mūzikālās dotības. Ontario stīgu mūzikas nākotne ir nodrošināta, ja mums ir šādi skolotāji un skolnieki.

Pavadītāji šinī konferencē bija Veras Leinvēberes skolniece Margareta Upeniece, pianiste pati un Edīte Mogensena.

Programmas beigu daļā jaunu dziedātāju grupa Dainuvīte diriģentes Almas Skudras Kārkliņas vadībā jauki atskaņoja četrus latviešu tautas dziesmu aranžējumus. Tonis, dikcija un izteiksme mazajam korītim bija nevainojama. Saskaņota profesionāla disciplīna un amatieŗu entuziasms liek šo korīti ierindot labu mūzikālu ansambļu vidū.

Prāvajam šī koncerta atsaucīgo klausītāju pulkam bija izdevība satikt divus komponistus, kuŗu darbi tika atskaņoti koncertā: Vaterlū universitātes prof. Dr. Valteru Ķempu un Almu Skudru Kārkliņu no Hamiltonas.

Izcili nopelni Latviešu nama dāmu komitejas priekšniecei E. Galdiņai un viņas čaklajām dāmām, kas klausītājiem no jauna pavēra logu uz latviešu mūziku un jaunajiem mūziķiem. **Dr. Valters Kemps**

TORONTO ZIŅAS

● Latvija Amerikā redakciju un spiestuvi pēc Lieldienu brīvdienām apmeklēja TLB sestdienas skolas 4. klases audzēkņi, skaitā 30, interesējoties, kā top laikraksts. Skolotājas K. Ezerkalnas un palīgskolotājas S. Zubānes pavadībā, piedaloties arī četrām bērnu mātēm, M. Bērziņai, M. Ozoliņai, A. Pavasarai un M. Lejiņai, skolas audzēkņi iepazinās ar spiestuvi DV namā, kur mašīnburtlicis E. Treilons katram salika svina rindiņā viņa vārdu un uzvārdu, kuŗu spiestuves vadītājs Dz. Pūpēdis tūlīt iespieda vizītkartē un pasniedza piemiņai. Apmeklētājiem bija liels prieks redzēt savu vārdu pirmo reizi iespiedumā. Bērni iepazinās arī ar citiem spiestuves noslēpumiem un ar lielu interesi vēroja, kā svina salikumā veidojas laikraksts, kuŗu pēc iespiešanas izjauc un, nākošajam numuram atkal visu sākot no gala, katru burtu rindiņu par jaunu izlejot un no tām svinā izveidojot visas 24 laikraksta lappuses ar daudzajiem fotoattēliem, zīmējumiem un dažādu burtu salikumu. Pirms iespiedmašīnas iedarbināšanas lappuses tiek vēl vairākas reizes pārlasītas, visa laikraksta tapšanā pa vidu jaucoties nelūgtajam iespiedumkļūdu velniņam, kas bieži sajauc salikuma rindiņas, samaina cilvēku vārdus un pastrādā citus nedarbus, tā sadusmojot lasītājus, kuŗi tad vaino redaktorus un burtličus. Vēlāk bērniem vajadzēja savā klasē aprakstīt, ko tie šajā apmeklējumā redzējuši.

● Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas iestudētās A. Brigaderes bērnu lugas Lolitas brīnumputns pirmizrāde 16. aprīlī bija izpārdota, piepildot Sv. Andreja draudzes sarīkojumu zāli līdz pēdējai vietai, novietojot vēl papildkrēslus, lai visi 350 apmeklētāji varētu noskatīties raito izrādi. To bija sagatavojuši 6. klases audzēkņi, pavisam 37 tēlotāji, no tiem 8 zemāko klašu audzēknes — dejotājas. Trīs stundu gaŗo izrādi skatītāji uzņēma ļoti atsaucīgi. Patīkami bija dzirdēt jauno tēlotāju skaidro latviešu valodu. Lugu bija iestudējusi skolas pārzine A. Martinsone ar režisoru H. Miķelsonu. Dejas I. Ķeniņas iestudējumā, dekorātors — gleznotājs V. Kārkliņš. Skatuves gaismotājs bija R. Kurzemnieks, bet skatuves meistari V. Tikiņš, V. Kleperis un J. Galejs. Aktieŗu grimēšanu veica H. Miķelsons un Z. Ezera. Suflieres — M. Miezīte un G. Lauge. Krāšņos kostīmus pēc skolas pārzines A. Martinsones norādījumiem bija gatavojuši 6. klases skolēnu vecāki. Izrādes nobeigumā A. Martinsone apsveica katru tēlotāju ar rozes ziedu. Skolas vecāku padomes rīkoto kafijas galdu pārzināja R. Auziņa ar palīdzēm. Izrādes atkārtojums paredzēts 30. aprīlī plkst. 5 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē, kad to ieradīsies noskatīties arī Hamiltonas un Sv. Katrīnu latviešu skolu audzēkņi, kuŗiem līdz šim jau pasūtinātas vairāk nekā 30 ieejas zīmes katrai skolai. Toronto ieejas zīmes iepriekšpārdošanā TLB sestdienas skolā, DV grāmatnīcā vai pie A. Tauriņas, tālr. 889-5364.

● Baibas Kundrates-Bērziņas darbu skati Sv. Jāņa draudzes sanāksmju telpās 15. aprīlī ar uzrunu ievadīja gleznotāja Gundega Cenne, kuŗai pašai nesen bija darbu izstāde šajās telpās. „Mūs arvien priecīgi satrauc un sajūsmina kaut kas jauns un topošs, nākotni sološs. Kā pavasaris sola raženu vasaru, tā mākslinieka pirmie soļi priecina par turpmāk gaidāmo. Liels prieks arī redzēt šajā skatē lielo mākslas cienītāju pulku,'' teica Gundega Cenne. Skati atklāja LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, veltot atzinīgus vārdus jaunajai gleznotājai, kuŗa līdzās ģimenes pienākumiem daudz strādājusi glezniecībā un, kaut dzīvodama sveštautiešu vidū, kur nav latviešu skolas, audzina savus bērnus latviskā garā. Daudzie apmeklētāji ar lielu interesi vēroja kuplo gleznu klāstu, un īsā brīdī sarkanās zīmītes vēstīja, ka tie no 42 izstādītiem darbiem ieguvuši jau 16 gleznas, bet skates otrā dienā vēl 5. Skate būs atvērta līdz 23. aprīlim, darbdienās no plkst. 6 — 9 vakarā, bet nedēļas nogalēs no 12 — 9 vak.

● Arnolda Mazīša gleznu skati Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās atklās sestdien, 29. aprīlī, plkst. 5.30 pēc pusd. Skate būs atvērta līdz 7. maijam, sestdien un svētdien no plkst. 2 — 8 vakarā, darbdienās no plkst. 6 — 9 vak. Mākslinieks ieradīsies ar saviem jaunākajiem darbiem no Londonas, Anglijā.

● TLTA sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš 8. aprīlī viesojās Otavā ar Lidijas Auzānes lugu Mēs prasām brīvību Hugo Miķelsona iestudējumā. Izrādi bija izkārtojusi vietējā DV nodaļa, pulcinot ap 150 skatītāju. Pēc izrādes jaunajiem teātriniekiem bija rīkotas vakariņas. Otavas jaunieši arī paši bija ieinteresēti spēlēt teātri un lūdza kādu īslugu, ko rež. H. Miķelsons apsolījās sagādāt. Ģimnazijas drāmatiskais pulciņš 29. aprīlī vēl viesosies ar šo izrādi Bostonā, bet pēc nedēļas Bafalo, ar to pabeidzot savu šāgada viesizrāžu seriju.

● Mākslas audējas Veltas Vilsones audumu un Velgas Jansones keramikas darbu skati, kuŗa bija iekārtota V. Vilsones studijā, 15. un 16. aprīlī, aptuveni lēšot, apmeklēja ap 500 personu. Velta Vilsone bija izstādījusi 35 liela apmēra sienas segu dažādā aušanas technikā un saskaņotos krāsu toņos. Keramiķei Velgai Jansonei bija izstādīti 100 darbu, no kuŗiem apmeklētāji iegādājušies ap 80.

● Toronto latviešu filatelistu kluba sanāksmē 16. aprīlī piedalījās 10 biedru. Nolēma atbalstīt skautu un gaidu jubilejas nometni šovasar Saulainē, piedāvājot nometņotājiem Latvijas marku serijas un atsevišķas markas par pašcenu. Lietuviešu centrā, 1011 College St., 30. aprīlī plkst. 4 pēcp. notiks baltiešu filatelistu un numizmatikas kopēja sanāksme, kuŗā aicināti latviešu, igauņu un lietuviešu filatelistu kluba biedri, lai pārrunātu kopējas izstādes sarīkošanu šoruden Toronto. Notiks arī marku un monētu apmaiņa starp klubu biedriem.

● Gadskārtējā izstāde „National Home Show'' notika no 7. — 15. aprīlim Kanadas nacionālās izstādes parkā, Kolisejā. Viens no šās izstādes padomes locekļiem ir dārzu architekts Aleksandrs Budrēvics, kas bija iekārtojis arī ārējo apstādījumu dekorējumus šāgada „The Consumer's Gas Company'' paraugmājai „The Bubble'', pie kuŗas apmeklētāji vienmēr stāvēja gaŗā rindā, lai to apbrīnotu. Paraugmājas iepazīstināšanas brošūrā bija uzsvērts, ka A. Budrēvics ir labi pazīstams eksperts dārzu architekturā, peldbaseinu un strūklaku projektēšanā.

● DV Toronto nodaļas bibliotēkas jaunās vadītājas Veras Leišupes adrese: 34 Fenwick Ave., Toronto 6, tālr. 463-1048. Viņa pārņēmusi bibliotēkas vadību no līdzšinējā bibliotēkāra Edgara Plūmes, kas šo darbu veica 5 gadus. Bibliotēka atvērta piektdienās no plkst. 7 — 8.30 vakarā, bet svētdienās no plkst. 4 — 5 pēcp.

● Baltijas tautu federācijas Kanadā un Baltijas sieviešu padomes rīkotā Pavasaŗa balle par labu federācijas mērķu īstenošanai — 22. aprīlī plkst. 7 vakarā Latviešu namā. Ieejas kartes pasūtināmas DV grāmatnīcā.

● Māc. Ā. Čopa referāts — Kas ir cilvēks — 23. aprīlī pl. 2 pēc pusd. Latviešu namā.

● Mūzikas skolotāja Pāvela Zariņa bračas koncerts 22. aprīlī plkst. 8.30 vak. Unitarian Church, 175 St. Clair Ave. W. Pie klavierēm Leo Barkins.

● Māc. Ā. Čops kristījis Gundāru Ēriku Briedi, Jāņa un Aijas, dzim. Preiss, dēlu. Salaulāti Baiba Pempere un Grēms Viktors Stīvens (Graham Victor Steven).

● Skautu jendas Sv. Juŗa dienas svinības 23. aprīlī plkst. 11 rītā Sidrabenē, piedaloties arī gaidām.

● Sv. Jāņa draudzes svētdienas skolas talantu pēcpusdiena 23. aprīlī plkst. 2 pēcp. draudzes sarīkojumu zālē.

Referāts par nākotnes iecerēm

Toronto korporāciju kopas kārtējais atklātais literārais sarīkojums 16. aprīlī Latviešu namā pulcināja ap 40 klausītāju. Par tematu Cīņas taktika referēja Boltonā praktizējošais latviešu ārsts Ādolfs Šteins. Referents iztirzāja mūsu uzdevumus un iespējas Latvijas brīvības idejas īstenošanā, uzsvērdams, ka šai darbā ir nepieciešama mūsu pagaidu valdība trimdā. Tā būtu izveidojama uz neatkarīgās Latvijas satversmes pamatiem.

Debates ievadīja māc. Edv. Kerģis, pateikdamies Dr. A. Šteinam par viņa uzņēmību šīs idejas popularizēšanā, un aicināja latviešu korporāciju locekļus arī turpmāk būt par Latvijas brīvības idejas nesējiem un cīnītājiem. Tālavijas filistrs Jānis Ozols uzsvēra, ka mūsu nākotnes pamatā ir latviešu valodas saglabāšana. Bija arī domas, kas apšaubīja šādas pagaidu valdības dibināšanu un uzskatīja to par nereālu. Referents bija neapmierināts ar Latvijas diplomātisko pārstāvju negātīvo nostāju eksila valdības dibināšanā, tāpat par to, ka referātā nebija klāt viņa kollēgas — LNAK valdes locekļi.

Sarīkojumu vadīja literārās komisijas priekšsēdis Voldemars Pētersons (Fraternitas Metropolitana). **E. Z.**

Latviešu techniskās terminoloģijas vārdnīca

Latviešu valodas gada ietvaros Latviešu inženieŗu un techniķu apvienība ārzemēs (LIAA) uzsāk latviešu techniskās terminoloģijas vārdnīcas (LTTV) izdošanu. LTVV ir vienreizīgs un monumentāls latviešu kultūras sniegums, pie kuŗa ilgus gadus pašaizliedzīgi un bez atlīdzības strādā ap 150 līdzstrādnieku no visdažādākām technikas nozarēm.

Viens no vārdnīcas svarīgiem uzdevumiem ir neatkarīgās Latvijas laikā lietoto terminu saglabāšana, it īpaši tām nozarēm, kurām okupācijas apstākļu dēļ latviešu terminus vairs nelieto. Vārdnīcā, protams, parādīsies arī jauni termini nozarēm, kuŗas strauji ir attīstījušās pēc Otrā pasaules kaŗa.

Termini vārdnīcā būs trijās valodās: latviešu-angļu-vācu, sakopoti pa nozarēm, starptautisko decimālo kodu kārtībā. Līdz ar to vārdnīca būs ļoti pārskatāma, jo ikvienas techniskas disciplīnas termini būs sakopoti vienā vietā. Šī iemesla dēļ vārdnīcu ērti varēs lietot arī tulkošanai no angļu vai vācu valodas uz latviešu valodu.

Pirmā vārdnīcas sējuma pirmajā daļā būs sakopoti apm. 8000 termini, aptveŗot ap 20 dažādas nozares. Starp tām var minēt: Eļļas. Tauki. Vaski (ķim. inž., N. Grundmanis); Grunšu mechanika (prof. Dr. ing. R. Jumiķis); Kuģu būve (mech. inž. J. Zaķis); Mežsaimniecība (prof. Dr. rer. for R. Markus); Pārtikas un dzērienu rūpniecība Dr E. Žubeckis un Dr. agr. A. Bara); Stiprības mācība un mechanika (prof. N. Rosenauers); Tiltu būve (būvinž. E. Zemītis); Ūdensapgāde (būvinž. V. Zerviņš), u. c.

Vārdnīcu iespiedīs Montreālā (Kanadā) uz atsevišķām lapām, sakopotām greznos trīsgredzenu vākos. Vārdnīcu var pasūtināt par pazeminātu cenu līdz 1. maijam, rakstot LTTV redaktoram - izdevējam (A. Palejs, P. Eng., 96 Roxton Crescent, Montreal West 264, Que. Canada.).

E. V. Dravnieks

Savienotajās Valstīs

HAMILTONA (OHIO)

● Pēc ilgas un nedziedināmas slimības no šīs zemes gaitām 2. martā Mercy slimnīcā Hamiltonā (Ohio) šķīries ārsts Jānis Skrastiņš. Aizgājējam savā dzīvē nekad nepietrūka laika sniegt palīdzību, kur tā bija vajadzīga. Tādēļ viņa pacienti, radi un draugi bija pulcējušies bēru namā kuplā skaitā, lai nestu pēdējos sveicienus. Sēru dievkalpojumu vadīja māc. J. Osis. Aizgājējs bija dzimis 1906. g. 6. aprīlī Veselavas pagastā. Pēc vidusskolas beigšanas iestājies Latvijas valsts konservātorijā, bet pēc tās beigšanas Latvijas universitātes medicīnas fakultātē, kuŗu beidza 1938. g. Pēc tam specializējās iekšķīgās slimībās. Strādājis par ārstu Rīgā un Durbē, bet bēgļu gaitās Vācijā — Erlangenas nometnē. ASV ieceļojis 1950. gadā, kur ārsta tiesības ieguvis 1953. gadā, pēc tam uzsācis privātpraksi Hamiltonā (Ohio), kur strādājis līdz pagājušā gada augustam, kad slimība vairs neļāva darbu turpināt. —is.

KALAMAZŪ

● Latviešu biedrības darbinieki un piederīgie, ap 50 personas, šajās dienās pulcējās biedrības namā, lai suminātu Osvaldu Reinvaldu, kas pēc 18 biedrības valdē nostrādātiem gadiem, no kuŗiem 6 gadus pavadījis priekšsēža amatā, aiziet atpūtā. Pie dāmu komitejas cienasta galda ilggadējam biedrības darbiniekam pateicās jaunais valdes priekšsēdis J. Šverns, pasniedzot piemiņas velti, tāpat dāmu komitejas priekšniece H. Pole. Sigurds Rudzītis no Detroitas pasniedza Nameja gredzenu. Pateicību vēl izteica biedrības vicepriekšsēdis J. Grotēns, revīzijas komisijas loceklis J. Venners, latviešu skolas pārstāve P. Skrupšķele un P. Austriņš. Rakstveida cildinājumu bija atsūtījusi *ALA*.

● Kalamazū latviešiem pieejamas 2 bibliotēkas — Latviešu skolas, ar vairāk nekā 1000 sējumiem un Latviešu biedrības ar apm. tikpat daudz. Latviešu biedrības bibliotēkā galvenokārt atrodas Vācijas posmā izdotās grāmatas, bet Latviešu skolā jaunākie izdevumi.

● Mildas Grimmas Štrausas un Hugo Štrausa koncertu Kalamazū kolledžā noklausījās vairāk nekā 70 pesonu. Soliste sniedza 19 latviešu dziesmas un nobeigumā vēl pāris piedevu. Koncertu, pēdējo šai sezonā, rīkoja Latviešu biedrība abonementu ietvaros.

● Zviedrijas mākslinieka R. Kronberga gleznu izstādi Latviešu biedrības namā atklāja biedrības priekšnieks J. Šverns. Ar 33 gleznām izstāde turpinājās no 24. — 26. martam, pulcinot ap 100 apmeklētāju. Gleznu ieguva tikai viens.

● Jelgavas (75.) skautu un Gaujas (31.) gaidu vienību vecāku padome par priekšsēdi izraudzījusi P. Līzenbergu, sekretāri un dāmu komitejas priekšnieci M. Vizuli, kasieri E. Bērsti un mantzini — transporta pārzini — A. Kajaku. Skautu un gaidu gadasvētku sarīkojums notiks jūnijā.

●,R. Jankavs nodevis DV apvienībai Garezera akciju iegādei 100 dol. Papildinot šo summu no saviem līdzekļiem, apvienība iegādājusies 2 Garezera akcijas. Pašlaik tās īpašumā ir 13 šā latviešu centra akcijas,

● Vecais strēlnieks Mārtiņš Ezergailis 23. martā atskatījās uz 75 mūža gadiem. Jubilāru apsveica DV apvienības priekšnieks A. Minka. DV apvienības revīzijas komisijas loceklis V. Šmits 26. martā pārkāpa 60 gadu slieksni. Viņu sumināja apvienības priekšnieks A. Minka un vanadžu priekšniece V. Zaķe, pasniedzot grāmatu Latviešu kaŗavīrs.

GRAND RAPIDI

● Kā jau sporta cilvēkam, agr. Leonīdam Vedējam pieder dažādi rekordi. Trimdas posmā viņš tādus rekordus uzstādījis celšanā. Bez Eiropas L. Vedējs paspējis jau apceļot Japānu, Taizemi, Filipīnas, Meksiku u. c. valstīs. Dienvidamerikā viņš bijis pat divas reizes. 16. martā atkal izlidojis uz Austrāliju un Jaunzēlandi.

● Uz 65 mūža gadiem 17. martā atskatījās Jānis Andersons. Dzimis Sātiņu pagastā, beidzis Rīgas skolotāju institūtu, vēlāk studējis tautsaimniecību Latvijas universitātē, kuŗu beidzis 1935. g. Grand Rapidos turpat 15 g. pildīja administrātora pienākumus Mičigenas valsts pārziņā esošā (Maple Grove) medicīniskā centrā. Vienības draudzē bija tās pirmais priekšnieks darbojās dažādos amatos latviešu biedrībā u.c. organizācijās.

● Jānis Rikāns beidzis speciālo kursu Mičigenas kolledžā Benton-Harborā un iedalīts policijas dienestā Grand Rapidos. Pirms vairākiem gadiem J. Rikāns piedalījās cīņās Vietnamā, kur viņa rīcībā bija izlūku suns „Sātans", par ko bija ziņots vietējā laikrakstā.

● Grand Rapidu un apkārtnes bēŗu fonda gada sapulci 9. aprīlī latviešu baznīcas sabiedriskās telpās vadīja fonda priekšniece B. Maine, protokolēja A. Valdmanis. Fonda priekšniece ziņoja, ka pārskata darbības laikā miruši 9 fonda dalībnieki, kuŗu piemiņu godināja ar klusuma brīdi. Notikušas 14 valdes sēdes. Fonds darbojas jau 20 gadus. Revīzijas komisijas priekšsēdis A. Eversons atzina valdes darbību par rūpīgu. Sapulce apstiprināja darbvedības budžetu 1054 dol. apmērā. Valdē ar aklamāciju ievēlēja visus līdzšinējos: B. Maini, A. Valdmani, J. Ezergaili, J. Ziediņu un J. Jaunkalnu,tāpat revīzijas komisijā — A. Eversonu, K. Valdusu un A. Tālbergu. Sapulcē no 515 dalībniekiem piedalījās 21. Par cienastu bija rūpējusies M. Šoka.

● Centrālās vidusskolas 9. klases audzēkis un Vienības draudzes ērģelnieks 16. g. vecais Eriks Zušmanis, kas iepriekšējos gados dažādās mūzikas sacensībās guvis vairākas pirmās vietas, atkal varēja atzīmēt jaunu panākumu. Sv. Cecīlijas mūzikas biedrības jauniešu grupā viņš bija pieteicies pārbaudei stipendijas iegūšanai speciālā vasaras kursā mūzikas un mākslas akadēmijā, Interlochenā, Mičigenā.. Pārbaude notika 8. aprīlī. Sekmes vērtēja tiesnešu kollēģija. Labvēlīgo lēmumu par stipendijas piešķiršanu Erikam Zušmanim paziņoja tajā pašā dienā pa tālruni.

● Zviedrijas mākslinieka Rūdolfa Kronberga darbu izstādi 21. martā atklāja Grand Rapidu mūzejā. Pēc mūzeja direktora Frankfortera uzrunas, runāja arī pats mākslinieks, iepazīstinot ar savu kuplo darba klāstu, skaitā ap pussimtu. Viesu bija ap 60.

● Džaksonā, Mičigenā, 18. martā mirusi 69 g. v. Olga Mūrniece, kas strādāja par māsu turienes slimnīcā. Nelaiķi, kuŗa piederēja pie Grand Rapidu Vienības draudzes, pārveda uz Grand Rapidiem un 22. martā apbedīja Vudlavna kapsētā, aizlūgumu vadot māc. J. Lazdam. Atvadu vārdus teica Vienības draudzes priekšnieks P. Golts, dāmu komitejas priekšniece E. Medne u.c. Aizgājēja vīru zaudēja jau Vācijā, Brazilijā viņai dzīvo māsa, bet divas māsas un brālis Latvijā.

● Vietējā televīzijas raidītājā 22. martā redzēja pensionēto skolotāju Pēteŗi Kļaviņu žibulējot uz ezera ledus. Reportieris pēc izrunas ātri vien atklāja, ka Kļaviņš ieradies no citas zemes. Pēdējais tā dabūjis pastāstīt, ka šo zemi sauc — Latvija, kur žibulēšana arī bijusi iecienīta.

● Grand Rapidu latviešu biedrības teātŗa kopa 20 gadu atceri atzīmēja ar Mārtiņa Zīverta lugas Čūska izrādi Arn. Štama režijā. Pirmizrāde bija 18. martā, atkārtojums 19. martā. Abas izrādes noskatījās ap 300 personu, daži pat abas reizes. Bija ieradušies apmeklētāji no Kalamazū, Lansingas un Grand Hevenas. Izrādes ievadīja skolotājas B. Maines apcere, sniedzot īsu apskatu par teātŗa kopas darbību 20 gados. Pēc pirmizrādes bija kopējas vakariņas, kuŗās piedalījās ap simts darbinieku un viesu. Kopu sveica Latviešu biedrības priekšnieks A. Grīnbergs. Runāja arī kopas priekšniece A. Geriņa, Aina Tālberga (Grand Rapidu un apkārtnes latv. ev. lut. draudze), A. Meiers, O. Roziņa (abi no kopas pirmajiem dibinātājiem), bet K. Tālbergs teātriniekiem bija veltījis humoristisku dzejoli, ko pats nolasīja. Ed. Grīnvalds savukārt nodeva rež. A. Štamam sava mirušā tēva Nacionālā teātŗa goda biedra nozīmi. Vakara norisi vadīja V. Mežulis un T. Valdmane. Lugu ieskaņoja skaņu lentē latviešu neredzīgo kopai Vācijā. 22. aprīlī paredzēta viesizrāde Kalamazū. V. Z.

KLĪVLENDA

● Klīvlendas apvienotās draudzes dāmu komitejas rīkotā gadskārtējā bazārā apmeklētājus uzrunāja draudzes priekšnieks T. Berkulis. M. Grīns no draudzes skolas nodeva čeku par 2000 dol. ieskaitīšanai draudzes nama fondā. Ar Pensionāru apvienības 541 dol. iemaksu pievienojās apvienības priekšnieks K. Karnītis, bet meiteņu dziedātāju ansamblis Aija ar 80 dol. Izlozi atklāja dāmu komitejas priekšniece N. Saulīte, izsakot sirsnīgu pateicību par bazāram ziedotām mantām. Izlozes kārtošanā vēl piedalījās I. Ūdre, O. Laimiņa, R. Miezīte un E. Štube. Bazāra tīro atlikumu 4000 dol. dāmu komiteja nodeva draudzes nama fondam.

ALAs kongresa rīcības komitejas sēdi vadīja priekšsēdis A. Piterāns. Kongress risināsies no 12. — 14. maijam Šeratona viesnīcā. To ar svētbrīdi ievadīs mācītāji K. Briedis un I. Gaide. Kongress turpināsies Apvienotās draudzes sabiedriskā nama lielajā zālē. Kongresa laikā ieklausies arī DV Klīvlendas apvienības valdes rīkotais Kurzemes cietokšņa atceres akts. Šeratona viesnīcā notiks koncerts ar sekojošu kongresa balli. Koncertprogrammu kārtos M. Grīns. Par saimniecības vadītājiem izraudzīja A. Pladaru un O. Daņilovu, bet kongresa dalībnieku reģistrāciju un informāciju kārtos J. Ozoliņš.

● Pensionāru apvienības gada sapulcē ievēlētā valde amatus sadalīja šādi: valdes priekšsēdis K. Karnītis, sekretāre J. Zaķe — kasieris A. Kriškāns, — kultūras daļas vadītāja N. Ķīse, mantzine M. Puķīte, biedrzinis K. Krūmiņš un valdes loceklis J. Ezergailis. Apvienības biedri savās kārtējās sanāksmēs ieradīsies katra mēneša pirmās un trešās nedēļas trešdienā Apvienotās draudzes telpās.

● Apvienotā draudzē māc. I. Gaide kristīja Kārli Beldavu,, Vitauta un Māras dēlu. Dievkalpojumu ar vijoles solo kuplināja Ēriks Kļaviņš. Pēc dievkalpojuma baznīcas lejas zālē risinājās svētdienas skolas audzēkņu mūzikas priekšnesumi, skolotāju A. Pirkstiņas un J. Kalnieša vadībā. Klavieŗu pavadījumus spēlēja J. Kalnietis, L. Zemesarāja un Z. Tarauda.

● Klīvlendas latviešu koncertapvienības otrā abonementu koncertā bija E. Kļaviņa vijoles koncerts E. Brusubārža pavadījumā. E. Kļaviņš spēlēja Jāzepa Guarniera 1709. g. darinātu vijoli, kuŗas vērt.bu lēš ap 17.000 dol.. Mākslinieks vijoles spēlē papildinājies Italijā pie prof. Giorgi Ciompi. Programmā bija Mocarts, Vivaldi, A. Kalniņš, J. Vītols u.c. Piedevās nospēlēja J. Mediņa Āriju.

● Pēc ilgākas slimošanas 47. g. vecumā šāszemes gaitas beidzis Jānis Auzenbachs. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri un meitu. Pirms gadiem viņš darbojās par treneri Klīvlendas latviešu biedrības un DV apvienības sporta kopās.

● Būvinženieris Uldis Ķirsis nodibinājis savu Structural Engeniers uzņēmumu, kuŗā darbosies seši buvinženieŗi un vairāki techniskie zīmētāji. U. Ķirsis dzimis Jelgavā, ģimnaziju beidzis Eslingenā, bet būvinženieŗa gradu ieguvis Klīvlendā, Case Western Reserve universitātē. Pieder pie korporācijas Fraternitas Metropolitana saimes. J. E.

MANČESTRA

● Rotas koris 8. aprīlī Mančestras Baltā ērgļa zālē sniedza savu gadskārtējo koncertu diriģenta V. Aldiņa vadībā. Jauki izskanēja V. Bērzkalna, V. Dārziņa, A. Jurjāna, P. Jurjāna, Ald. Kalniņa, E. Melngaiļa, J. Norviļa, V. Ozoliņa un J. Zālīša kompozicijas, kopskaitā 12 dziesmas. Koncerta ievadam sieviešu koris jo skanīgi nodziedāja V. Bērzkalna Noriet saule vakarā un V. Ozoliņa Zvani. Īpašu priekrišanu guva V. Ozoliņa Vakara zvaigzne, J. Zālīša Ceļš uz dzimteni un E. Melngaiļa Tēvs man taisa oša laivu. Programmas otras daļas ievadījumā Jānis Deglis labā izteiksmē stāstīja humoristiska satura tautas pasakas. Saviesīgajā daļā spēlēja J. Bērziņa deju kapella, Rotas vīru koris dziedāja pavasarīgas dziesmas, apmeklētājiem pievienojoties. Bija vērtīgu mantu izloze. Diriģenta V. Aldiņa dzimšanas dienas gadījumā visi sirsnīgi nodziedāja Daudz baltu dieniņu.

P. S.

TLB SESTDIENAS SKOLAS
A. Brigaderes
LOLITAS BRĪNUMPUTNS
atkārtojums
Sv. Andreja baznīcas telpās.
svētdien, 30. aprīlī, pl. 5 pēcp.
Ieeja $2.00 un $1.50, bērniem puscena. Biļetes iepriekšpārdošanā sestdienās skolā, DV Grāmatnīcā vai pie kasieres A. Tauriņa kundzes, tel. 889-5364.

Vīru koris Viesturs dzied Sv. Katrīnās

Vīru koŗa Viesturs Sv. Katrīnu vienība 8. aprīlī rīkoja Viestura koncertu pašu mājās. Programmā bija februārī Toronto dzirdētā koncerta atkārtojums.

Atmiņā ataust koŗa pirmsākumi, kad vairāk kā 70 vīru saliedēto dziedātāju saimi vadīja nelaiķis komponists V. Linde. Koris toreiz galvenokārt komplektējās no Sv. Katrīnu un Niagaras vīriem. Vēlāk par vīru koŗa centru izvirzījās Toronto, no kurienes arī nāk visvairāk dziedātāju, tad no Sv. Katrīnām un daži arī no Hamiltonas. Sv. Katrīnās dziesmu vienību vada diriģ. V. Rundāns. Koncerta programmā bija minēti 44 dziedātāji, no kuŗiem koncertā piedalījās 40.

Koncertu noklausījās ap 150 dziesmu mīļotāju, ierodoties no Toronto, Hamiltonas, Niagaras, Bafalo un citām vietām. Plašā zāle ar teicamo akustiku lika korim atmirdzēt visā savā spožumā. Publikas sirsnīgo aplausu mudināts, koris neskopojās ar piedevām, atkārtojot savas iemīļotās un vēl dažas citas skanīgas dziesmas. Programmā lielā puse bija latviešu tautas dziesmas. Koristu rindās varēja redzēt arī labu daļu mūsu jaunās paaudzes dziedātāju, kas ir labākā liecība tam, ka Viesturs skandēs latviešu dziesmu vēl ilgi. Programmā paredzētā solista Imanta Baruša vietā solo partiju dziedāja Edgars Šmits. Diriģents Jānis Barušs un solists saņēma ziedu veltes.

Pēc koncerta sākās saviesīgs vakars, par deju mūziku gādājot DV deju kapellai Runči trimdā no Hamiltonas. Kapellas sastāvā kordovaksu pirmo reizi spēlēja Vilis Kairišs.

J. G.

Noteiktas dziesmu svētku balvas

5. ASV vispārējo dziesmu svētku komitejas sēdē 4. aprīlī Apvienotās draudzes telpās Klīvlendā priekšsēdis ziņoja par līdz šim veiktajiem priekšdarbiem. Uz Public Auditorium, kur paredzēts kopkoncerts, notiks koŗu gājiens. Dziesmu kaŗā īpašā sarīkojumā piedalīsies jaukti un vīru koŗi. Jaundarbu konkursam iesūtīts desmit jaunu koŗa dziesmu. Tās izvērtēs žūrijas komisija, kuŗā ieiet skaņraži V. Bērzkalns, K. Lietiņš un A. Kalnājs. Dziesmu svētku komiteja gadalgām atvēlējusi 900 dol., šo summu sadalot šādi: 1. godalgām 200 dol., bet otrām 100 dol. katrai. Godalgotās dziesmas koŗi atskaņos svētku atklāšanas koncertā. Dziesmu svētku komiteja nolēma lūgt žūrijas komisiju, lai konkursam iesūtītās dziesmas izvērtētu jau maija mēnesī, bet jūnijā varētu atvērt aploksnes, lai zinātu godalgoto autoru vārdus. Komponistam H. Pavasaram pasūtīnāto kantāti — Sasauc dziesma, ar Andreja Eglīša tekstu jauktajam korim, solo dziesmu un simfonisko orķestri, komiteja atļāva atskaņot Vācijas un Austrālijas dziesmu svētkos 1973. gadā, tā radot kopsakarību šiem dziesmu svētkiem, atceroties Pirmos vispārējos dziesmu svētkus pirms 100 gadiem Rīgā.

J. E.

Pats svarīgākais - latviešu valoda

KĀ DARBOJAS ŅUJORKAS LATVIEŠU DRAUDZES SKOLAS

Ņujorkas latviešu draudzes piecās pamatskolās mācās 249 skolēnis un trijās vidusskolās 78, pie kam paidagoģiskajā klasē (ceturtais vidusskolas gads) mācās 35 jaunieši. Visās latviešu skolās kopā darbojas 44 skolotāji, neskaitot draudzes mācītājus, izpalīgus un praktikantus. Draudze budžeta ietvaros par visām skolām pagājušo gadu izdeva 15.000 dol., galvenokārt skolotāju algām. Bez tam daļu izdevumu seguši vecāki, bet par skolas telpu uzturēšanu maksā atsevišķi.

Ņujorkas draudze iedalīta piecos novados, neievērojot pilsētas ģeografisko sadalījumu. Dažreiz attiecīga draudzes locekļa piederību vienam vai otram novadam ietekmējuši arī citi apstākļi, piemēram, viens mācītājs patīk labāk nekā otrs.

Ņujorkas draudze savus novadus (agrāk tos sauca par rajoniem) sāka izveidot piecdesmito gadu sākumā, jo bija kļuvusi par lielu. Dažkārt tika runāts pat par atdalīšanos un jaunas draudzes izveidošanu. Gala iznākumā tomēr palikusi tikai viena draudze, bet ar vietējām pārvaldēm un kopēju valdi. Pie katra novada darbojas latviešu pamatskola, bet vidusskolas klases — tikai lielākajos novados. Ņujorkas draudzes Ziemeļu novadu kādreiz sauca par Bronksas rajonu. Latvieši, ieceļojot no Vācijas jaunajā patvēruma zemē, centās apmesties lielajos pilsētas rajonos, kur bija vieglāk atrast darbu un dzīvokli. Liela daļa novietojās Ņujorkas ziemeļdaļā — Bronksā, kur gados vecāki tautieši darbojās par namziņiem, tā sauktajiem „superiem". Jaunākie devās būvdarbos — uz Longailendu vai Vestčesteru, ziemeļos no Ņujorkas pilsētas. Pārējie atrada citu nodarbošanos, bet Ņujorkas latviešu centrs bija izveidojies.

Draudze savos dievkalpojumos sākumā pulcējās amerikāņu draudžu baznīcās, kas ne katrreiz notika bez pārpratumiem, bet ar laiku meklēja pirkt pati savu baznīcu. Bronksas rajons tādu atrada Jonkeros, dažus namu blokus no pilsētas ziemeļu robežas, rajonam pārvēršoties par Ņujorkas draudzes Ziemeļu novadu.

Bronksas rajona latviešu skola nodibinājās 1951. gada maijā ar 77 skolēniem. Lielākais audzēkņu skaits bija 1953. gadā, kad skolā mācījās 89 skolēni, bet zemākais 1965. gadā ar 55 bērniem. Kad draudze Jonkeros iegādājās baznīcu, skola pārcēlās uz jauno īpašumu, bet paturēja Bronksas skolas vārdu. Šogad skolā ir 70 skolēni un 10 skolotāji, no kuriem 5 paši beiguši Bronksas skolu. Kopš 1954. gada Ņujorkas draudzes Bronksas skolu beiguši pavisam 122 skolēni.

Sākumā skolā bija 7 klašu kurss, pirmskola un bērnu dārzs. Tagad darbojas 8 klases, pēc tam var apmeklēt četrus gadus ģimnaziju.

No draudzes budžeta Bronksas skolai Jonkeros maksā 3000 dolaru skolotāju algām, bet vecāki maksā 15 dol. no ģimenes gadā citiem skolas izdevumiem, kā inventāra un grāmatu iegādei. Telpu uzturēšanai vajadzīgs ap 2000 dolaru. Līdz ar to 70 skolēnu viena gada skološanai latviešu skolā vajadzīgs 7000 dolaru vai apmēram 100 dolaru uz katra skolēna.

Skolēnu skaits visās klasēs nav vienāds. Vismazākais tas ir šāgada izlaiduma klasei, bet vislielākais pirmskolas un bērnu dārza klasē. Septītā klasē mācās 9 audzēkņi.

Skolēnu vairums nav tomēr no Bronksas, bet Ņujorkas apkārtnes, kur gados jaunākas ģimenes iegādājušās ģimenes mājas. Dažas ģimenes no Pokipsijas brauc uz Jonkeru skolu pāris stundas, tāpat no Konektikatas un Ņudžersijas. Skolu apmeklē arī ALAs un BPLA priekšsēža U. Gravas bērni no Ņudžersijas.

Skola darbojas 4 stundas — sestdienās. Pēc noteikumiem skolēnu sarunām vajadzētu notikt latviešu valodā, bet kad skolotāji nav klāt, tad tās parasti risinās angļu valodā.

Septītā klasē ir pārbaudījumi Latvijas ģeografijā, bet astotā — vēsturē. Mācību priekšmetos bērni iepazīstas ar dažādiem skaitļiem gan neatkarīgās Latvijas laikā, gan pašreizējos apstākļos. Dabū dzirdēt, kā radušies kolchozi un kā piešķirtas jaunsaimniecības, kur audzēts āboliņš un timotiņš. Dažreiz dzird bērnus sūdzamies, kāpēc latviešiem bijuši tādi „jocīgi nosaukumi", kuŗus nevarot ne izrunāt, ne atcerēties. Kāda atšķirība esot starp āboliņu un timotiņu, jo zāle esot abi.

Pats svarīgākais skolas uzdevums tomēr iemācīt latviešu valodu. Māca arī ticības mācību, dziedāšanu un tautas dejas.

—be

Atzinības un slavinājumiem bagāti gadi

8850. latviešu darba vienība Kaizerslauternā, Rietumvācijā, 25. martā atzīmēja 25 gadu pastāvēšanu. Svinīgajā aktā un pēc tam saviesīgajā vakarā bija ieradušās 300 personas. 14 vienības vīri saņēma naudas balvas par: ilggadīgu dienestu un izcilu darbu.

„Neue Eintracht" lielajā zālē, kas svinīgajam gadījumam bija piemēroti dekorēta Latvijas, Rietumvācijas, ASV un Biezādaino — ziloņu (Dickhäuter) karogiem, Baltiešu darba vienību krūšu nozīmes, LS (Labor Service) un Biezādaino — ziloņu emblēmu atdarinājumiem, kā arī ziediem un lauru kokiem, pulcējās vienības vīru saime ar saviem ģimenes locekļiem un viesiem. Pēdējo šoreiz bija apm. puse no visiem svinību dalībniekiem. Tos sagaidīja vienības komandieris E. Kaļinovskis ar dzīvesbiedri un vienības administrātors P. Smilga. Starp viesiem dāmu pavadībā atradās ASV armijas inženieŗu vienību Eiropā komandieris brigādes ģenerālis Teljē ar sava štāba augstākiem virsniekiem, ASV armijas Eiropā LS aģentūras vadītājs plkv. Banse - Feijs ar atv. vācu armijas ģenerāli Bodenšteinu, ASV armijas 24. Inženieŗu pulka komandieris plkv. Roberts, 6970. vācu darba vienības komandieris H. Karpfs ar sava štāba nodaļu vadītājiem un vienību komandieŗiem. Diemžēl, nebija redzami vietējās vācu pašvaldības, sabiedrības un preses pārstāvji.

Latviešu sabiedrību pārstāvēja LCP priekšsēdis O. Mazarkēvics, vicepriekšsēdis Dr. med. J. Platais, LCK izglītības daļas vadītājs prāvests M. Lizdiks un LCK pārstāvis Bādenē - Virtembergā A. Burmeistars. Ar atzinību jāpiemin arī tie vienības vīri, kas to jau atstājuši, bet tomēr šajos svētkos bija savu bijušo darba biedru vidū. Tālāko ceļu no Hamburgas bija mērojis R. Jānītis ar dzīvesbiedri.

Rakstveidā vienību bija atcerējušies: LCK priekšsēdis mag. iur. Ad. Šilde, prāvests E. Rozītis, laikraksta Latvija redaktors Vācijā O. Kalējs, bij. vienības komandieris T. Kārkliņš no ASV, Hamburgas latviešu biedrība ar deju kopu un kori, bij. 6970 CLG komandieris atv. plkv. Hibels u. c.

Svinīgo aktu atklāja vienības komandieris E. Kaļinovskis, nedaudzos vārdos sniegdams pārskatu par vienība izveidošanos un darba gaitām, uzsveŗot sadarbības nozīmi starp dažādu tautību piederīgajiem. Savus vēlējumus viņš noslēdza ar tradicionālo Biezādaino - ziloņu saukli „Snuķi gaisā" (Rüssel Hoch).

Brigādes ģen. Teljē sveica vienības vīrus ASV armijas Eiropā vārdā un izteica pateicību par 25 gados veikto darbu. Cita starpā ģenerālis teica: „Jūsu darbu 25 gadus vērojuši un vērtējuši daži tūkstoši ASV armijas piederīgo, sākot ar ģenerāļiem un beidzot ar kareivjiem un civīlistiem, kas visi izteikušies atzinīgi par šo darbu. Salīdzinot vācu firmu, darba vienību un ASV armijas inženieŗu vienību (pēdējās gan tikai mācās un vingrinās darbā) veiktos būvdarbus, nenoliedzami kā projektu termiņu ievērošanas, tā darba kvalitātes ziņā pirmā vietā jāstāda darba vienību darbs."

Viņš nolasīja ASV armijas Eiropā komandējošā ģenerāļa M. S. Dēvisona vienībai adresētu atzinības rakstu un pasniedza to vienības komandierim.

ASV armijas Eiropā LS aģentūras vadītājs plkv. Banse — Feijs sveica vienību vācu valodā, uzsveŗot, ka ASV armija ir lepna par šīs vienības vīru veikumiem pagātnē un tagadnē. Arī viņš pasniedza vienībai veltītu atzinības rakstu.

Personīgos apsveikumus nobeidza vienības tiešais priekšnieks, 6970. vācu darba vienības komandieris H. Karpfs, sveikdams jubilāri visu pārējo (6), viņam pakļauto Biezādaino - ziloņu vienību vārdā. Viņš arī paziņoja, ka aizvadītajos 25 gados jubilāre veikusi 166 darba projektus, saņemot no visām dienesta vietām labākās atsauksmes. Tāpat viņš izteica domu, ka vienība ar savu darbu palīdzējusi Rietumvācijai saglabāt savu brīvību un izteica cerību, ka vienības vīri nepieciešamības gadījumā te atradīs labu otru dzimteni. Atmiņai visu sev pakļauto vienību vārdā viņš pasniedza metallā darinātu šķivi. Svinīgā akta beigās ģenerālis Teljē pasniedza četriem vīriem (Ž. Ciskam, Vit. Barkanam, T. Ločmelim un V. Tribem) atzinības naudas balvas par nostrādātiem 25 gadiem pie ASV armijas Eiropā, bet desmit vīriem (Alksnim, Vit. Barkanam, E. Fišeram, S. Gertneram, P. Ozoliņam, A. Reinicānam, H. Šteinbergam, D. Vanaģelim, V. Zavinskim un J. Zovelam) naudas balvas par priekšzīmīgu darbu.

Aktam sekoja baritona K. Šteina (Štutgarte) trīs latviešu oriģinālдziesmas Helgas Platais klavieŗu pavadījumā, par ko abi mūsu mākslinieki izpelnījās aplausus un ziedus. Lielāku dzīvību skatītājos ienesa Ludvigsburgas latviešu tautas deju trupa Daugava savos krāšņajos tautas tērpos baletmeistara Edgara Šteina vadībā. Tā uzstājās divās grupās, pie kam vecākā grupa rādīja saliedētu un vingru dejas soli. Abas grupas guva lielu piekrišanu, jo sevišķi par tām sajūsmināti bija amerikāņu viesi. Ilgstošākos aplausus izpelnījās deja Meita puišus dancināja, vecākās grupas izpildījumā, un baletmeistars par to saņēma ziedus.

Pēc priekšnesumiem bija saviesīgā dzīve un deja.

J. C.

Toronto ierokas savos atkritumos. Šādi skati tagad redzami Toronto ielās, parkos un zālāju laukumos, kur kopš atkritumu savācēju streika novieto atkritumus. Tos naktīs saplēš un izvazā suņi un citi dzīvnieki. Streiku izsludināja publisko pakalpojumu darbinieku arodbiedrība (CUPE), prasot algas pielikumu 30 dol. nedēļā, pašreiz no atkritumu vedējiem saņemot 3,58 dol. stundā vai 143,20 dol nedēļā. Lai apmierinātu arodbiedrības prasības, nodokļi mājas īpašniekiem pilsētā būtu caurmērā jāpalielina par 112 dol. gadā.

Foto: JAK

DV sieviešu koris Zīle diriģentes Austras Plampes vadībā ar savām dziesmām iepriecināja latviešu klausītājus ne vien Kanadā, bet arī pāri robežai —ASV, un nule dziedājis arī Toronto, Latviešu kaŗa invalidu apvienības 10 gadu sarīkojumā. Koŗa nākošā uzstāšanās paredzēta 6. maijā Kičenerā. Uzņēmumā 1. r. no kreisās: T. Krūka, A. Butāne, R. Rēvalde, A. Broka, diriģente A. Plampe, I. Jākobsone, Ingrīda Bērziņa, Mirjama Bērziņa un Dr. S. Treilona; 2. r. — A. Roze, I. Ābele, I. Ernstsone, A. Plūdone, Ž. Vītola, Dz. Kraukle, G. Stārasta, M. Jonāne un koŗa priekšniece A. Magone; 3. r. — V. Joma, V. Heikina, H. Pempere, E. Miķelsone, V. Leišupe un R. Zamlovska. Uzņēmumā nav klāt L. Ķelle.

Foto: J. Liģers

Niksons uzsveŗ draudzību ar Kanadu

(Turpinājums no 1. lpp.)

do un viņa pavadoņiem, sacīdams: „... laikā, kad ASV meklē draudzīgas attieksmes ar mūsu pretiniekiem, mēs atzīstam labu attieksmju imperātīvo nepieciešamību ar mūsu draugiem un tuviem kaimiņiem.”

Kopš Trudo 1968. gadā pārņēma valsts vadību, termins „pretinieki” attieksmē pret Maskavas un Pekingas valdniekiem ir bijis „tabū”. Niksons runāja arī par dzelzs aizkaru un Berlīnes mūri, plaisas simboliem starp austrumiem un rietumiem. Pieminot gaŗāko neapsargāto robežu pasaulē — starp ASV un Kanadu, Niksons atkārtoja savu apgalvojumu, ko viņš deva Trudo pagājušā decembrī Vašingtonā: „Mēs respektējam identitāti un kanadiešu tiesības uz pašizvēlētu nākotni.”

Turpmākais Niksona īsajā Kanadas apmeklējumā bija prezidenta oiciālā uzruna šim gadījumam speciāli sasauktā Kanadas parlamenta sesijā, kas palika tajos pašos ietvaros kā apsveikuma runa lidlaukā.

Politiskie novērotāji piezīmē, ka prezidenta Niksona vizīte Kanadā ir uzlabojusi ministru prezidenta Trudo politiskās partijas morāli. Trudo bija radījis politiskus kavēkļus, lakstojoties ar Pekingu un Maskavu un tirdznieciskas pretišķības ar ASV. Nākamā vēlēšanu kampaņā Trudo tagad būs dota Niksona aizsardzība pret konservātīvo kritiku par viņa attieksmēm ar ASV. Kad prezidents Niksons 15. aprīlī izlidoja atpakaļ uz Vašingtonu, viņš bija izlīdzinājis domstarpības starp ASV un Kanadu, bet nenokārtots palika tirdzniecības jautājums.

Abu valstu vadītāji vienojās visai drīz revidēt savu nostāju, lai izkļūtu no strupceļā iegājušām tirdzniecības sarunām. Tirdzniecības sarunas pārtrauca februārī, kad Kanada atteicās dot koncesijas, ko pieprasīja ASV, lai samazinātu tirdzniecības deficitu ar Kanadu. Atsākt apspriedes ir atstātas ASV finanču ministra Konelija, Kanadas finanču ministra Tērnera un tirdzniecības ministra Pepina ziņā.

Prezidents Niksons un ministru prezidents Trudo apsprieda starptautiskos jautājumus, kā Dienvidaustrumāzijas un Vidējo austrumu situāciju, Ziemeļatlantijas aizsardzības organizāciju, stratēģisko ieroču ierobežošanas sarunas, un pašreizējo armijas spēku samazināšanu Eiropā. Tajā pašā laikā ārlietu ministrs Šārps apspriedās ar ASV ārlietu ministru Rodžeru, ka Kanadai ir iebildumi pret ASV kontrolēto Kanadas naftas importu, tāpat urāna eksporta ierobežojumiem. Abi ministri vienojās uzsākt sarunas par NORAD līguma atjaunošanu, kam 1973. gadā izbeidzas termiņš.

Sava apmeklējuma pēdējā dienā ASV prezidents Niksons un Kanadas ministru prezidents Trudo parakstīja Lielo ezeru tīrīšanas līgumu, kas paredz šo ezeru atsārņošanu līdz 1976. gadam, kad to ūdeņi vairs nebūs kaitīgi zivīm un cilvēkiem. ASV šajā darbā piedalīsies ar 3 bilj. dol., bet Kanada ar 250 — 400 milj. dol.

Vairāk nekā 600 demonstrantu, kas sastādījās no ASV dezertieŗiem un kanadiešu kreisajiem radikāļiem, rīkoja demonstrācijas, lai protestētu pret Niksona apmeklējumu. Vairāki autobusi ar protestētājiem ieradās no Toronto. Kad protestētāju grupa sauca: „Nikson, brauc mājās”, prezidents pagriezās pret viņiem un uzsauca „Dži” (GI?). Prezidents ar dzīvesbiedri izlidoja 15. aprīlī uz Vašingtonu.

Apollo 16. lidojums

Izplatījuma kuģis Apollo 16. lidojumu uz mēnesi uzsāka 16. aprīlī pl. 12.54 pēcpusdienā no Kenedija raga Floridā ar trim astronautiem, kapt. Jangu, pulkvežleitnantu Djūku un flotes ltn. Matingliju. Astronautiem nolaišanās bija paredzēta mēness kalnainos apvidos. Viņi cer atrast pierādījumus, ka kalnus, ielejas un dziļos kanjonus uz mēness radījusi vulkānu darbība. Lidojums uz mēnesi izmaksā 445 milj. dol. Astronautu misija ilgs 12 dienas. Trīs stundas pēc starta no mēness raķetes Orion ārpuses sāka lobīties nost aluminija aizsargkrāsa, bet misijas kontrole Hjustonā neuzskatīja problēmu par tik nopietnu, ka apdraudētu raķetes nolaišanos uz mēness 20. aprīlī, tur uzturoties 73 stundas. Abu astronautu rīcībā ir arī ar baterijām darbināms automobilis, lai apceļotu apkārtni un savāktu vulkāniskās radzes. Ja viss labi veiksies, tad Djūks un Jangs būs devītais un desmitais cilvēks, kas atstās savas pēdas uz mēness virsmas. Pa to laiku Matinglijs lidos orbītā ap mēnesi un fotografēs tā virsmu. Visi trīs astronauti atstās mēness orbitu 25. aprīlī un 3 dienas vēlāk nolaidīsies Pacifika okeanā.

‚Streiki līdz kaklam’

Montreālā „Action Canada” vadītājs Helijers izteicies, ka cilvēki jau „līdz kaklam” apnikuši ar streikiem, it sevišķi publiskos pakalpojumos. Strādnieku streika tiesības ir netaisnas, ja slimnīcās slimnieki atstāti slimību gultās neaprūpēti, atkritumi paliek nenovākti un pilsētā savairojas žurkas. Helijers uzsvēris, ka darbs jāgādā tiem, kas to vēlas strādāt par pieņemamu algu, bet tajā pašā laikā jāaptur cenu celšanās. Viņš arī sacījis, ka jānosaka robeža, lai caurmēra algas pacēlums nepārsniegtu produktīvitātes vērtību.

Pareģo siltu Niksona sagaidīšanu Maskavā

ASV zemkopības ministrs Īrls Bats izteicies, ka nākamos gados ASV pārdos labību Pad. savienībai par 200 milj. dol. gadā. Vašingtona ir ar mieru piedāvāt Maskavai kreditu, lai financētu labības pārdošanu lielā daudzumā. Zemkopības ministrs Bats sarunās ar komūnistu partijas vadītāju Brežņevu Kremlī novērtējis par sirsnīgām, ko uzskata par padomju labvēlības žestu, lai nolīdzinātu ceļu prezidenta Niksona sekmīgam apmeklējumam 22. maijā Maskavā. Bats izteicās avīzniekiem, ka viņa sarunas ar Brežņevu bijušas vaļsirdīgas, siltas, atklātas, kuŗas nav ietekmējušas paasinātās cīņas Vietnamā. Brežņevs norādījis, ka viņš Niksona vizītes laikā vēlas samazināt oficiālās svinības līdz minimam, lai iegūtu laiku svarīgām diskusijām.

Kaŗavīrs aizsaules ceļos

Omahā, Nebraskā, pēkšņi savа mūža 79. gadā ar sirdstrieku miris bij. Latvijas armijas stāba pulkvežleitnants Daniels Dukāts. Viņš bija dzimis 1892. gada 3. jūlijā Vecogres pagastā. Pirmā pasaules kaŗa laikā beidzis kaŗaskolu Ķijevā un kā virsnieks piedalījies kaujās Galicijā, kaŗam beidzoties atgriezies Latvijā un piedalījies Latvijas atbrīvošanas kaŗā. Arī pēc brīvības cīņām palicis armijā, darbodamies Kaŗa ministrijas saimniecības pārvaldē, Intendantūrā, Armijas ekonomiskā veikalā un valsts neatkarības pēdējā laikā Armijas stābā. Viņam nopelni Latvijas armijas apgādes un saimniecības izveidošanā. Jaunekļa gados iegūtās zināšanas tēva rūpniecības uzņēmumos Skrīveŗos un Rīgā vēlāk lika lietā, darbodamies vadītājos amatos

† Daniels Dukāts

arī privātā rūpniecībā: lauk. saimniecības mašīnu fabrikas Stars, konservu rūpnīcā Jūlijs Bite un ģipsa fabrikā Pauls Boehms. Baigajā gadā, bieži mainot dzīves un darba vietas, viņam izdodas izvairīties no apcietināšanas. Otrā pasaules kaŗa sākumā Dukāts darbojas Latvijas pašaizsardzības vienību stābā.

Trimdā, Vācijā, viņš darbojās latviešu nometnes komitejā Marktredvicā un strādāja Bambergas un Baireitas nometnēs. 1950. g. ar dzīvesbiedri ieceļojis ASV, Omahā. Arī tur viņš ir rosīgs sabiedriskajā darbā, piedalīdamies Omahas latviešu ev. lut. draudzes dibināšanā, veidošanā, un astoņus gadus būdams arī baznīcas ērģelnieks.

Dukāts bija apbalvots ar Triju zvaigžņu ordeni, Aizsargu nopelnu krustu, Beļģijas kroņa ordeni un citām goda zīmēm. Bija korporācijas Vendia goda filistrs un Omahas korporāciju kopas loceklis.

Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri Aleksandru, meitu ar ģimeni un dēlu Tālivaldi un Ilmāru ar ģimenēm. **A. K.**

Rīgas varasvīri taisnojas

Laikraksts „Soveckaja Latvija” apgalvo, ka 17 Latvijas komūnistu vēstule rietumu valstu komūnistiskām partijām ir viltojums

Pēc tam kad 17 Latvijas komūnistu vēstules pilno tekstu ar atkārtojumiem pārraidīja „Liberty”, Rīgas laikraksts „Soveckaja Latvija”, komūnistiem tipiskā veidā izgāza savas dusmas pret vēstules autoriem un radio „Liberty”.

Apgalvodams, ka vēstule ir viltojums, laikraksts tomēr asi uzbrūk tās autoriem, uzsverot, ka viņu vēstulē izteiktās Ļeņina principu, padomju nacionālpolītiskās un tautsaimniecības kritika nesaskanot ar uzticības garu komūnistiskai partijai. Ikkatra slavināšana, kas kļuvusi svārstīga savā uzticībā sociālismam, kā arī vēstules nosūtīšana Francijas komūnistiskās partijas bij. ideologam renegātam Garodi, uzsver laikraksts, pierāda vēstules autoru neuzticību partijai.

Šeit laikraksts „Soveckaja Latvija” nonāk pašpretrunā: apgalvo, ka vēstule ir viltojums, bet tai pašā laikā uzbrūk tās autoriem par neuzticību partijai . . . Nevar pārmest partijai neuzticību neesošiem autoriem. Ja vēstuli uzrakstījis kāds cits — viltotājs, tad viņam nevar pārmest neuzticību partijai.

Par visrupjākajiem meliem „Soveckaja Latvija” apzīmē 17 Latvijas komūnistu apgalvojumu, ka Latvijā „pēc Otra pasaules kaŗa pastāvēja vairāk vai mazāk demokratiska iekārta”. To apstrīdot, laikraksts norāda uz tajā laikā pastāvošo komūnistiskās partijas aizliegumu un komūnistu vajāšanu Latvijā.

Runājot par rusifikācijas procesu Latvijā, laikraksts tomēr nespēj visu noliegt un vēl mazāk apstrīdēt. Raksts netieši apstiprina, ka Latvijā pastāv rusifikācijas process. Laikraksts visādi mēģina apstrīdēt sveštautiešu piespiedu iepludināšanu Baltijas valstīs. „Katrs krievs, ukrainis vai baltkrievs ziņas par piespiedu pārvietošanu dzird pirmo reizi. Pirmo reizi ziņas par asimilācijas procesu dzird latvieši, lietuvieši un igauņi”, mēļo tālāk Rīgas krievu komūnistu laikraksts.

Minot 1970. gada tautas skaitīšanas datus, „Soveckaja Latvija” aizrāda: „Nesenie notikumi sniedz daudz liecības un arī par to, kas iznīcināja latviešus nacionālsociālisma okupācijas laikā. Kas latviešus dzina SS leģionā un ar melu propagandu piespieda daudzus, to starpā arī intelektuāļus, bēgt uz ārzemēm. Latvija palika ne tikai bez materiālas palīdzības avotiem, bet arī bez speciālistiem”. Par to, kas iznīcināja latviešus boļševiku okupācijas laikā — par nošaušanu un deportāciju aizrestotos lopu vagonos un par to, ka latvieši arī tagad tiek izkaisīti plašajā Pad. savienībā, „Soveckaja Latvija” neko nemin. Un to, ka Latvijā tagad dzīvo daudz ārzemnieku, „Soveckaja Latvija” apzīmē par „normālu apstākli”, kāds pastāvējis jau senos laikos. Katrā ziņā arī uzslavē, ka komūnistiskā režīma laikā šīs svešo tautu grupas ar „sociālistiskas sadarbības sajūsmu” izveidojot jauno padomju spēku kvalitāti.

Slavinot nacionālkultūrālus sasniegumus okupētā Latvijā, „Soveckaja Latvija” aizbildinās ar Rīgas operas balettrupas lielajiem panākumiem nesenajās turnejās Francijā un Italijā.

Norādot arī uz lielajiem sasniegumiem izdevniecībā, tiek minēts, ka 1939. g. izdots tikai 3,8 miljoni grāmatu latviešu valodā, bet 1970. gadā izdoto grāmatu skaits latviešu valodā esot sasniedzis 11,9 miljoni, nepieminot, protams, ka lielais vairums ir komūnistiskās prosaimniecības attīstībā, sociālā apgādē un veselības kopšanas ziņā Latvija stāvot daudzo padomju republiku priekšgalā. Rūpnīcu ražošanas kapacitāte tagad Latvijā esot 30 reizes augstāka, salīdzinot ar 1940. gadu.

Apstrīdot latviešu minoritāti partijā, valsts un pašvaldību pārvaldē, „Soveckaja Latvija” apgalvo: „No 23 000 deputātiem rajonu padomēs ir 18.840 latvieši, tas ir 78%. Augstākā padomē no 310 deputātu vietām latvieši ieņem 224, tas sastāda 72%. Ministrijās nodarbināto skaits ir divas trešdaļas latvieši. Partijas centrālkomitejā un kontrolkomisijā no 237 locekļiem 150 ir latvieši”.

Cik daudz var ticēt padomju hierarchijas skaitļiem, kuŗus pārveido un groza pēc vajadzības, labi zināms no citiem gadījumiem. Pat vēlēšanās par Maskavas komūnistu kliķi vienmēr „nobalsojuši” 99,8%...

„Soveckaja Latvija” asi uzbrūk arī radio „Liberty”, nosaucot to par „amerikāņu slepenā dienesta aģentūru un melu propagandas aparātu”. Raidītāja darbība esot liels traucējums attieksmju uzlabošanai starp Pad. savienību un ASV.

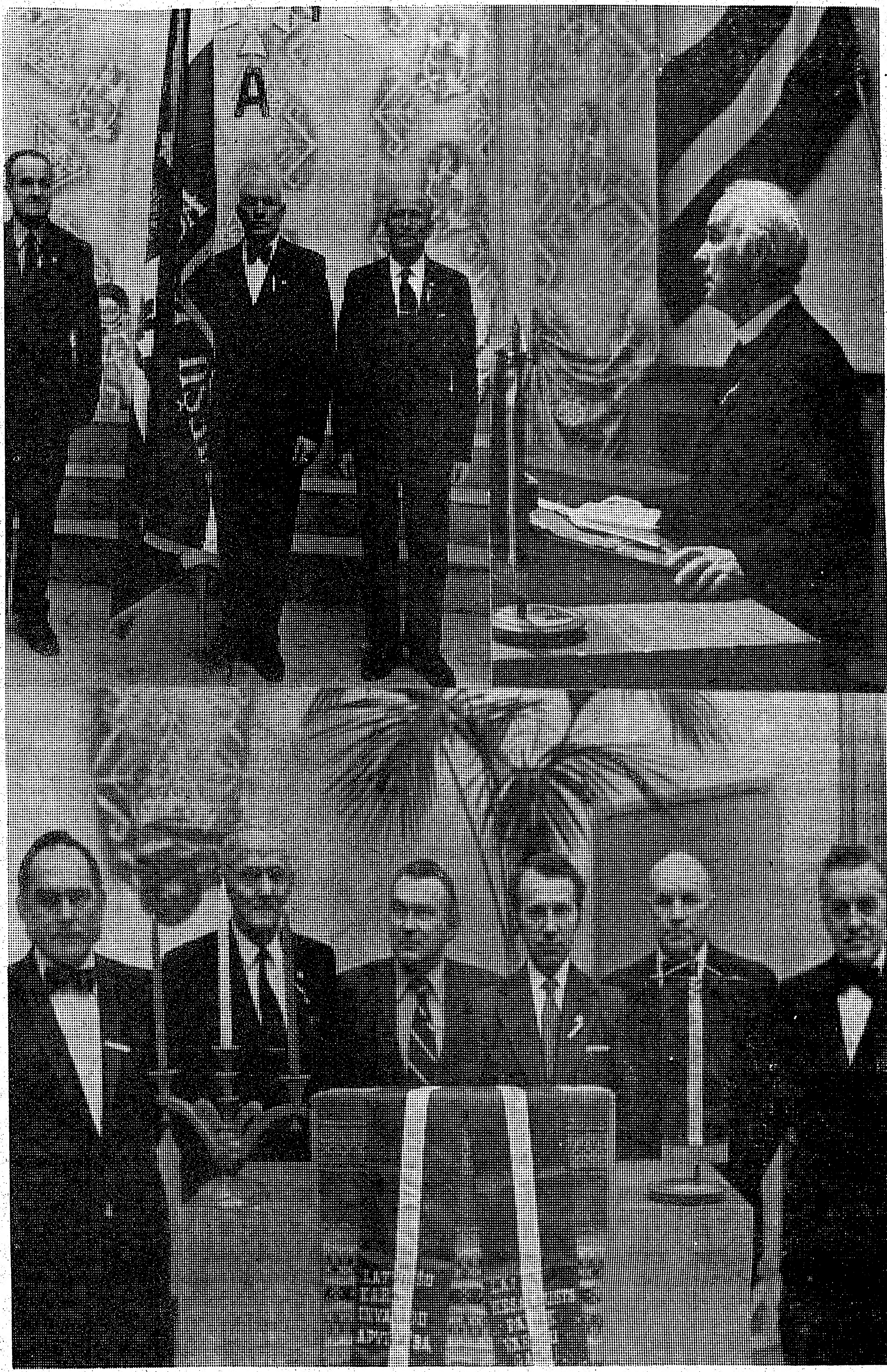

Latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā 10 gadu pastāvēšanas atceres svinīgajā aktā 8. aprīlī Toronto latviešu namā. Augšējā attēlā goda sardzē pie apvienības karoga, no kreisās A. Apsiņš, V. Suchockis un K. Blumbergs. Pa labi archibīskaps A. Lūsis vada svētbrīdi. Apakšā LKIA valde, no kreisās: Miķelis Bulovs, Jānis Grīnvalds, Voldemārs Krūgers, valdes priekšsēdis Godfrīds Krustiņš, Voldemārs Suchockis un Alberts Butāns. Nav klāt K. Freimanis.
J. Liģera uzņēmumi

Piešķirtas Goppera fonda balvas

Ģenerāļa Goppera fonda valde par jaunatnei piemērotiem darbiem 1971. gadā pēc lietpratēju komisijas ieteikuma piešķīrusi 500 dolaru balvas Jānim Širmanim, Ojāram Jēgenam, Silvijai Šteinerei un Gvido Brūverim.

Rakstniekam Jānim Širmanim balva piešķirta par grāmatu Lielmeža pasakas, kas apbalvošanai iesniegta manuskriptā. Komisija atzinusi, ka grāmata uzrakstīta labā latviešu valodā un rāda mežu, kas „ir dzīvs”.

Dzejniekam Ojāram Jēgenam kopā ar gleznotāju Silviju Šteineri balva piešķirta par bērnu bilžu grāmatu Ežmalē, kas atzīta par teicamu latviešu valodas mācīšanā.

Gleznotājam Gvido Brūverim balva dota par gleznojumu trīs daļās (triptichu) Nemierīgie laiki, kuŗā jaunatnei piemērotā uztverē rādīta zīmīga vēstures tema.

Vērtēšanas komisijās piedalījās: literātūrā — Lalita Muižniece un Rasma Sināte; tēlotājā mākslā — Dagnija Krūmiņa un Eleonora Šturma. No Goppera fonda abās vērtēšanas komisijās piedalījās — Uldis Bluķis, Juris Padegs un latviešu skautu priekšnieks Fricis Sīpols.

Fonda valde nolēma iegādāties Jāņa Mazulāna grāmatas Burvīgi rotājumi (ornamentika) 25 eks. jaunatnes darba vajadzībām.

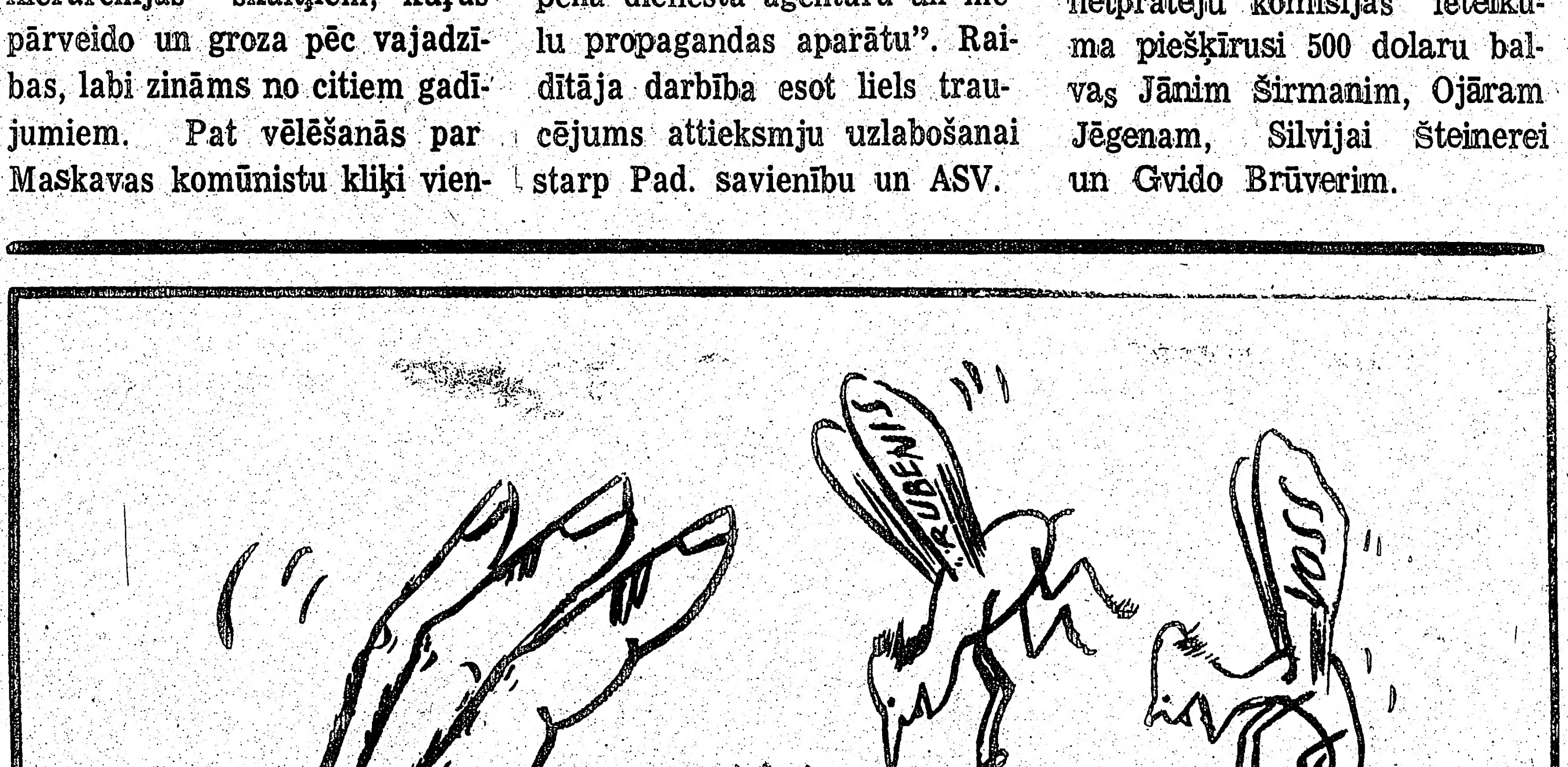

„Biedri, dzeliet pretī tam briesmonim!”
Ed Keiša karikatūra

LKIA 10 g. atceres svētkos apvienību sveica latviešu organizāciju un mūsu kaimiņtautu veterānu pārstāvji. Uzņēmumā no kreisās LNAK valdes un kalpakiešu vārdā sveica K. Tannis, lietuviešu pārstāvis S. Jakubaitis, Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes priekšsēdis E. Ziplāns, igauņu pārstāvis K. Tori un DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis.
J. Liģera uzņēmumi

Tervetia 50 gados

Šāgada 30. aprīlī paiet 50 gadu, kopš Rīgā dibināta Latvijas universitātes studentu korporācija Tervetia. Dibinātāji bija Latvijas armijas aktīvie un atvaļinātie virsnieki, kā arī neatkarības cīņu dalībnieki.

Dibinātāju nodoms sākumā bija uzņemt korporācijā tikai karavīrus, bet vēlāk nodomu grozīja, un tajā iestājās katrs latviešu tautības students. Pagāja vēl 3 gadi, iekām Tervetia tika uzņemta Prezidiju konventā, kurā piedalījās arī vācu studentu korporācijas, kas balsoja pret Tervetia uzņemšanu. Tikpat konsekventi Tervetia izrādīja pretestību vācu korporāciju nostājai: neviesojās viņu konventu dzīvokļos un nedziedāja vācu studentu dziesmas savā konventa dzīvoklī, tāpat jebkādā citā svešvalodā. Tāda bija dibinātāju vēlēšanās, kas ievērota vēl tagad. Tervetia jaunuzņemtos studentus nesauca arī par „fukšiem", bet junioriem.

Korporācijas nosaukums atvasināts no vārda Tērvete, ap kuras pilskalnu zemgaļi 13. g.s. izcīnīja sīvas cīņas ar vācu ordeni. Tervetia devīzes: Visu par Latviju! Visi viens! Tās krāsas oranžs-sudrabs-zils simbolizē tēvzemes mīlestību — pēc sārta rīta lec sidrabota saule pie zilajām debesīm.

Tervetia pirmais konventa dzīvoklis Rīgā atradās Mednieku ielā, divi mazās, ārēji necilās mājiņās, kur kūsāja buršu dzīve. Tika audzināta un saliedēta vienotības sajūta, kas sniegusies pāri laikiem. 30-to gadu sākumā Tervetia pārcēlās uz telpām Valdemāra ielā, jo līdzšinējais konventa dzīvoklis bija kļuvis par mazu, lai uzņemtu studentus, kas vēlējās iestāties korporācijā. Latvijas neatkarības laikā tervetieši Rīgā ar savu stāju bija ieguvuši labu reputāciju. Ciešas kļuva viņu draudzības saites, stipra bija apņēmība augsti turēt korporācijas vārdu.

Līdz 2. pasaules karam zem Tervetia karoga bija pulcējušies ap 370 locekļu. To vidū bija izcili Latvijas armijas augstākie virsnieki: ģen. P. Radziņš, M. Peniķis, M. Hartmanis, J. Lavenieks, admirālis T. Spāde u.c. Baigais gads un vācu okupācijas laiks Tervetia saimē cirtis dziļu robu. Daudzi aizgāja moku ceļā. Kad Zviedrijas valdība izdeva Pad. savienībai internētos latviešu leģionārus, to vidū atradās divi korporacijas Tervetia filistri. No 22 dibinātājiem vēl dzīvi palikuši tikai 6 filistri. Brīvajā pasaulē atrodas 165 aktīvie kommilitoņi un filistri. Lielākās grupas atrodas ASV, Kanadā un Austrālijā, bet mazākas un atsevišķi filistri — Anglijā, Vācijā, Zviedrijā, Beļģijā un Venecuelā.

Tervetia Apvienoto korporāciju komānu garantējusi pie Fraternitas Lettica, kas no Tervetias dibināšanas līdz šai dienai bijusi atsaucīga tās mērķiem. Tervetia 1934. gadā Rīgā noslēdza karteli ar igauņu korporāciju Ugala. Tāpat 1934. g. Rīgā tika noslēgts draudzības līgums ar latviešu studentu korporāciju Fraternitas Academica..

Tervetia 50 gadu jubilejas svinības risināsies 29. un 30. aprīlī Čikagā.
V. Šverns

Archibīskaps A. Lūsis ievēlēts par...

(Pārnesums no 1. lpp.)

ciskos un arī nacionālos jautājumus, kā arī pieņēma vairākus lēmumus nākotnes darbam un baznīcas stiprināšanai. Virsvaldes plēnārsēdes beigās Amerikas Balss radioraidījumu uzdevumā archibīskaps A. Lūsis, prāvests A. Veinbergs, prāv. R. Mužiks, prāv. J. Teriņš, prāv. A. Grosbachs un bijušais Latvijas konfesiju departamenta direktors J. Paegle ierunāja skaņu lentē vēstījumu okupētās Latvijas tautiešiem. Vēstījumā uzsvērta Latvijas baznīcas nedalāmība, ko kavē vienīgi okupācijas režīms, un tādēļ mums visiem jābūt stipriem ticībā un vienotiem Kristū.

Virsvaldes plēnārsēdē, par kuras gaitu sniegsim atsevišķu atreferējumu, bez archibīskapa un Baznīcas virsvaldes prezidenta A. Lūša vēl piedalījās kā garīgie locekļi prāvesti A. Grosbachs (Austrālija), J. Teriņš (Zviedrija), R. Mužiks (Anglija), R. V. Āboliņš, K. A. Birznieks, J. Turks un A. Veinbergs (visi ASV), kā arī prāv. V. Šēfers no Kanadas. Kā laicīgie locekļi piedalījās L. Kanders no Zviedrijas, J. Paegle no Anglijas, bet no ASV V. Gobiņš, Ā. Lejiņš, Dr. J. Robiņš, A. Rumpēters un Dr. A. Rūsis, bet no Kanadas R. Roze un prof. E. Leimanis no Vankuverts. Plēnārsēdē piedalījās arī ārmisijas darba referents Dzirkalis un A. Milenbachs, kā arī ārmisijas darba reerents māc. J. Vējiņš (visi no ASV) un vairāki pieaicināti viesi kā zināmu jautājumu lietpratēji.

R. N.

Rūdolfa Kronberga gleznu skate Niagarā

Zviedrijā dzīvojošā gleznotāja Rūdolfa Kronberga gleznu skate Niagara Falls mākslas galerijā un mūzejā (Montrose Road un Queen Elizabeth Highway) būs atvērta no 6. maija plkst. 3 pēcp. līdz 22. maijam. Galerija atvērta katru dienu no plkst. 10 rītā līdz 8 vakarā. R. Kronbergs ir dzimis 1911. g. 3. martā Liepājā, mācījies Liepājas lietiskās mākslas vidusskolā. No 1929. g. — 1932. g. studējis glezniecību Parīzē, bet no 1945. gada dzīvo Zviedrijā. Gleznotājs rāda savu iecienīto temu: masīvā uzbūvē vai šķautņu miriadās pārskatu par mirdzošiem kristalliem, kas novēroti dabā vai dzimuši mākslinieka fantazijā. Rūdolfs Kronbergs izstādījies Stokholmā, Ņujorkā, Parīzē, Londonā, kā arī piedalījies kopizstādēs Hamburgā, Hanoverā, Minchenē, Klīvlendā un Grand Rapidos.

Sarīkojumu Kalendārs

No 15. aprīļa līdz 23. aprīlim Baibas Kundrates Bērziņas darbu skate Sv. Jāņa bazn. izstāžu zālē, 200 Balmoral Ave., Toronto. Skate atvērta darbdienās no 6 — 9 vak., bet sestd. un svētdienās no 11 — 9 vak.

22. aprīlī pl. 8.30 vak Pāvila Zariņa brāčas koncerts, pie klavierēm Leo Barkins — Unitarian Church, 175 St. Clair Ave W.

22. aprīlī pl. 7 vak. Sv. Andreja baznīcā draudzes koŗa 20 gadu jubilejas koncerts ar solistu un simfoniskā orķestŗa piedalīšanos. Galvenais skaņdarbs L. Apkalna „Kingiras Rekviēms".

22. aprīlī, pl. 7 vak. Latviešu namā Baltijas tautu federācijas Kanadā un Balt. siev. padomes rīkotā Pavasaŗa balle. Ieeja: $3.00; tērps informāls. Ieejas kartes DV grāmatnīcā, Latviešu namā vai zvanīt 447-1154. Eventuāls atlikums — federācijas mērķu īstenošanai. Visi laipni ielūgti.

23. aprīlī pl. 2 p.p. Latviešu namā — Māc. Ā. Čopa referāts „Kas ir cilvēks".

23. aprīlī pl. 4 p.p. Latviešu namā — Pēcpusdienas kafija ar mūzikāliem priekšnesumiem. Ar deklamācijām piedalās Alma Mača.Latviešu nama dāmu komitejas sarīkojums.

26. aprīlī, pl. 8 vak. Latviešu namā Dr. arch. E. Janiša referāts Architektūras radītās vides iespaids uz cilvēka psīcholoģiju un jaunākie krāsu filmas skati no Rīgas.

27. aprīlī pl. 8 vak. Latviešu namā māc. R. Ekšteiņa referāts „Vai Jēzum ir izredzes noturēties šajā pasaulē."

29. apr. — 7. maijam Sv. Jāņa baznīcas zālē gleznotāja A. Mazīša gleznu izstāde.

30. aprīlī pl. 12 dienā Bērzainē Toronto latviešu mednieku un makšķernieku kluba tītaru šaušana.

30. aprīlī pl. 4 p.p. Sv. Cecīlijas bazn., 161 Annettes ielā — garīgs koncerts, veltīts priesteŗu jubilejām. Soprāns A. Sapale - Raikovska; vijole N. Martins; ērģeles J. Govedas.

30. aprīlī, svētdien, pl. 5 pēcp. Sv. Andreja baznīcas telpās TLB sestdienas skolas A. Brigaderes „Lolitas Brīnumputns" atkārtojums.

6. maijā pl. 7.30 vak. Toronto koncertapvienības sezonas pēdējais koncerts Parkdale Collegiate, 209 Jameson Ave., jaukts koris „Dziesmu vairogs".

6. **maijā pl. 8 vak. — Bickford Park High School — Sidnejas latv. teātris — Kaleidoskops.**

7. **maijā pl. 4 p.p. — Bickford Park High School — S.L.T.** luga „Sieviete Rītsvārkā".

7. maijā, pl. 3 pēcp. Columbus Hall TLB Sestdienas skolas ģimenes dienas sarīkojums.

10. maijā pl. 8 vakarā, Latviešu namā Dr. Bruno Kalniņa priekšlasījums: Latvijas nākotne, iespējas un uzdevumi dzimtenē un ārzemēs . Sekos diskusijas. Ieeja pret ziedojumiem.

26. maijā pl. 7 vak. Latviešu namā TLTA izlaiduma akts.

HAMILTONA

22. aprīlī plkst. 7.30 16 Queen St. N. HLB dāmu komiteja rīko Dr. P. Vasariņa referātu „Alcksandrs Čaks dzīvē un dzejā". Dzejas lasīs Skaidrīte Darkevica, Indra Ancāne un Jānis Kļaviņš.

SV. KATRĪNAS

7. maijā pl. 4 p.p. Sv. Katrīnu latviešu skolas ģimenes dienas atcere Franču zālē, Garnet ielā. Programmā svētbrīdis, Daugavas Vanadžu ansamblis Senatne ar dziesmām, bērnu priekšnesumi un ludziņa. Māmuļu godināšana. Kafijas galds.

Stipendijas šogad vēl piešķirs

Papildinot koledžu un universitāšu ministra Džordža Kera pagājušās nedēļas ziņojumu, ka province vairs nepiešķiršot studentiem 150 dol. stipendijas, bet tikai apliecības par labu skolas beigšanu, provinces valdība 13. aprīlī paskaidroja, ka stipendijas šogad tomēr vēl došot skolēniem ar 80% un augstāku caurmēru. Kērs izteicās, ka lekciju naudas palielināšana universitātēs un pārmaiņas Ontario studentu pabalstu programmā tikšot iedzīvinātas ar rudeni un ka būtu netaisni atņemt stipendiju naudu skolniekiem jau šopavasar. Daudzi skolnieki esot šogad cītīgi mācījušies, un tāpēc tie būšot sarūgtināti, nesaņemot minēto summu. Bez tam, lielam vairumam nākamo studentu stipendija būšot jau iekalkulēta lekciju naudas nomaksā.
—s.

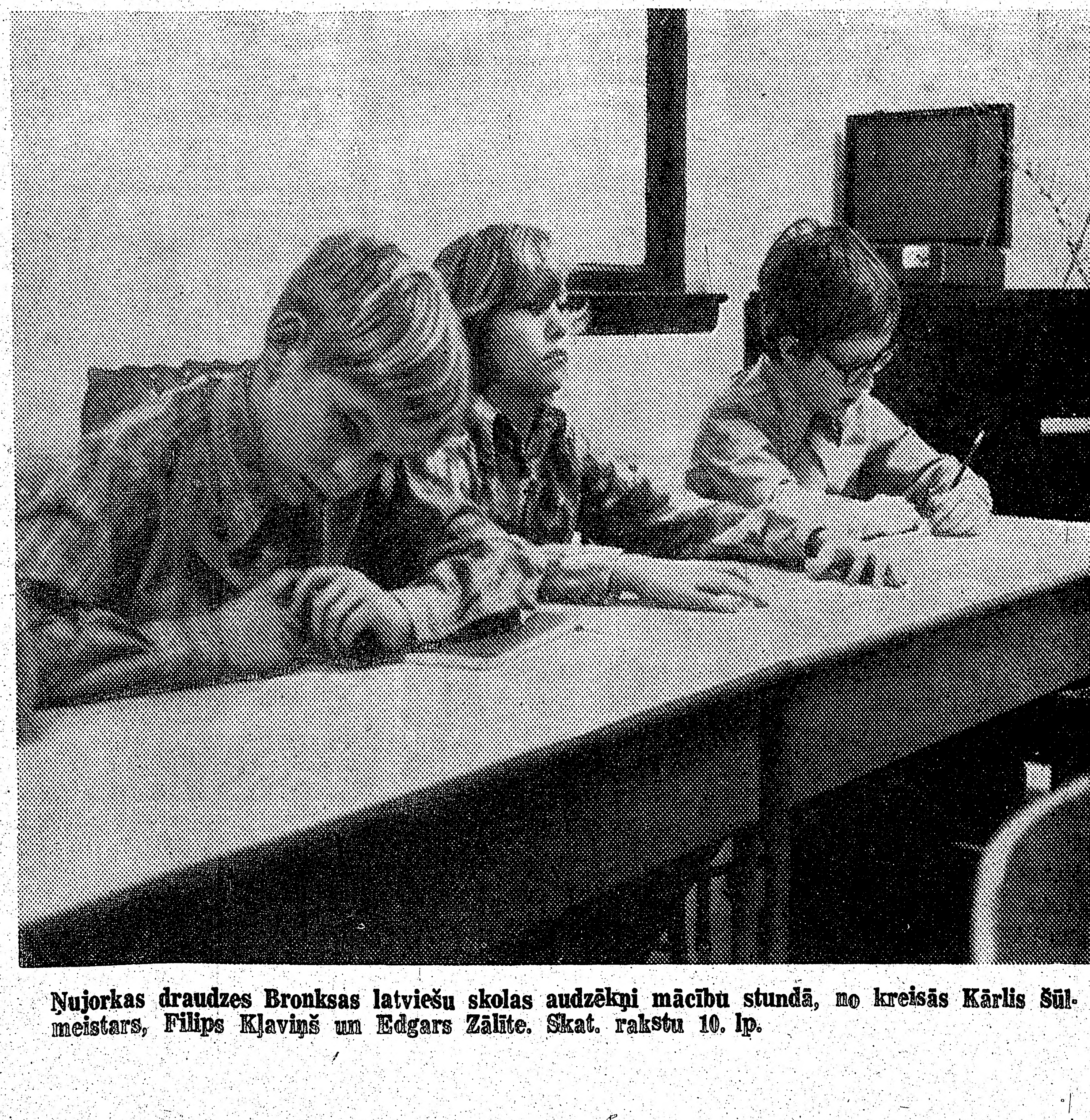

Ņujorkas draudzes Bronksas latviešu skolas audzēkņi mācību stundā, no kreisās Kārlis Šūlmeistars, Filips Kļaviņš un Edgars Zālīte. Skat. rakstu 10. lp.

Lielā novusa turnīra vienspēļu un pāŗu sacensību uzvarētāji ar saņemtajām balvām, no kreisās: E. Brūveris (Filadelfija), V. Teteris (Toronto), A. Grīnbergs (Toronto), A. Ramiņš (Filadelfija), sacīkšu vadītājs H. Jākobsons, E. Veldre, V. Šulmane (Abas no Hamiltonas), M. Baumeisters (Toronto), H. Vaits (Toronto) un V. Lukovskis (Toronto).

Foto: J. Liģers

VIESTURA KAUSS PALIEK TORONTO

Toronto 8. un 9. aprīlī risinājās novusa 40 gadu jubilejas turnīrs, atzīmējot 1932. gadā Rīgā notikušās pirmās Latvijas meistarsacīkstes.

Gaidītā kuplā „amerikāņu" piedalīšanās nenotika, jo no Filadelfijas atbrauca tikai 3 spēlētāji, tomēr tie bija paši labākie — A. Ramiņš, E. Brūveris un J. Tuvikene, kas savā starpā dalījuši uzvaras 13 turnīros, „lauvas tiesu" uzvaru gūstot Ramiņam un Brūverim. Šai izlasei pretim stājās labākie „kanadieši", reprezentējot Sv. Katrīnas, Hamiltonu un Toronto.

Sacensību degpunktā bija Filadelfijas novusa kopas Viesturs dāvātā novusa 40 gadu jubilejas kausa izcīņa — to uz gadu izcīna spēlētājs, kas guvis lielāko punktu skaitu kopvērtējumā — vienspēlēs (1 punkts), dubultspēlē (½ p.) un viensitienos (¼ p.).

Pirmajā dienā sacensību dalībniekus sveica DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis, bet uzrunāja Latviešu sporta apvienības Kanadā valdes priekšsēdis V. Sališs.

Simboliski 1932. g. meistarsacīkstes atcerējās šo sacensību dalībnieki A. Ramiņš un A. Grīnbergs, spēlējot draudzības setu, un vienspēļu sacensības, kuŗās piedalījās 23 dalībnieki, varēja sākties.

Vīriešu vienspēlēs — 20 dalībnieki bija sadalīti 2 grupās, no katras grupas finālā iekļūstot 3 labākajiem. Spēlējot katram ar katru 1. grupā labākais bija filadelfietis J. Tuvikene ar 8 uzvarām, tālāk sekojot V. Teterim (Toronto) ar 7 uzvarām, bet kā trešais V. Lukovskis (Toronto) ar 5 uzvarām, pārspēlē pieveicot H. Jākobsonu (Toronto).

Otrā grupā lielisku spēles veidu rādīja E. Brūveris (Filadelfija), kas ne tikai pieveica visus 9 pretiniekus, bet svarīgajam punktu vērtējumam pieskaitīja arī 6 viensitienus. Patīkamu pārsteigumu sagādāja torontietis K. Kārkliņš, izcīnot 7 uzvaras un atstājot aiz sevis filadelfieti A. Ramiņu, kas guva 6 uzvaras, tomēr, lai iekļūtu finālā, viņš pārspēlē uzvarēja Kanadas latviešu meistaru M. Baumeisteru.

Finālā 6 dalībnieku konkurencē labākos panākumus guva A. Ramiņš un V. Teteris ar 4 uzvarām. Lai noskaidrotu vienspēļu uzvarētājus, notika pārspēle, kuŗā pēc aizraujošas cīņas 5. setā uzvaru guva pirmais Latvijas meistars A. Ramiņš, atstājot V. Teteri otrā vietā. Pārspēlēm vajadzēja noskaidrot arī 3. vietas ieguvēju. Labākais izrādījās E. Brūveris, uzvarot V. Lukovski. 5. vietā J. Tuvikene un 6. v. K. Kārkliņš.

Pēc vienspēlēm Viestura kausa izcīņā pārliecinoši vadībā bija izvirzījies E. Brūveris ar 13 punktiem, Tuvikene (11¾), Ramiņš un Teteris (11½).

Dāmu vienspēlēs piedalījās tikai trīs dalībnieces, un labākā bija Veldre (Hamiltona), gūstot 3 uzvaras. Otrā vietā palika Šulmane (Hamiltona) un 3. v. Ķipe (Sv. Katrīnas). Piezīmējams, ka Veldre uzvarēja arī Kanadas latviešu meistarsacīkstēs.

Otrā dienā dubultspēlēs favorītiem filadelfiešiem nācās piedzīvot negaidītus pārsteigu-

(Turpinājums 24. lp.)

Izspridzināta Kubas pārstāvniecība Montreālā

Kā jau ziņots, Kubas tirdzniecības biroja telpās Montreālā bumbas sprādzienā nogalināja 1 un ievainoja 6 citus darbiniekus. Radioziņojumā no Kubas diplomāti paskaidrojuši, ka sākot ar 1967. gadu Kanadā izdarītas 15 varmācības, kas vērstas pret Kubas īpašumiem.

Izmeklējot eksplozijas cēloni, policiju apdraudēja vairāki bruņoti kubieši, no tiem 6 apcietināja par neatļautu ieroču turēšanu un lietošanu, policijas aizkavēšanu darbā un apdraudēšanu dienesta pienākumos. Tūlīt sekoja Fidela Kastro protests, apvainojot Montrealas policiju „sadistiskā un brutālā" rīcībā. Kastro apgalvoja, ka Montrealas policija ar cirvjiem ielauzusies tirdzniecības pārstāvniecības 14. stāva biroja telpās un nodarījuši Kubas ierēdņiem miesas bojājumus. Ir aizdomas, ka bumbu novietojuši Kastro pretinieki. Kādā ziņojumā teikts, ka incidentā iejauktas trīs personas no Venecuēlas un viena no Ņujorkas.

Visi apcietinātie kubieši atbrīvoti, un Kanadas valdība atvainojusies par policijas rīcību.

KOSIGINS IRAKĀ

Pad. savienības premjērs Kosigins ieradās 5 dienu apmeklējumā Irakas galvaspilsētā Bagdadē. Apmeklējums izsaka padomju atbalstu Irakai un arabu pasaulei konfrontācijā ar Izraēlu. Kosigins piedalījās arabu sociālistu partijas dibināšanas 25 gadu atcerē un Irakas valsts pirmās iegūtās naftas svinībās. Naftas lauku iekārtas izbūvētas ar krievu palīdzību. Pad. savienība un Iraka arī parakstīja 15 g. draudzības līgumu, savienotu ar ciešu politisku un militāru sadarbību. Līguma termiņos iekļauta saimniecība, tirdzniecība, technika, zinātne un aizsardzība, un tas ir līdzīgs Ēģiptes un Pad. savienības pagājušā gada maijā parakstītajam līgumam. Līguma partneŗi nepievienosies nevienai citai aliansei, kas naidīga līguma parakstītājiem.

Komūnistu demonstrācija

Toronto komūnistu sanāksmē „Westbury" viesnīcā Kanadas komūnistu partijas vadītājs, 62 g. vecais Viljams Kaštans dedzīgā runā aicināja 200 sapulcējušos dalībniekus protestēt pret „ASV saimniecisko uzkundzēšanos" Kanadā, ka arī apkaŗot Savienoto Valstu „imperiālistus un kaŗa veicinātājus". Ironiski, ka „Westbury" viesnīca, šim gadījumam noīrēta, arī pieder Knott viesnīcu sabiedrībai Ņujorkā. Tā Toronto komūnistu partija nomaksāja 225 dol. „jenkiju kapitālismam". Savas runas turpinājumā Kaštans aicināja protestēt pret prezidenta Niksona viesošanos Kanadā. Bet kad Niksons ieradās Otavā, plānotā „milzu demonstrācijā" pie Toronto pilsētas valdes un ASV konsulāta piedalījās tikai 47 personas; šo skaitu pārsniedza vairāk kā 200 policistu, kas uzturējās protestētāju tuvumā. Komūnistu partijas vadītājs paziņoja, ka nākamās vēlēšanās komūnisti kandidēs 6 no 23 vēlēšanu iecirkņiem.

PARAKSTĪTS LĪGUMS PRET BIOLOĢISKO IEROČU LIETOŠANU

Ženēvas atbruņošanās konferencē pieņemto bioloģisko ieroču lietošanas aizlieguma līgumu parakstīja Pad. savienība un ASV. Vienlaicīga ceremonija notika Vašingtonā, Maskavā un Londonā. Jauno līgumu parakstīs 47 valstis. Pie līguma parakstīšanas Vašingtonā prezidents Niksons norādīja, ka Pad. savienība ir pārkāpusi miera principus, palīdzot Ziemeļvietnamai jaunā uzbrukumā Dienvidvietnamai. Maskavā padomju prezidents Podgornijs sacīja, ka līgums varbūt veicinās atrisināt arī citas atbruņošanās problēmas.

Iekustināta Pad. savienības parādu atmaksa

No Maskavas ziņo, ka Vašingtonā ieradusies Pad. savienības delegācija, lai iesāktu sarunas par Otrā pasaules kaŗa parādu atmaksu, kas ilgu laiku bija nobloķējusi ASV un Pad savienības tirdzniecības paplašināšanos. Niksona valdība uzskata sarunas par barometru, ka tirdznieciskās attieksmes starp abām valstīm varētu izveidoties uz ilgtermiņa bazes. Pad. savienība bija atkārtoti lūgusi samazināt muitu padomju eksportam uz ASV, bet Baltais nams atteicies sākt sarunas, pirms nav nokārtots parādu jautājums. Maskavai nepieciešams paplašināt savu eksportu, lai varētu atmaksāt lielāku ASV lauksaimniecības produktu un rūpniecības technoloģijas importu. Lai piešķirtu Maskavai tādu pašu muitas tarifu kā pārējām ASV tirdzniecības partnerēm, nepieciešama kongresa akcija. ASV valdība atteikusies ierosināt kongresā muitas tarifa jautājumu, iekams parādu atmaksa nav nokārtota.

Saimniecisks līgums ar Ķīnu

Malta parakstījusi svarīgu saimniecisku līgumu ar Ķīnu. Līguma ietvaros ķīnieši palīdzēs Maltai izveidot tās rūpniecību un vēlāk atpirks šo rūpnīcu ražojumus. Maltas premjērs Mintofs ieradies Ķīnā drīz pēc līguma parakstīšanas ar Angliju un NATO par flotes bažu nomāšanu Maltā par 37 milj. dol. gadā. Mintofs izteicies, ka ķīnieši nevēlas izveidot Maltā savas bazes.

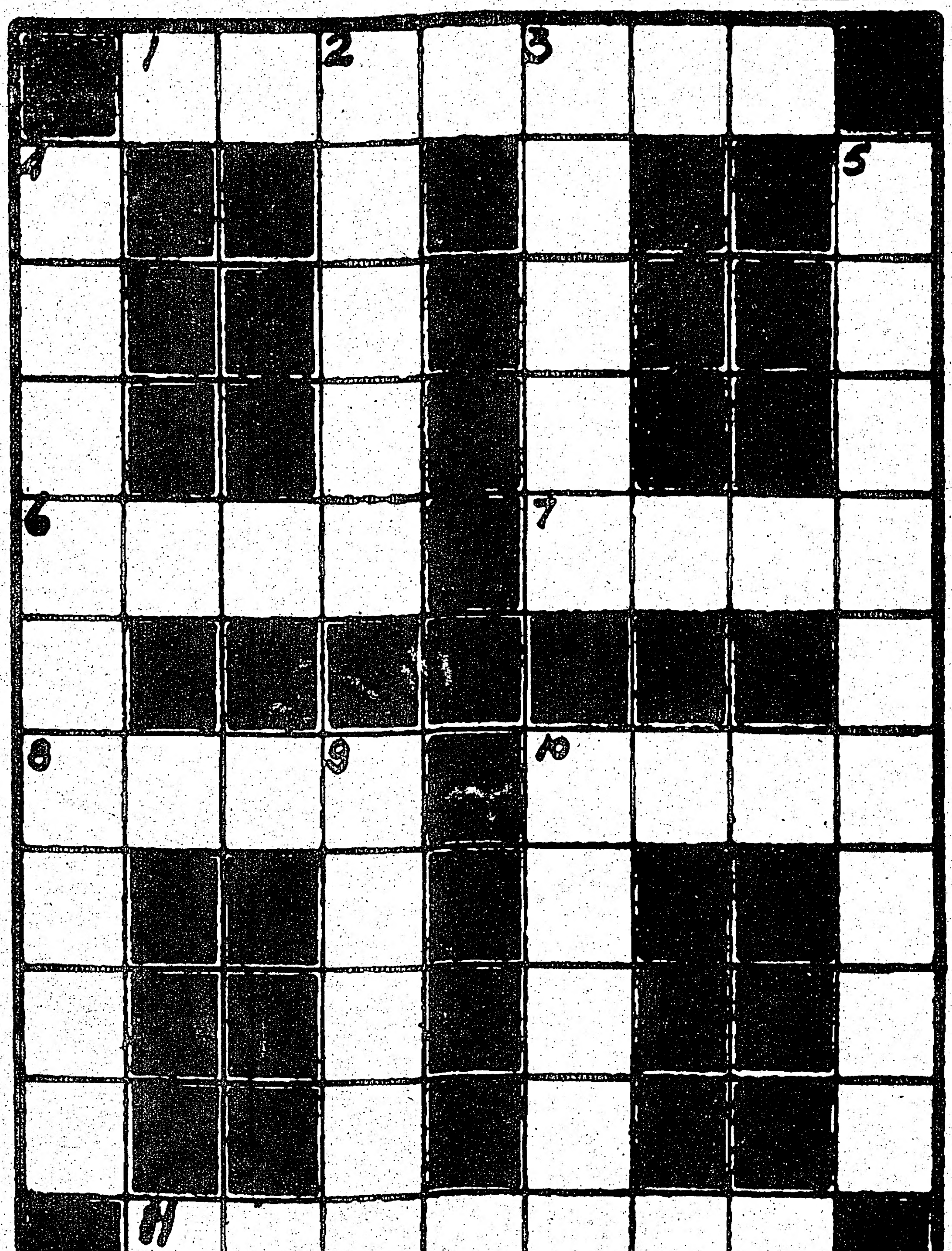

Līmeniski: 1. Mācītājs, autors: Atmiņas par pulkvedi Briedi. 6. Apģērba gabals. 7. Putns. 8. Sievietes vārds. 10. Virzās uz priekšu. 11. Dzejnieks, trimdinieks Zviedrijā. Stateniski: 2. Mūzikas instruments. 3. Tauta Eiropā. 4. Piena produkts. 5. Mācības iestādes viduslaikos. 9. Uzplesta zeme. 10. Rīgas pilsētas rajons.

Iepriekšējās krustvārdu mīklas atrisinājums. Līmeniski: 1. Poliete. 6. Tume. 7. Āres. 8. Tema. 10. Pali. 11. Polises. Stateniski: 2 Lelle. 3. Ētika. 4. Vectētiņš. 5. Virsaitis. 9. Atkal. 10. Posms.

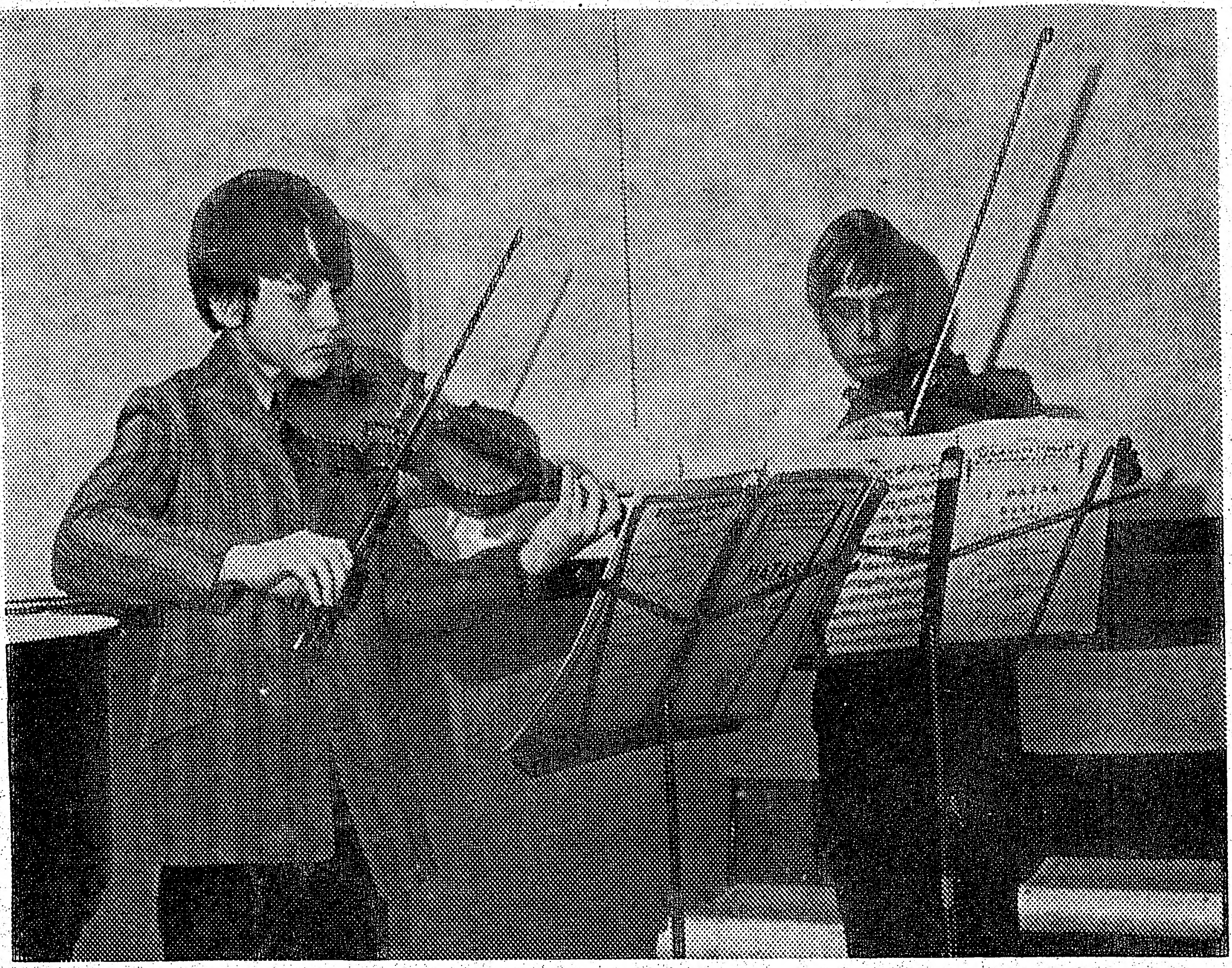

Duetisti Richards Upenieks un Edmunds Treijs latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdienā Latviešu namā Toronto. Foto: V. Cinis

SKOLĒNI RAKSTA

VAI TRŪKST RAKSTĪTĀJU?

Laikrakstā Latvija Amerikā tagad ir arī sava lappuse jauniešiem un bērniem. Pēc manām domām tur varēja būt vairāk nekā viens stāstiņš. Varbūt divi stāsti, divas mīklas, divi dzejoļi un pasakas. Vai mums trūkst rakstītāju? Vai papīrs ir par dārgu?

Astrīda Sala,
Toronto latv. sk. 4. kl.

LEDUS DIMANTI

Pirmā marta rītā lija lietus. Kad es gāju uz skolu, sāka krāties ūdens peļķes. Lietus lija un lija. Pret vakaru kļuva aukstāks, un ūdens sāka salt. Otrā marta dienā viss bija sasalis spožā ledū. Koku zari, krūmi un elektrības vadi visi bija apklāti ar ledus kārtu. Spožajā saulē tie mirdzēja kā dimanti. Visa apkārtne izskatījās kā pasakā. Vējš pūta, un dažiem kokiem nolūza zari. Elektrības vadi trūka, tā ka mājām nebija ne gaismas, ne siltuma. Mūsu māja bija bez elektrības tikai vienu stundu. Mēs bijām diezgan laimīgi.

Anda Runge, 12 g.v.,
Hamiltonas latv. sk. 6. kl.

GAIDU LATVIEŠU AVĪZI

Pēdējā laikā Latvija Amerikā iespiež stāstus bērniem. Tagad gaidu katru nedēļu, kad pienāks latviešu avīze. Man ļoti patika stāsti: Pētera pirmais lidojums un Mūsmāju kaķītis. Man liekas, ka arī mazākiem bērniem patīk lasīt stāstus.

Rita Miķelsone, 10 g. v.,
Toronto latv. sk. 4. kl.

JAUNATNEI

Vērojumi Vācijas skolu dzīvē

1964. gadā beidzu pamatskolas 4. klasi Kanadā, bet nākošā rudenī jau gāju vācu skolā, neprotot ne vācu valodu, nedz arī tur pazīstot kādu cilvēku. Biju ne tikai sākusi dzīvot citā pasaules malā, bet arī iegājusi citā skolu pasaulē. Šai rakstā mēģināšu parādīt dažus īpatnējus kontrastus Vācijas un Kanadas skolu starpā.

Skolas gaitas Rietumvācijā sāku mācību gada vidū, jo Frankfurtē tas sākas Lieldienās. Tādus skolas namus, kādā mācījos pirmos mēnešus, parasti redz tikai vecās filmās: celtne bija būvēta 1730. gadā; pirmās četras pamatskolas klases mācījās vienā istabā viena skolotāja vadībā. Viss gluži kā Augusta Saulieša stāstā „Kauja pie Knipskas". Manas bērna acis, protams, redzēja lielo atšķirību starp modernajām Toronto skolām.

Trīs mēnešu laikā biju iemācījusies pietiekami daudz vācu valodu, lai varētu skolas gaitas turpināt Frankfurtes meiteņu ģimnazijā, Elizabetes skolā, kas gan ar skolas ēku, gan mācībām atgādināja šā gadsimta mācību iestādi. Pāris gadu vēlāk mūsu mājas tuvumā uzcēla ultramodernu skolas ēku ar tādām ierīcēm kā „valodu laboratorijām", ķīmijas un fizikas kabinetiem, skanošām mūzikas istabas sienas tāfelēm u.t.t. Šī, Georg Büchner ģimnazija, bija paraugskola visai Hesenes provincei, tāpēc to bieži rādīja viesiem, skolu architektiem, topošiem skolotājiem, ārzemju viesiem un ceļojošiem politiķiem. Šai skolā mācījos pēdējos trīs gadus.

Dažos vārdos pastāstīšu par vācu skolu sistēmu. Vācijā pēc pamatskolas 4. klases beigšanas jāizvēlas skolu tips, kurā bērns turpinās savu izglītību. Sākot ar piekto klasi, var iet vai nu ģimnazijā, kas vienīgā dod tiesības iestāties universitātē, vai vidusskolā (vāciski Mittel- vai Realschule); beigušie var strādāt dažādu uzņēmumu birojos vai valdības iestādēs. Var arī palikt pamatskolā un pēc 9 klašu beigšanas mācīties kādu arodu. Lai gan Vācijā dzīves standarts samērā augsts, daudzas ģimenes nevar atļauties bērnus sūtīt ģimnazijā, jo jāmaksā skolas nauda, un arī jāpērk grāmatas, uz skolām bieži jābrauc ar autobusiem vai vilcieniem un turklāt bērns vēl ilgi nepelna pats sev iztiku. Lielākā daļa ģimnazijas audzēkņu nāk no tā sauktām „labāko aprindu" ģimenēm. Tā jau agros skolas gados attīstās šķiru starpība. Reti strādnieku bērni rotaļājas un mācās kopā ar akadēmiķu bērniem, kā tas notiek Kanadā. Tā kā universitātē var mācīties tikai ģimnaziju beigušie, vecāki bērna likteni lielā mērā izšķir jau 10 gadu vecumā, pirms viņš sāk savu 5. skolas gadu.

Viena no vācu skolu īpatnībām ir atsevišķas zēnu un meiteņu ģimnazijas. Šādā veidā ļoti bieži izaudzina divus ekstrēmus cilvāka tipus. No vienas puses izaug zēni un meitenes, kuŗu intereses ir vienīgi akadēmiskas, kam „bail" no otra dzimuma. No otras puses ir arī tādi, kam otrs dzimums top par vienīgo mērķi dzīvē. Satikt zēnu vai meiteni ir pats galvenais, citu interešu šiem jauniešiem īstenībā nav.

Kā vēlāk ievēroju, liela starpība starp kanadiešu un vācu skolām bija skolotāju mācīšanas veidā un attiecībās ar skolniekiem. Vācijas skolu sistēma vēl joprojām mēģina uzturēt skolotāju hierarchiju. Ar to pieņem, ka skolotājs, kas jau 20 gadu mācījis, nemainot ne mācību vielu, nedz arī metodes, noteikti zina vislabāk, kā apieties ar šolaiku jauniešiem, viņš noteikti jāgodā, kaut arī pret viņu skolniekiem varbūt nekāda respekta nav. Reize ar to jaunākie skolotāji bieži nevar savas jaunās idejas īstenot, jo viņiem jāmāca pēc veco skolotāju parauga. Mācību metode galvenokārt ir „mācīšanās no galvas", atkārtojot tieši to, kas rakstīts grāmatā vai ko skolotājs nodiktējis. Mazāka nozīme tam, ko skolnieks domā pats vai ko viņš spēj pateikt saviem vārdiem.

Vācijā ir liels skolotāju trūkums, sevišķi tādos priekšmetos kā ķīmija, fizika un matēmatika. Jaunie skolotāji tikai pēc ilga laika iegūst pilntiesīga skolotāja tiesības. Šī iemesla dēļ skolās redz lielu skaitu skolotāju, kam sen vajadzēja būt pensijā. — Vācijas skolās lielu uzmanību pievērš arī morālai audzināšanai un skolnieku ārējam izskatam. Tāpat — apzināti vai neapzināti — mēģina ieaudzināt konservātīvus politiskos uzskatus. Rezultātā vācu universitātes pilnas ar radikāli kreisā spārna politiskiem ideālistiem; tādā kārtā tie reaģē pret to, ko viņiem ģimnazijā mēģināja ieaudzināt.

Kanadas skolās māca tā, lai zināšanas skolnieks izlietotu „fleksibli". Bērnu uzvešanos atstāj vecāku ziņā. Politiski bērnus nemēģina ietekmēt. Varbūt tieši tādēļ skolas Kanadā relātīvi mierīgas, skolniekiem visumā respekts pret skolotājiem un mācības rit sekmīgi.

Abu audzināšanas sistēmu rezultātā vērojama liela atšķirība starp pašiem skolēniem, viņu pašapziņu un aktīvitāti. Kanadā par neapmierinātiem ģimnazistiem, skolēnu streikiem vai citiem tračiem tikpat kā nedzird, pat laikā, kad Ontario valdība grib drastiski samazināt vidusskolu budžetu. Vācijā turpretim skolnieki sacēlās, kad valdība gribēja ievest izņēmuma stāvokļa likumu (vāciski „Notstandgesetze"), kas neskartu pašas skolas, bet visus Vācijas iedzīvotājus.

Katrā skolā darbojas skolnieku pašpārvalde (vāciski „Schülermitverwaltung"), ar ko paši skolnieki iesaistīti skolas darba norisē. Piemēram, pēdējā skolā, kur es mācījos, skolnieku pašpārvalde lēma par brīvdienām, mācību laikiem, zināmu mācības vielu, kā arī par disciplīnu. Katra klase pašpārvaldē ievēl divus pārstāvjus, visi skolnieki tiešās vēlēšanās ievēl priekšsēdi un viņa vietnieku. Šī skolnieku grupa sastāda skolas „parlamentu", kas sev piesaista dažādu interešu grupas u.t.t. Skolnieku pašpārvaldes sadarbojas savā starpā, to izvēlētie provinču un visas valsts skolnieku pārstāvības organi pamazām ietekmē skolu darbu, panāk tās modernizēšanu. Protams, arī Kanadā ir skolnieku padomes (angliski „student councils"), bet to darbā piedalās arī skolotāji, kas beidzot noteic, ko drīkst un ko nedrīkst darīt. Cik varu novērot, skolnieku padomes par savu galveno uzdevumu uzskata ballīšu un futbola spēļu organizēšanu. Kaut gan stundās vācu skolotāji izturas kā autokrati un kanadieši ļoti liberāli, skolnieku organizācijās vācu skolotāji skolniekus respektē daudz vairāk un viņus vērtē kā savam līmenim atbilstošus cilvēkus, kamēr kanadiešu skolotāji ārpus stundām izturas visai autoritāri.

Baiba Rubesa,
TLTA sestdienas ģimnazijas
4. kl. audzēkne.

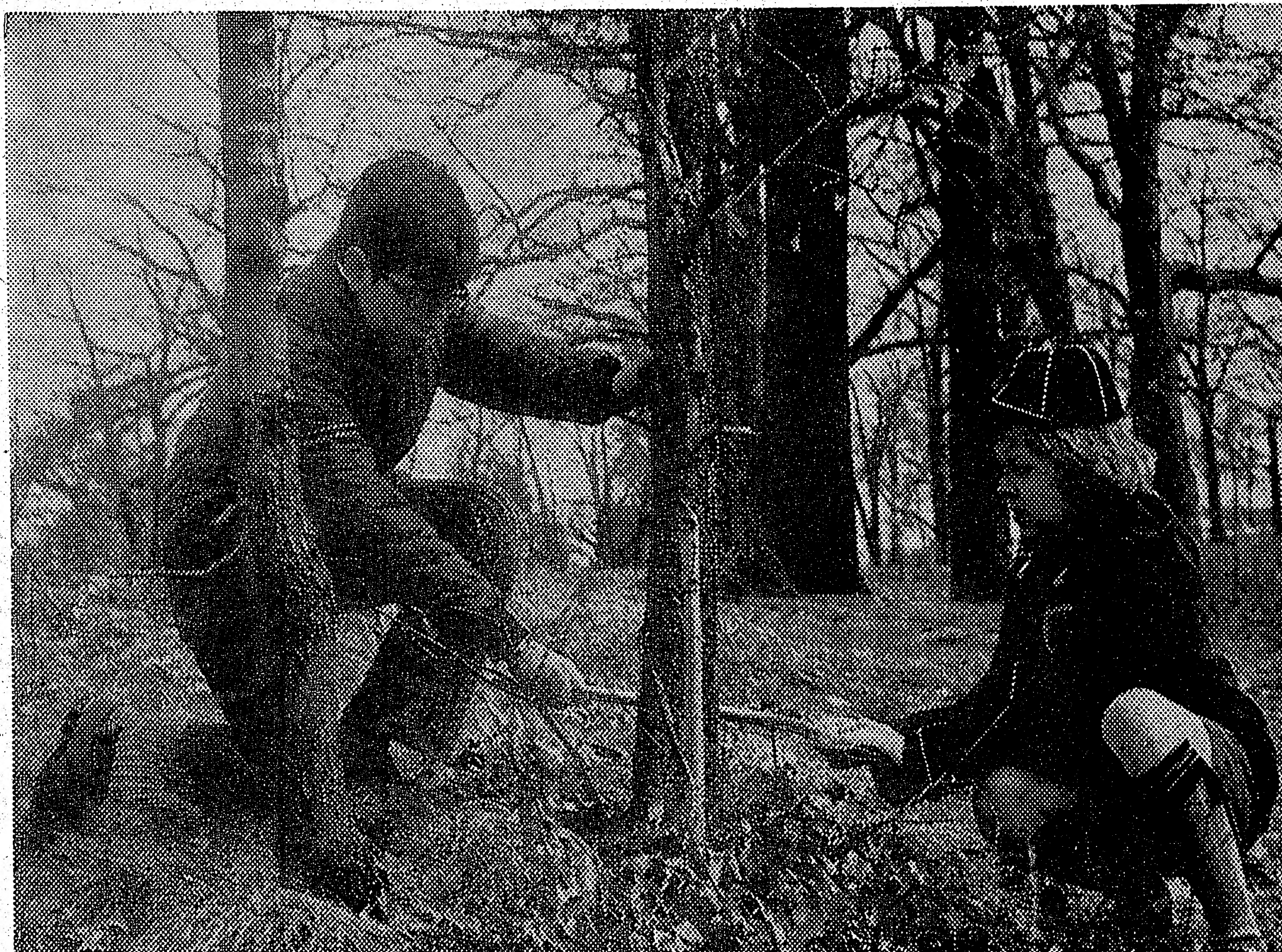

Tērvetes (19.) skautu vienības dalībnieki H. Hartmanis un A. Brammanis Toronto šāgada pirmās nodarbībās brīvā dabā. Foto: J. Ligers

Mūžībā aizgājis

Jānis Millers

dzimis 1912. g. 7. jūnijā Mazstraupē,
miris 1972. g. 28. martā Brighton, Ontario.
Dieva mierā pavadīts 1. aprīlī latviešu kapos Toronto

Dievs bij devis,
Dievs ir ņēmis.
To Tēva prāts
Tā bij lēmis.

Sērās
sieva, dēls un radi Kanadā,
Amerikā un Latvijā

Eduards Freimanis

TU MANI IZGLĀBI

Tu pasmeļ gaismu
kā avotu saujās,
man uzlej uz pieres
un smagumu
nomazgā.
Nu varu atkal
tavās atbalsīs
klausīties;
savas dienas
vasaras zālē vaļāt
zaros šūpot
un ķīvītēm spārnos
iesiet.

Sekmīgs Dieva meklētājs ieiet briedumā

ARNOLDAM RASAM 65 GADI

Vācu okupācijas laikā, kad vadīju pulkv. Kreišmaņa daiļliterātūras apgādu, Rotas spiestuves namā kādu dienu pienāca jauns autors ar stāstu manuskriptu — bija sagatavots krājums ar virsrakstu Cilvēki un zeme. Slaidais, smaidīgais, vienmēr atturīgi pieklājīgais rakstnieks nebija man svešs. Stāvu zemāk, Tēvijas redakcijā, tiku to redzējis lauku nodaļā kā redaktrises, žurnālistes un arī rakstnieces Ausmas Rogas palīgu.

Arnolds Rasa, pilsoniskajā vārdā Skujiņš, dzimis 1907. gada 14. aprīlī Veļķu pagasta Grotūžos kā lauksaimnieka dēls, studējis inženieŗu zinības, 1935. gadā iestājies Brīvās Zemes redakcijā. Tā dabūja vispusīgi iepazīties ar zemnieku dzīvi, kas būtībā bija tam tuva jau no bērnības. Kādreiz Jūlijs Druva bija paņēmis viņu līdz par ziņotāju, dodamies ar automobīli dziļi Latgalē teikt kādu svarīgu politisku runu. Pēc atgriešanās Rasa nakti negulēja, lai atreferētu visu, ko sacījis varenais Ulmaņa padomnieks. Par brīnumu, avīzē neparādījās neviens vārds... Arī kāda autoritārā laikmeta dīvainība.

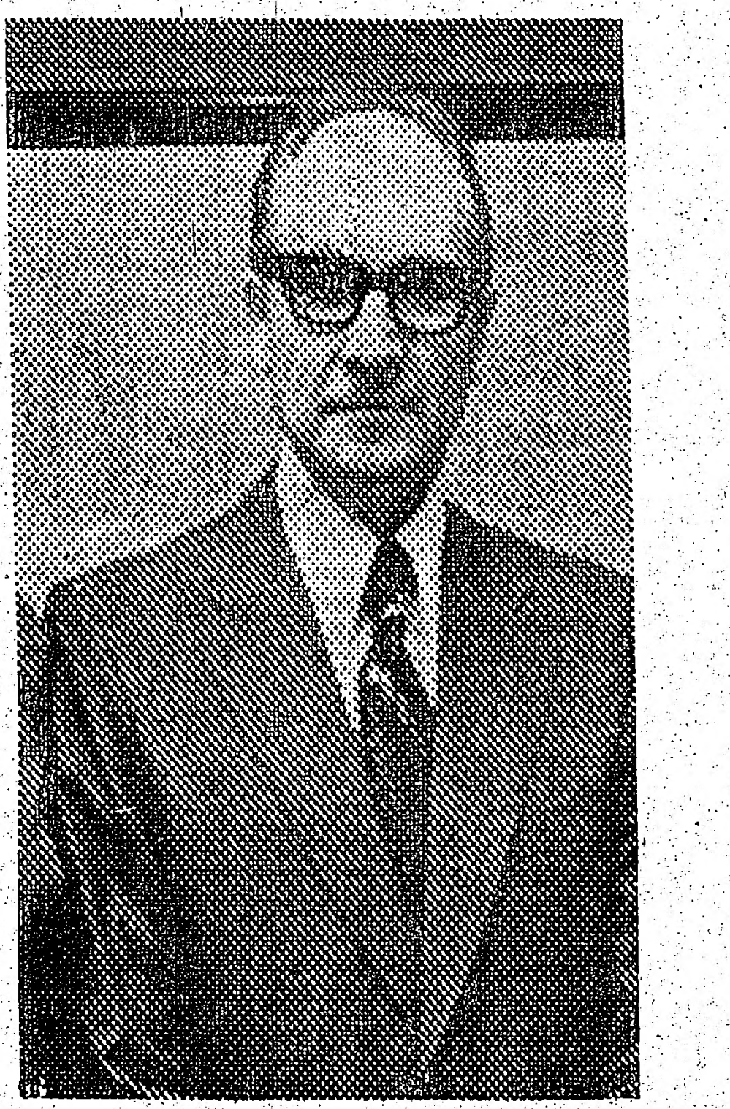

Arnolds Rasa

Iesākot šai laikā darboties literātūrā, Rasa ieauga valdošajā virzienā — pozitīvismā, kas prasīja tēlot krietnus raksturus un laimīgas beigas, uzsveŗot veselīgas lauku dzīves priekšrocības. Taču Arnoldam Rasam nenācās iet kompromisos ar sevi: pozitīvisms neuzspieda viņam neko svešu, gluži otrādi, tas ļāva izteikties paša iedabai, jo Rasam jau pēc rakstura bija tuvs ētiski skaidrais, veselīgi raženais. Arī mākslinieciski valdības virziens neuzlika neciešamus „apaušus": kādu glītu, Kultūras foda godalgotu pastāstu par pozitīvu tematu tai laikā sarakstīja pat tāds meistars kā Kārlis Zariņš. Arī mūsu apceramais censonis saņēma šādu pagodinājumu, gan vēlu, pašā 1939. kaŗa gadā par stāstu Sējējs. Tā kollēgas Arnolda spējas pazinu jau no miera ēras, un, pārskatījis krājuma 16 gabalus, varēju tūlīt apsolīt viņam, ka izdosim, piebilzdams — cerot, ka vācu cenzūra šķēršļus neliks. Tā kā zināju, rakstnieks prot rasēt un burtus veidot, tad pie reizes apsūtīju viņam arī vāka zīmējumu, jo ir interesanti, ka iekšējā satura autors gādā arī par ārieni. Bija 1943. gads...

Nākošā gada oktobrī Rasa ar dzīvesbiedri Elvīru un meitenēm Ainu un tikai četri gadi veco Viju dodas ar kuģi Bremerhafen Baltijas jūŗas bangās, lai kaut kur atrastu patvērumu no ienaidnieka, kuŗa spēki spiežas iekšā mūsu dzimtenē. Austrumu iebrucēji nav žēlsirdīgi arī pret bēgļiem: mēneša 30. dienā lidmašīnas un zemūdenes uzbrūk neapbruņotajam tvaikonim un to nogremdē, ap 1000 cilvēku dabū galu. Tās ir šausmu, asiņu un nāves ainas, ko senie autori Dante, Miltons pat fantaziju piepūlot nespēja iedomāties. Tikai kā brīnumā rakstniekam ar ģimeni izdodas izglābties, un, jādomā, spriedīsim pareizi, ka tieši šajos traģiskajos brīžos viņš ir pārdzīvojis Dieva atklāsmi, kas spēcīgi ietekmējusi visu Rasas nākamo dzīvi.

Tiešām, turpmāk tā kārtojas samērā gludi, cik jau nu „bezrūpības" Likteņu lēmējs vispār latviešu bēgļiem bija piešķīris. Rakstnieks apmetas Eitinā, angļu okupācijas joslā, un darbojas vietējā latviešu ģimnazijā par skolotāju. Viņš stājas kontaktos ar citiem literātiem, piedalās atjaunotās Preses biedrības sanāksmēs. Sacerē jaunus stāstus un nolasa rakstnieku dienās. Viņa svaigie tēli un rūpīgi izstrādātā fābula, kas liecina jau par krietnu gatavību, atrod kollēgu atsaucību un vērtējumu. Klāt nāk rūpīgi izstrādāts, skaidrs stils, kam žurnālista gados iemantotā precizitāte, lakonisms visnotaļ noderējuši. (Krājums Kuģis pie apvāršņa, 1948. g.).

Vēl kas svarīgs: arī daiļliterātūrā sākusi izpausties Rasas spēcīgā reliģiozitāte, kuŗas nozīmi modernā cilvēka dzīvē viņam izdevās uzskatāmi parādīt. Lai šķīstītu savu dvēseli, nemaz nav jācenšas pēc kā jauna un nebijuša, joprojām ir dzīvas patiesības, ko Meistars formulējis pirms gandrīz 2000 gadiem. Literāriem sacerējumiem par mūsdienu cilvēkiem, protams, ir citas iespējas nekā svētrunām un līdzībām, un Rasa tās izmanto ar panākumiem. Viņa centieni gūst atsaucību: par pagaŗo stāstu Kritušais eņģelis, nolasītu kādā nometnē, diskusijas noris trīs dienas.

Samērā agri — Arnoldam Rasam izdodos emigrēt. Viņu nebiedē tālā Brazilija, ko jau agrākajās laiku maiņās par savu apmešanās zemi bija izvēlējušies daudzi reliģiski noskaņoti tautieši. Šeit viņš iekārtojas samērā labi savā profesijā, ko mācījies Latvijā, turpina rakstīt prozu, arī diezgan daudz ziņojumu laikrakstam Amerikas Vēstnesis. Pēc prāva pavadītu gadu skaita, kad bērni jau lieli izauguši, Rasa tomēr nolemj izceļošanas zemi mainīt, pārslēdzoties no modernās latīņu uz angļu-amerikāņu kultūru. Iemesls — latvietim stipri svešais klimats, arī bažas par sociālu nemieru, kas gan, paldies Dievam, kā vēlāk izrādās, nav bijušas ar akūtu pamatu.

Trimdā iznāk virkne vērtīgu Rasas grāmatu: romāns Nakts drīz būs pagājusi (1962. g.), atmiņu stāsts Ceļa meklētājs uz ķēniņa zemi, Cilvēki un zeme 2. izdevumā, un pats jaunākais romāns Vēl mēs esam svešumā (1971. g.). Visur turpinās ētiskā un reliģiskā līnija, kas nav uzmācīgi, didaktiski vilkta, bet gan mākslinieciski interesanti iestrādāta. No visiem šiem publicējumiem, kaut arī pirmais romāns saista ar nopietno problēmu, pēc apcerētāja domām pats vērtīgākais ir darbs Vēl mēs esam svešumā. Vispirms jau tas pamatīgs daudzinātās lielās, svešās zemes attēlojums, parādot, ka Brazilija nemaz nav primitīva valsts, kā daudzi iedomājas, bet gan otrādi — techniskā, arī sabiedriskā ziņā ļoti moderna. Virsraksts nenozīmē ieilgušo emigrāciju, kā varētu pieņemt, bet gan visu cilvēka mūžu, kas ir svešumā, kamēr nonāk Tēva mājās. Šķiet, sacerējumā daudz autobiografiska elementa, ko apliecina tiklab galvenā varoņa darba karjēras un tālākās emigrācijas lietas, kā arī raksturs un pārdomas. Tikai ģimenes stāvoklis stilizēts: inženierim Zaltam ir viena meita, un pats atraitnis. Bet viņš tikpat liels Svēto Rakstu pazinējs, „bībelnieks", kā pats autors, un katram gadījumam atrod aizrādījumu pie pašas augstākās varas. Viņa krietnā, godīgā, ētiski skaidrā personība viscaur saista ar „nešodienīgu" nopietnību, kas tomēr var kļūt paraugs nākotnei.

Arnoldam Rasam īstā brieduma posmā un radīšanas sekmīgumā ieejot, pašā mūža stiprumā stāvot, novēlam daudz ražeņu darbu arī nākotnē!

Oļģerts Liepiņš

Toronto latviešu biedrības jaunā valde un revīzijas komisijas locekļi, pirmā rindā no kreisās: N. Pētersons, M. Matīsa, I. Alksnis, R. Eiserts un A. Briedis; aizmugurē — J. Briedis un E. Tauriņš. Nav klāt A. Siksna. Foto: V. Cinis

RUNO ATBILD

Šai nodaļai domātie jautājumi iesūtāmi redakcijai ar atzīmi „Runo", uzdodot pareizo vārdu un adresi, bet jautājumu var parakstīt arī ar segvārdu vai iniciāļiem.

LAULĪBAS ŠĶIRŠANA

Esmu dzirdējis, ka Toronto esot kāda sabiedrība, kas laulības šķiršanu kārtojot par pazeminātu maksu. Lūdzu paziņot šīs sabiedrības vai firmas adresi.

Ieinteresētais Hamiltonā

Ieteicu jums griezties pie Legal Aid, kuŗai atsevišķi biroji ir arī ārpus Toronto. Tās „Provinciāl Directors Office" ir Toronto, 123 Edward St., tel. 366-8655, bet „York County Office", Toronto, 73 Richmond St. W., tel. 366-9631. Tā ir sociālas palīdzības iestāde, kas parasti uzņemas cietušā parta aizstāvēšanu, kas savukārt visbiežāk ir sievietes. Pārējās firmas laulības šķiršanas lietas kārto par ļoti dažādām cenām, kas atkarīgas no individuāliem apstākļiem. Ja laulības šķiršana notiek uz abu partu brīvprātīgas vienošanās, kas ir viens no visvienkāršākajiem gadījumiem, tad caurmēra advokāta atlīdzība ir ap 500 dol.

⁂

PAPILDINĀJUMS PENSIJAS LIETĀ

„Runo atbild" 5. aprīļa numurā paskaidrojums pensijas lietā papildināms ar: „Vecuma pensiju ārzemēs dzīvojošiem kanadiešiem pašreiz maksā katram, kas piemērots saņemšanai un nodzīvojis Kanadā 25 gadus pēc sava 21. dzīvības gada."

K. P., Toronto

Paldies par papildinājumu. Kanadas pensijas likums ir ļoti plašs, ar ļoti daudziem apakšparagrafiem u.t.t. Tas publicēts arī atsevišķā brošūrā (angļu un franču valodā), ko katrs interesents var saņemt bez atlīdzības tuvākā sociālās apgādes iestādē.

⁂

VĒLREIZ DESMIT JAUTĀJUMI

1. Kas tas ir — Vācijā izgudro, Japāna ražo, ASV izpērk, bet Pad savienība paņem?
2. Vācija izgudro, ASV ražo, Pad. savienība „nošpiko", bet Ķīna un Japāna lieto?
3. Kuŗa ir stiprākā valsts pasaulē?
4. Kas labāk valda, monarchs, demokratiskās partijas vai komūnistiskais režīms?
5. Vai 2000. gadā vēl kāds no šiem veidiem valdīs?
6. Vai nākotnē visa pasaule būs tikai viena valsts vai joprojām pastāvēs daudzas?
7. Kas un kāda būs jaunās pasaules valdība?
8. Vai runās tikai vienu valodu, tādā gadījumā kādu, vai daudzas?
9. Vai vispār būs vairs jauno laiku vēsture?
10. Kas ir stiprāks — patiesība vai meli?

Pareizo atrisinājumu iesūtītāju vārdi tiks atzīmēti grāmatā un tiem izteiks atzinību

J. R., Detroitā

Tā kā lielākā daļa jautājumu attiecas uz pasaules nākotni ap 2000. gadu, tad atbilžu pareizumu varēsim noskaidrot tikai pēc 29 gadiem. Tomēr pateicību var izteikt jau tagad un līdz ar jautājumu iesūtītāju gaidīsim atbildes. Runo

S l u d i n ā j u m s.

„JAUNAIS LAIKMETS"

Latvju Jaunās Baznīcas gada ceturkšņu izdevums ar 77. numuru sāk savu 20. gada gājumu. Saturā ikvienam kristietim svarīgi un šim laikam nozīmīgi raksti. Šajā numurā raksts par to, ko īsti nozīmē Vārdā minētie skaitļi un ģeometriskās figūras.

Abonements par 1 gadu (4 numuri) $2.-.

J a u n i z d e v u m s:

ĪSS JAUNĀS BAZNĪCSAS MĀCĪBAS IZKLĀSTĪJUMS

92 lpp. teksta, ar piesūt. $1.50.

Kas īsti notiek pēc nāves? Kā norisinās tiesa par aizgājušo? Par to lasiet grāmatā

„PAR DEBESI UN PAR ELLI, pēc dzirdētā un redzētā", Emanuela Svedenborga uzrakstītā 285 lpp. teksta $3.20.

Par citiem mūsu izdevumiem pieprasiet sarakstu, ko izsūtām bez maksas.

Vienīgā pasūtināšanas vieta ASV un Kanadā:

Jānis Kreicbergs, R. D. Box 331-C, Hackettstown, N. J. 07840. Mūsu izdevumi grāmatnīcās nav dabūjami.

Toronto Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu zālē
SESTDIEN, 29. APRILI, PL. 5.30 PĒCPUSD.

Arnolda Mazīša

G L E Z N U S K A T E S A T K L Ā Š A N A

Skate būs atvērta līdz 7. maijam, sestdienās un svētdienās no plkst. 2—8 vak., darbdienās no plkst. 6—9 vak.

Mākslinieks ieradīsies ar saviem jaunākajiem darbiem no Londonas, Anglijā.

Visi laipni ielūgti. Atsevišķus ielūgumus neizsūtīs.

Milvoku vanadžu kopas 20 gadi

DV namā 18. martā pulcējās vanadžu saime ar piederīgiem un viesiem, lai atzīmētu vanadžu kopas 20 darba gadus. Mācītājs J. Meisters, kas pats ir viens no DV apvienības dibinātājiem, svētbrīdī cildināja vanadžu uzticību saviem pienākumiem. Vanadžu sekstets nodziedāja divas garīgas dziesmas V. Aparjoda iestudējumā.

Vanadžu kopas priekšniece M. Cukura aicināja ar klusuma brīdi godināt 20 gados mirušo 8 vanadžu piemiņu, atskatoties uz šajā laika posmā veikto darbu.

1952. gadā kopai nodibinoties, bija atsaukušās tikai 10 vanadzes, bet šodien vanadžu rindās ir jau 74. Ar pateicību pieminamas agrākās kopas vadītājas A. Breice, M. Skraučeva, Z. Vilciņa un R. Burģele, tāpat pirmās vanadzes, no kuŗām daļa vēl tagad rosīgi darbojas savā kopā. Ziedus saņēma klātesošās vanadzes L. Peniķe, M. Valtere, Z. Vilciņa, Z. Krūmiņa, M. Kalna un E. Šēfele.

Apvienības priekšnieks V. Aparjods cildināja vanadžu kopas darbu, kas kļuvis arvien svarīgāks un nozīmīgāks DV uzdevumu pildīšanā, atzīmējot arī teatŗa kopu (vadītāja M. Valtere), tautas deju kopu (L. Pētersone) un meiteņu kvintetu (I. Rūbe). Pateikdamies vanadzēm par 20 gadu pašaizliedzīgo darbu, runātājs pasvītroja nule sekmīgi kopas izkārtoto mantu izlozi Garezera vajadzībām, kas devusi 700 dol. atlikuma. Uzrunas nobeigumā priekšsēdis pasniedza DV ASV Goda rakstu māc. J. Meisteram, kas jo bieži ar dievvārdiem stiprinājis apvienības un kopas svinīgos sarīkojumus un aktus.

Apsveikumu rindu ievadīja kaimiņu Grand Rapidu vanadžu kopas priekšniece E. Brūna, pasniedzot jubilārei tautisku vāzi. No Kristus draudzes dāmu komitejas sveica tās priekšniece T. Meistere. Sv. Jāņa draudzes vēlējumus nodeva E. Čakāns. Ar ziediem un atzinības vārdiem kopu apveltīja Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas priekšniece Z. Lazdiņa. DV ASV goda tiesas vārdā kopai pateicās priekšsēdis Ž. Butkus. Rakstveida apsveikumus nolasīja vakara vadītāja Kr. Šmite. Tos bija sūtījuši DV ASV valdes priekšsēdis J. Utināns, DV ASV vanadžu priekšniece A. Tīdemane, bij. priekšniece V. Freija, Detroitas DV apv. priekšnieks A. Tīdemanis un vairāku vanadžu kopu vadītājas (Minesota, Kalamazū, Ņudžersija).

Priekšnesumu virkni ievadīja meiteņu kvintets Villaine ar 2 dziesmām. Deklamēja jaunās paaudzes pārstāves S. Šļaukstiņa, B. Rumpētere, U. Butkus un I. Rūķe. Milvoku kokļu vienība E. Medņa vadībā (10 g. v. Māra Medne, Baiba Skaučeva, J. Dzelzkalējs un E. Mednis) raiti atskaņoja 4 tautas dejas.

Rež. M. Valtere-Einberga nolasīja rezignētu tēlojumu par 125.000 latviešiem, kuŗi mīlēdami brīvību un taisnību, pameta dzimteni, bet svešumā satika vienaldzību, pašiem neprotot saglabāt savu lielāko dārgumu — latvisko piederību un kultūru. ep.

S P O R T S

KORESPONDENCSACĪKSTES

Brīvās pasaules latviešu meistarsacīkšu ietvaros Latviešu sporta padomes prezidijs izziņo 2. latviešu korespondencsacīkstes novusā un basketbola soda metienos. Sacensības notiek vienībām un individuāli. Tās pabeidzas 1972. g. 31. decembrī. Sacensību noteikumi pieprasāmi un vienības piesakāmas līdz š. g. 1. jūnijam: novusā — G. E. Bērzzariņam (31 Hillcrest Drive, Eden Hills, S.A. 5050, Australia): basketbolā — R. Bultem (52 Margate Avenue, Hamilton 56, Ontario, Canada). Visiem dalībniekiem jābūt reģistrētiem atsevišķo zemju sporta padomēs vai apvienībās.

PELDĒŠANAS MEISTARSACĪKSTES

Gadskārtējās Kanadas latviešu meistarsacīkstes peldēšanā notiks 22. aprīlī plkst. 3 University Settlement peldētavā, 23 Grange Road, Toronto (Dienvidos no Ontario mākslas galerijas). Sacensību programmā distances zēniem un meitenēm visās vecumu grupās. Uzvarētājiem balvas un lentes. Piedalīties var visi latviešu zēni un meitenes Kanadā. Kā pirmie šogad sacensībām līdzdalību pieteikuši grupa mūsu Hamiltonas jauno peldētāju.

GOLFA SEZONAS ATKLĀŠANA

Latviešu sporta apvienības Kanadā golfa nozare sezonu atklās ar sacensībām 6. maijā. Visi Kanadas latviešu golfisti, kas vēlas aktīvi darboties un piedalīties šīs vasaras sacensībās, tuvāku informāciju var saņemt no Arnolda Dzilnas, 71 Thorncliffe Park Drive, Apt. 810, Toronto 17 (421-8698) vai Vijas Grimbas, 60 Anewen Drive, Toronto 16 (757-8669).

JAUNA NOZARE

Latviešu sporta apvienība Kanadā oficiāli apstiprinājusi novusa nozari pie LSAK, par tās vadītāju izraugot Arnoldu Grīnbergu. Līdz ar šo LSAK aktīvo nozaŗu skaits pieaudzis līdz 11. A. Grīnberga adrese: 64 Snowdon Ave., Toronto 12 (481-2483).

VASARAS SPORTA SKOLA

Tāpat kā pagājušā vasarā, arī šogad jauniešu vasaras nometnes laikā reizi nedēļā Sidrabenē darbosies LSAK vasaras sporta skola, kuŗas nodarbību vadīšanu atkal uzņēmies sporta skolotājs Juris Zivtiņa. Programmā vieglatlētikas disciplīnu apmācīšana, sporta spēles un rotaļas, kā arī vieglatlētikas pārbaudes sacīkstes. Sidrabenes vasaras nometnē par vadītājiem vasarā darbosies pazīstamie sporta instruktori Jānis Zentiņš un Kaiva Ceļdoma, kā arī Pauls Tomass.

MEINARIKAS BASKETBOLA LĪGA

Meinarikas basketbola līgas senioru grupā šogad DV vienība pusfinālā spēlēja trīs spēles ar Kalevu. Pirmo spēli DV uzvarēja ar 20 punktu starpību, bet pārējās spēles zaudēja un neiekļuva finālā.

Jaunatnes grupā Latviešu YMCA pusfinālā spēlēja ar Vītis un guva uzvaru ar 94:54 (40:24) punktiem. Tā kā skaita abu spēļu rezultātus kopā, tad lietuviešiem nav cerību iekļūt finālā.

YMCA spēlēja: V. Pālens — 25, A. Ozoliņš — 19, E. Jaunzariņš — 19, A. Lakstīgala — 12, L. Tobi — 11, I. Kopštāls — 8, A. Līdums.

Ž. Z.

I z n ā k u s i

ģenerāļa JĀŅA LAVENIEKA grāmata

BRUŅOTO VILCIENU PULKS

Grāmata aptveŗ laiku no pulka dibināšanas līdz II pasaules kaŗam. Daudz atzinīgu vārdu veltīts pulka krusttēviem — latviešu korporācijām. Grāmata bagātīgi ilustrēta.

Cena Kanadā un ASV $8.00.

Grāmata pasūtināma:

Kanadā — Mr. O. Dzērvīts
100 Tiago Avenue, Toronto 16, Ont.
ASV — Mrs. V. Lavenieks
22 Maple Street,
New Brunswick, N. J. 08901

Sporta apskats

Pa sporta vēstures tekām

Drīz būs jau divi gadi, kopš publicēta V. Čikas un G. Gubiņa Latvijas sporta vēsture, taču veltas ir bijušas cerības lasīt grāmatas recenziju avīzes slejās. Daža laba laikmetīgu ziņu grāmatiņa ir aprakstīta, tā sakot, krustām un šķērsām, bet abu autoru ievērojamais darbs atzīmēts labi, ja pāris rindiņās. Kur palikuši Latvijas laika sporta darbinieki un žurnālisti ar papildinājumiem, labojumiem vai vienkāršu paldies?

Pārdomas rada vēstures grāmatai visai īpatā nodaļa par sieviešu vieglatlētiku un apgalvojums (340. lpp.), ka mums bijušas 2 pasaules rekordistes lodes grūšanā. Vai tiešām? Mēs zinām, ka pasaules rekordi vieglatlētikā ir rezultāti, ko pārbaudījusi un apstiprinājusi starptautiskā vieglatlētikas federācija (IAAF), izsniedzot sportistam vai sportistei pasaules rekordista apliecību un kopš 1936. gada — arī plaketi. Disciplīnās, kurās rezultātu pārbaude problēmatiska vai sasniegšanas apstākļi palaikam atšķirīgi (piem. maratons, 3000 m. šķēršļu skrēj., 1 km. soļošana u.t.t.), IAAF reģistrēja t.s. pasaules labākos sasniegumus — gluži kā to mūsdienās dara statistiķi. Visi pārējie rezultāti, kaučū šķietami varenāki par pasaules rekordiem, bija, ir un būs tikai vairāk vai mazāk ticami skaitļi — bez tiesībām saukties par pasaules rekordiem.

Pēckara gadus vadot Anglijā, šo piezīmju rakstītājam ievajadzējās dažus datus par mūsu soļotāju startiem un rekordiem. Rakstīju angļu sporta darbiniekam un mūsu soļotāju kādreizējam cīņu biedram Haroldam Vitlokam. Atbildē tas lūdza sveicināt latviešu sportistus, bet lika pie sirds nepaļauties uz atmiņām, bet meklēt dokumentos IAAF birojā, kas tajā laikā jau bija pārvietots no Zviedrijas uz Angliju. Vitloka vēstule tad arī man pavēra IAAF archīva skapju durvis. Latvijas mape tur nebija nekāda biezā — likās, ka LVS sākumā ir bijusi visai kūtra un neregulāra ziņu un datu iesūtīšanā — pretēji centīgajiem igauņiem, kas jau 1920. gadā mēģināja panākt Alekša Klumberga triju dienu desmitcīņas rezultāta apstiprināšanu par pasaules rekordu — gan nesekmīgi. „Daliņlaikmetā” LVS un IAAF kontakti jau daudz pilnīgāki, sevišķi attiecībā uz soļotājiem. Taču ne pieteikumu, nedz apstiprinājumu sarakstos nekur nebija atrodami Karlsones un Smiltnieces, ne soļotāju Zeikata un Zirdziņa vārdi, lai gan mūsu prese kā Latvijā, tā Vācijā viņus dēvēja par pasaules rekordistiem. Interesantas bija arī atsauksmes no dažādām valstīm par Latvijas soļošanas tiesnešu kvalifikāciju, ko bija pieprasījuši Brandedžs un Stankevics — toreizējais IAAF noteikumu un rekordu komitejas priekšsēdis resp. sekretārs.

Lai gan vēl nesen „Laiks” Karlsoni dēvēja par pieckārtēju pasaules rekordisti, viņas vārdu nevarēju atrast arī 1921. gadā Francijā dibinātās sieviešu vieglatlētikas savienības rekordu sarakstos. 1936. gada sākumā šis iestādījums, kas nekad nebaudīja ne popularitāti, nedz citu starptautisko sporta organizāciju atzīšanu, pilnīgi izbeidza darbību un nodeva savu archīvu IAAF rīcībā.

Pēc šiem atklājumiem Londonas Sv. Jura laukumā „pīlītes” mūsu memuāru literātūrā un avīžu rakstos ik reizes atgādinājušas rindas Vitloka vēstulē: atmiņa bāl, meklējiet dokumentos! Ir tiešām žēl, ka rakstus latviešu un arī cittautu periodikā par dokumentiem uzskatīt nevaram autoru nekompetences vai pārcenšanās dēļ. Lieku reizi ir pierādījies, ka bāla kļuvusi arī atmiņa, pieņemot vēlmes par tiesiskām patiesībām.

Laikam jau sieviešu vieglatlētika divdesmitajos gados ir atradusies bērnu autiņos, ja pāris uzņēmīgu meiču starts jau nozīmējis „lielas” sacīkstes, un nedaudzas tautas sarīkojušas savu „olimpiadu”, — gluži kā baltieši Udorā. Visvisādi tad bijuši noteikumi, disciplīnas, laukumi, rīki, riņķi un tiesnešu zināšanas, varēšanas un mērīšanas. „Pasaules rekordi” laboti vai ikkatrā sacīkstē, un mešanu disciplīnās labākās ir spējušas apmēram pusi no tām distancēm, ko šodien spēj vācietes un krievietes. 1926. gada vasarā pasaules rekords 5 kg. lodes grūšanā ir piedērējis austrietei Hildai Koeplai — 9.57 m. Stāvoklis strauji uzlabojās pēc vācietes Mauermeijeres rekordiem lodē (14.38 m) un diskā (48.31 m) trīsdesmito gadu vidū. Karlsones Latvijas rekordi bija 9.39 m. 5 kg. lodē, 10.89 metri 4 kg. lodē un 35.58 m. diskā. Divdesmitie gadi sieviešu vieglatlētikā vispār raksturīgi ar dīvainu disciplīnu un neoficiālu sasniegumu birumu.

Laika ritumā ir mainījušās ne vien sejas, bet arī disciplīnas. Tā nereti radies stāvoklis, ka avīžnieku uztverē dučiem sportistu turpina un turpina labot rekordus sen „iesaldētās” disciplīnās. Tāds stāvoklis reiz bija arī ar daudzām soļošanas distancēm, kad dažu „rikšotāju” dēļ grasījās pārvilkt svītru soļošanai vispār. Attīstoties filmēšanas technikai, šis drauds jau sen novērsts, Brandedžam ciešot zaudējumu pret tikpat stūrgalvīgiem angļiem — soļošanas aizstāvjiem. Jakovickis, Daliņš, Bernhards, Bubenko vienmēr soļoja „tīri”, īpata bija Liepaskalna gaita, Krūkliņu Berlīnē diskvalificēja, bet Zirdziņš tā īsti prata tikai „rikšot”. Varena bija mūsu soļotāju saime, taču patiesībai par godu jāsaka, ka viņu panākumu relātīvo vērtību krietni mazina šī sporta universāli niecīgā popularitāte, un piem. Eiropas meistarsacīkstēs Turīnā, kad uzvarēja Daliņš, nepiedalījās pat angļi. Dimzam, Ķīvītim, Jurģim, turpretim, vienmēr nācās cīnīties pret labākiem no visas pasaules. Atgriežoties pie rekordiem, varētu pieminēt kādu Sporta Pasaules 1936. gada jūlija numura vēstījumu, ka Jurģis kā pirmais latvietis kādās neoficiālās sacīkstēs metis šķēpu tālāk par 70 metriem. Par rekordu to, protams, nesauca un neievietoja arī statistikā. Tāpat S. P. vēstīja arī par Olgas Liepiņas „neoficiālo” startu 1937. gadā Antverpenē, liekas, atreferējot kādu LVS sēdi.

Līdz mūsdienām pasaules rekordistu godā ir bijušas šādas latvietes - vieglatlētes: A. Dundure, S. Štūla, I. Vērbele, L. Zāģere, E. Ozoliņa un R. Lāce — visas pēckara gados.

Jānožēlo, ka abi grāmatas autori svarīgajā darbā nebija piesaistījuši Austrālijas tautieti Bernhardu Čečinu — starptautisku autoritāti skaitļu pasaulē un sieviešu vieglatlētikas evolūcijā, vairāku grāmatu autoru un cilvēku ar apskaužamu atmiņu un sakariem. Bez sieviešu vieglatlētikas ieguvēja tad, šķiet, būtu arī nodaļa par ātrslidošanu.

Beigās dažas pamanītās kļūmītes. Jāņa Dimzas labākais diska rezultāts desmitcīņā bija 43.53 m. Vācietis Baumle ar 7.35 m., un ne mūsu Rudzītis ar 7.33 m., ir bijis desmitais labākais Eiropas tāļlēcējs 1933. gadā. Pēc tā sauktajām Somu tabulām, ko pieņēma IAAF Bernes kongress un ko internacionāli pazīstam kā 1934. g., ne 1936. g. tabulas, puspunktu rezultāti pieccīņā un desmitcīņā nemaz nav iespējami. Tās tomēr ir sīklietiņas, ko vairums glītās un labi ilustrētās grāmatas lasītāju nemaz nepamanīs. Paldies autoriem par lielo darbu.

A. Zaķis

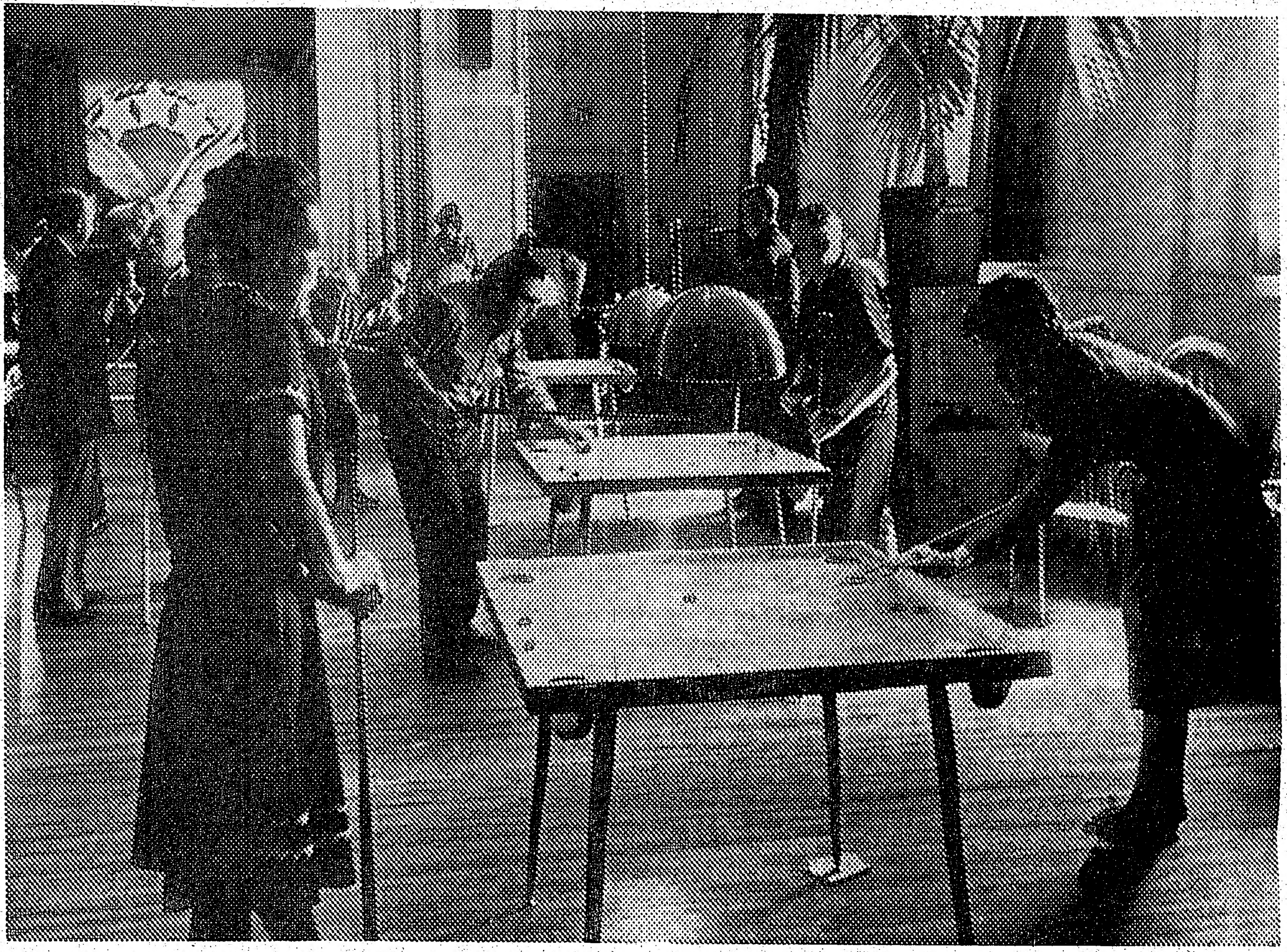

Novusa spēle Toronto DV namā, kurā izcīnīja arī Viestura 40 gadu jubilejas kausu.
Foto: J. Liģers

Basketbols Kanadā

Latviešu basketbola meistarsacīkstēs beigušās kārtējās spēles un noskaidroti finālisti. Jaunatnes fanālam kvalificējies jaunatnes meistars Toronto latviešu YMCA un TLSK, bet DV vienība palikusi trešā vietā. Senioru grupā finālā tiksies vecu vecie pretinieki — meistarvienība DV un latviešu YMCA, atstājot trešā vietā TLSK. DV nav zaudējusi divās spēļu kārtās nevienu spēli. Nedaudzi skatītāji, kas bija ieradušies pēdējā kārtējā spēlē, kurā tikās DV ar YMCA vienību, bija liecinieki interesantai spēlei, kurā uzvarētājs noskaidrojās pēdējā spēles minūtē. Meistars spēlēja bez sava izcilā spēlētāja P. Misikoviča, bet YMCA savukārt spēlēja bez vairākiem saviem labākiem spēlētājiem un bija tikai piecu spēlētāju sastāvā, paliekot pēdējās desmit spēles sekundēs ar 4 spēlētājiem.

Spēles sākumā DV guva vairākus neatbildētus grozus un šķita, ka YMCA piedzīvos kārtējo sakāvi. DV iegūtais pārsvars tomēr ātri saruka, un labi spēlējošā YMCA drīz pārņēma vadību, neatdodot to līdz puslaika beigām, kas beidzās ar 50:45 YMCA vienības labā. Otrā puslaika sākumā DV atkal ieguva 12 punktus pēc kārtas, bet YMCA iedzina zaudēto un pārņēma vadību. Vēl vienu minūti pirms spēles beigām YMCA veda ar 5 punktiem un DV zaudējums šķita nenovēršams. Tomēr šajās beigu sekundēs uzvarēja DV rutīna un gados jaunākie YMCA spēlētāji pārsteidzās ar neprecīzām piespēlēm un zaudēja pāris bumbu pēc kārtas. DV izmantoja YMCA kļūmes un īsā brīdī bija jau ieguvuši 3 punktu pārsvaru. YMCA vēl atguva divus punktus ar soda metieniem, un, beigu signālam atskanot, DV bija uzvarējuši ar 89:88.

DV vienības pamatsastāvs pamazām pārveidojas un arvien biežāk vienībā parādās spēlētāji, kas vēl nesen bija jaunatnes grupā. No jaunajiem par bīstamu punktu guvēju un techniski labu spēlētāju kļuvis A. Ezers.

YMCA vienības spēles vadītājs bija E. Pilskalnietis. Viņš bija arī ļoti labā sniegumā. Slavējami labi spēlēja V. Pālens ar A. Ozoliņu. Aizvadītā spēle lieku reizi pierādīja, cik liela nozīme precīziem soda metieniem; šinī ziņā DV bija daudz sekmīgāki. DV īstenoja 61%, bet YMCA tikai44% no soda metieniem.

DV vienībā spēlēja: Brikmanis — 25, Ezers — 20, Richters — 14, Daugavietis — 11, Petmanis — 8, Lucs — 7, U. Siksna — 4, A. Siksna, Bramanis. YMCA: Pilskalnietis — 25, Pālens — 23, A. Ozoliņš — 26, Dārznieks — 10, Plampe — 4.

Fināls paredzams maija sākumā.

Ž. Zentiņš

NOTIKUMI KANADĀ

Toronto izglītības pārvalde piekritusi četru svešvalodu mācīšanai 4 kolledžās ar nākamo mācības gadu. Tā būs pirmā reize, kad poļu, ukraiņu, ebrēju un ungāru valodu kursi piedāvāti publiskās vidusskolās Toronto. Šie kursi varēs notikt 1972. gada budžeta ietvaros, neatlaižot no darba pārējos skolas skolotājus. Poļu valodu mācīs Parkdēlas kolledžiātā, ukraiņu Hambersaides, ebrēju Foresthila un ungāru — Džarvis kollēdžiātā.. Kursos varēs piedalīties arī tie, kas neprot šīs valodas, bet vēlas iemācīties.

*

Toronto universitātes ukraiņu izcelsmes studenti nodibinājuši „Set them Free” komiteju padomju politisko ieslodzīto aizstāvēšanai. Vietējās komitejas nodibinātas visā Kanadā un ASV. Komiteja izdevusi 12. lappušu pamfletu, lai informētu par nesenajām represijām Ukrainā. Pamfleta vāka zīmējumā gleznotājs Opanas Zalivaka attēlojis Tarasa Sevčenko portretu ar uz augšu paceltām dūrēm un Alla Horska portretu, kas ņemti no pagrīdes žurnāla „Ukrainian Visnik”. Komiteja plānojusi izdot papildus pamfletus, kuri pieprasāmi: Set them Free Committee, 67 Harbord Street, Toronto 4, Ont.

Dr. Lilija Zariņa Skultāne

Stāsts par bailēm

(Nobeigums)

Otrs jēdziens ir — koeksistence. Mēs ar to saprotam netraucētu dzīvošanu — eksistēšanu blakus viens otram. Mēs saprotam, ka pretstata koeksistencei vispār nav — tā varētu būt vienīgi neeksistence. Mēs saprotam, ja cilvēce šajā masu iznīcināšanas laikmetā vispār grib pārdzīvot, tad vienam otru ir jārespektē un jāmēģina dzīvot blakus viens otram. Komūnisti gan lieto šo pašu vārdu, taču ar to saprot pavisam kaut ko citu. Koeksistence viņu uztverē ir tikai revolūcionārs starpbrīdis, atelpas posms, lai revolūcija atkal savilktu spēkus un dotos jaunā triecienā pret rietumu pasauli. Un, lūk, Pad. savienības kompartija savā 22., 23. un 24. kongresā pieņēmusi pavisam skaidrus formulējumus par koeksistenci. Tā nav nekas cits kā šķiru cīņas forma. Un šķiru cīņas rezultāts lielā apjomā būs atkarīgs no tā, kā proletāriāts un viņa partija (protams — komūnistu partija) iemācīsies izmantot visus cīņas veidus — miermīlīgo un nemiermīlīgo, parlamentārisko un ārpus parlamenta esošo cīņu, un vai tā iespējami ātri spēs pāriet no viena veida otrā. Līdzīgi tas ir ar citiem vārdiem un jēdzieniem.

Šķiet, šeit būtu vietā pieminēt vēl dažus citus aspektus komūnistu frontē pret rietumu pasauli. Domāju, ka nebūšu daudz pārspīlējusi, ja teikšu, ka dīvainā un savādā veidā kombinējas kopā komūnisms ar narkotiku, kriminālitāti un pornografiju. Visas šīs trīs pēdējās parādības noder, ārkārtīgi labi noder rietumu pasaules morāles graušanai, pretestības spēju ārdīšanai un mazināšanai. Bet taņi pašā laikā nepiemirsīsim ne mirkli, ka paši komūnisti savā varas lokā necieš pornografiju un arī nekāda veida vaļības. Bet mēs zinām arī, ar kādu prieku viņi konstatē morālo dekadenci rietumos, kriminālitātes pieaugšanu un narkotikas pavairošanos. Rietumvācijā vien iznāk vismaz ducis dažādu žurnālu, kas sevi sauc par revolūcionāriem, bet kas savu tā saukto revolūcionārismu savieno ar vispretīgāko pornografiju. Rietumvācijā esam liecinieki arī bandītismam, kas it kā kapitālistiskās pasaules graušanas vārdā nodarbojas ar banku laupīšanām, dedzināšanām, slepkavībām, un citiem kriminālnoziegumiem. Un man liekas, ka arī Amerikas Savienotās Valstīs un Kanadā netrūkst līdzīgu piemēru.

Rietumvācijas policija ir konstatējusi narkotisko vielu transporta ceļus, ražošanas vietas un to, kas aiz visa tā stāv. Abas lielākās komūnisma centrāles — Maskava un Pekinga ar narkotisko vielu un cita veida metožu palīdzību grib sagraut rietumu pasauli. Un te būtu vietā atgādināt kādreizējo Ļeņina teicienu, ka lielinieki pārdos reiz rietumiem pat virvi, kurā tie paši reiz karāsies!

Pad. savienība izdod vienā gadā ap trīs miljardu dolaru komūnistiskās infiltrēšanās vajadzībām rietumu pasaulē. Domāju, ka līdzīgu summu šiem nolūkiem izdod arī sarkanā Ķīna.

1970. g. rudenī uz padomju satiksmes kuģa „Aleksander Puškin" atklātas 115 mārciņas heroina. Kuģis kreisē starp Ļeņingradu un Montrealu. Negadījums noticis Montrealas ostā. Katastrofālā gadījuma cēlonis bijis kanadiešu muitinieku suņa izcili labā oža. Kādā Pad. savienībā būvētā Fiata automašīnā atrasts heroins 30 miljonu dolaru kopvērtībā. Laikam taču citādi nevar būt, ka šīs kravas mērķis bija rietumu iemidzināšana un illūzoriski sapņi.

Un varbūt paša priekšsēža Mao vārdi nebūtu nevietā, lai izprastu sarkano taktiku:

„Ja ienaidnieks tuvojas, mēs izvairāmies.

Ja ienaidnieks stāv, mēs viņu traucējam.

Ja ienaidnieks bēg, mēs viņu vajājam.

Ja ienaidnieks guļ, mēs viņu nositam."

Nedrīkstam tātad gulēt. Mao to mums māca! Apzināties draudošās briesmas nozīmē tās pusapmērā jau pārvarēt.

Mūsu uzdevums ir vēl lielāks: palīdzēt tiem, kas stāv grūtā, dažbrīd pat bezcerīgā cīņā. Palīdzēsim viņiem katrs savu iespēju robežās un katrs savā vietā, darbā un paziņu lokā. Viņi ir pelnījuši mūsu atbalstu, jo viņi cīnās arī par mums, pret ienaidnieku, kuŗa morāle — tā sauktā morāle atļauj ikvienu cīņas līdzekli.

Runājot par nākotnes izredzēm, varbūt vislabāk stāvokli ir raksturojusi jaunā latviešu zinātniece Rasma Šilde - Kārkliņa kādā nule iznākušā grāmatā. Viņa raksta:

„Kādas iespējas būtu baltiešu pretestībai, ja tie nestāvētu vairs vieni?

Vispirms ir jālauž izolācija. Te zināma loma varētu būt informātīvajiem radio raidījumiem no Rietumiem. Vēl daudz svarīgāki būtu, ja no reģionālās pretestības izveidotos visu nacionālo mazākumtautību kopējas akcijas un kad sāktos sadarbība ar krievu iekšējo opoziciju. Šādā attīstībā slēpjas lielākās un arī vienīgās cerības" (t. i., ja baltieši nestāvētu vairs vieni!). Tiktālu Rasma Šilde-Kārkliņa grāmatā „Ziviler Widerstand" Düsseldorf, 1970. 232 lapp.

Domāju, ka tā arī būs! Totālās amorāles sistēmai būs krist, par spīti viņas taktiskajām priekšrocībām.

Vairojas paraugi un piemēri tam, ka bailes var un ir iespējams pārvarēt! Bukovskis, Jachimovičs, Viktors Kalniņš ir cilvēki, kuŗus mēs nedrīkstam aizmirst nekad!

MĀCĪTĀJU KONFERENCE KLĪVLENDĀ

ASV vidienes apgabala mācītāju sanāksmi 6. aprīlī Klīvlendas apvienotās draudzes telpās atklāja apgabala vadītājs prāvests J. Turks. Prezidijā līdz ar apgabala vadītāju bija izraudzīti māc. I. Gaide un prof. Dr. theol. A. Ziedonis. Protokolēja evaņģelists H. Jurjāns. Konferenci sveicināja archibīskaps A. Lūsis, LELDAs sveicienus nodeva I. Gaide, bet dievpalīgu un labas sekmes ar rakstu novēlēja prāv. J. Teriņš no Zviedrijas latviešu ev.-lut. draudzes.

Konferences darbu ievadīja evaņģelists H. Jurjāns ar Bībeles stundu. Izraisījās dzīvas pārrunas, ka tieši šīs svētīgās un labās stundas tiek maz apmeklētas un da-

(Turpinājums 22. lp.)

Kā risināsies 3. Baltijas studiju konference

TĀ NOTIKS NO 11. — 14. MAIJAM TORONTO

Ap 80 dažādu tautību zinātnieku no ASV, Austrālijas, Rietumvācijas, Norvēģijas, Somijas un Kanadas pulcēsies Toronto universitātes jaunajā kolledžā, lai priekšlasījumos, paneļdiskusijās un debatēs dalītos savu jaunāko pētījumu rezultātos.

Kaut gan konferences pamatmērķis ir pulcināt un vienot zinātniekus, kuŗu interešu un pētījumu nosliece ir vērsta uz Baltijas telpu, cilvēkiem un kultūru, sekundārais mērķis tomēr ir palielināt interesi plašākā sabiedrībā par Baltijas telpu vispār par tās atsevišķām tautām.

Baltijas telpa, tās territorija un iedzīvotāji – igauņi, latvieši un lietuvieši, vēsturiskā skatījumā un tagadnes norisēs ir pateicīgs pētīšanas objekts, kas atspoguļosies 3. Baltijas studiju konferences (AABS — Association for Advancement of Baltic Studies) bagātīgā un daudzpusīgā programmā. Savā kopumā tā būs stipri detaļizēta spektra analize par Baltijas telpu, cilvēkiem, kultūru un kā tāda saistoša ikvienam.

Konferences norise iedalīta četrās zinātņu nozarēs: vēsturē, sabiedriskās zinātnēs, valodniecībā, folklorā un literātūrā, kas savukārt sadalītas apakšgrupās. Priekšlasījumi visās četrās nozarēs norisēs parallēli, tā konferences apmeklētājiem — interesentiem būs jāizšķiras, kuŗu no tiem noklausīties.

Latviešu zinātnieku referātu temati pa nozarēm:

Vēsturē — prof. E. Andersons no San Hosē kolledžas (Savstarpējās palīdzības pakts starp PSRS un Baltijas valstīm), M. Bukšs no Stokholmas (Trasuna loma Latvijas apvienošanās), prof. A. Ezergailis no Itakas kolledžas (Komentāri pie Dr Bruno Kalniņa referāta), Dr. Bruno Kalniņš no Baltiešu institūta Stokholmā (Rīgas strādnieku padome 1917. g.), prof. E. Leimanis no Britu Kolumbijas universitātes Vankuveras (Tērbatas astronomiskā observātorija), prof. J. Peniķis (Valstis un tautas: piezīmes Baltijas politisko kultūru salīdzinājumam), prof. J. T. Ozols no Bonnas universitātes (Latviešu jaunatnes pretestības kustība 1940.—1945. g.), prof. A. Plakans no Bostonas kolledžas (Latvieši un modernizācija 19. g. s. otrā pusē); vēl lasīs red. V. Skultāns no Ofenbachas, Rietumvācijā, un prof. J. A. Trapāns no Portlandes, Oregonā. Vēstures nozarē latviešus varētu interesēt E. V. Dženisona (Jennison) priekšlasījums (Kurzeme Mirabo pirmsrevolūcijas diplomātijā), H. Matīsena (Heinz Mattiesen) no Minchenes (Hercogs Gothards un Kurzemes hercoģistes izveidošanās), Išreita (Heinz Ischreyt) no Lineburgas (Studija par grāmatām un izdevniecībām Kurzemē), V. Urbana (Wm. Urban) no Illinojas (Zemgales militārā okupācija trīspadsmitā g.s.) un A. von Taubes (Arved Freiherr von Taube) no Getingenas (Vācijas valsts vadlīnijas Baltijai).

Sabiedrisko zinātņu nozarē piedalīsies Juris Dreifelds no Toronto universitātes (Divu demografisko mainošos faktoru raksturs un nosliece Latvijas PSR), Dr. G. Ginsburgs no Ņujorkas, vadot vienu šīs nozares sesiju, Dr. Gunārs Kings-Ķēniņš no Monterejas (Pēdējās demografiskās pārmaiņas Latvijā), Dr. J. Padegs no Ņujorkas, komentējot referātus Padomju politisko vadlīniju Baltijā grupās. Dr. M. Pone no Algomas kolledžas referēs par Baltijas zelta rezervju Londonā likteni, Dr. J. Silenieks no Karnēdži Mellona universitātes (Literāri priekšstati tautu veidošanās procesā: Jānis Rainis Latvijā, Sesērs (Aime Cesaire) un Glisāns (Edouard Glissant) Karibijā.).

Ievērojams notikums ir vācu zinātnieka Dr. D. A. Lēbera (Hamburgas universitāte) ierašanās, referējot par tematu Baltijas autori un mākslinieki padomju likumu padotībā, kā arī sociologa Dr. N. Balabkina piedalīšanās vairākās sesijās.

Valodniecības un folkloras nozarē no latviešu zinātniekiem piedalīsies Dr. H. Tichovskis (Lomonosova uzskati par attieksmēm starp baltiešu un slavu valodām) un prof. V. Vīķis Freiberga no Montrealas (Mīti un metaforas latviešu dainās). Trevors G. Fennels no Austrālijas referēs par tematu „Teikuma priekšmeta refeksivitāte un iezīme latviešu valodā. Šķiet, ka latviešu vidē vislielāko interesi izraisīs fakts par valodnieces V. Rūķes Draviņas ierašanos no Stokholmas un piedalīšanos konferencē.

Literātūras nozare no latviešu zinātnieku vidus būs pārstāvēta mazāk, bet toties ar labi pazīstamiem vārdiem: Dr. V. Nollendorfs no Viskonsinas universitātes referēs par tematu Vaļējais (mainošais) pantmērs tagadnes latviešu dzejā, Dr. Gunārs Saliņs no Ņudžersijas par Epifānijas — vecas un jaunas — latviešu vēstulēs, bet Dr. A. Ziedonis no Mūlenberga kolledžas par Rūdolfa Blaumaņa prozu.. Interesantu ieskatu literātūras attīstībā sola igauņu zinātnieka Dr. Endrika Paresta studija: Priekšcīnītāji baltiešu un padomju satelitu drāmā. Latviešu zinātnieku lielais vairums iesaistīti arī atsevišķo grupu sesiju vadībā, komentēšanā un paneļdiskusijās.

Konferences ietvaros būs arī speciāla darba grupa studijas beigušajiem Dr. Juŗa Dreifelda un Andŗa Skreijas vadībā. Tās nolūks norādīt jaunajiem zinātniekiem ceļus un iespējas speciālizēties Baltijas apjoma studijām, kā arī informēt par pastāvošajiem palīglīdzekļiem universitātēs un bibliotēkās. Toronto universitāte, kuŗas protektorātā un telpās 3. Baltijas studiju konference notiek, par saviem līdzekļiem ir sagatavojusi un iespiedusi Baltijas studiju bibliografisko indeksu par zinātniskiem materiāliem, kas atrodas tās īpašumā.

Šis ir pirmais gadījums, kad kāda šī kontinenta zinātniskā iestāde ir izšķīrusies apzināt materiālus par Baltijas telpu. Saraksts aptveŗ vairāk nekā tūkstots grāmatu un publikāciju dažādās valodās, kas ievērojami atvieglos jauno zinātnieku darbu. Šī projekta iedzīvināšanā lieli nopelni ir latviešu darbiniekiem Toronto universitātes bibliotēku stābā ar Em Ziplāni un R. Bregži priekšgalā.

Konferences gaitā daudzi bibliografiskie materiāli būs izstādīti. To vidū atradīsies arī Glika latviešu Bībeles pirmais izdevums, ko 1971. g. izsolē Rietumvācijā savā īpašumā ieguva Dr. Andris Kadeģis no Ņudžersijas, ASV. Viņš izstādei apsolījis arī dažus citus bibliofrafiskus retumus.

Konference būs atklāta publikai. Reģistrācija visām dienām 15 dol. no personas vai 10 dol. vienai dienai. Studentiem visai konferencei 5 dol.

Dalībniekiem un interesentiem ieteicams pieteikties nekavējoties, rakstot: The 3rd Conference of Baltic Studies, 18 Boulton Drive, Toronto 7, Ont., vai zvanot 962-8673 (Mrs. Sirje Weldon)

Nesaistošu informāciju var saņemt arī no konferences organizācijas darbā iesaistītiem latviešu darbiniekiem. Arnolda Bāliņa, Ritvara Bregža, Juŗa Dreifelda, Valža Pētersona, Anša Semenova, Modŗa Lorberga, Aleksandras Sudmales un Emīlijas un Ed. Ziplāna. mo

RELIĢISKĀ DZĪVE

Evangelists H. Jurjāns

„Kā jums šķiet, Kristus, kā dēls Viņš ir?"

Mat. 22,41-46.

Jēzus te farizejus nostāda izšķirīga jautājuma priekšā. Pirms tam farizeji un rakstu mācītāji bija Jēzum uzdevuši virkni jautājumu, bija mēģinājuši, kā tagad teiktu, Viņu iesaistīt diskusijā, cerējuši Viņu samulsināt, izvilināt kādu atbildi, kas Jēzu diskreditētu tautas acīs, varbūt pat dotu iemeslu saukt pie atbildības. Jo farizejiem un rakstu mācītājiem nepatika Jēzus popularitāte, Viņa pieaugošā ietekme tautā. Valdošās aprindas palaikam pretojas jaunām idejām, apvērsuma un nemieru tendencēm. Bieži tas ir vietā, ja jaunās idejas ir ļaunas, destruktīvs; bet bieži valdošās aprindas ir tikai norūpējušās par savas varas saglabāšanu. Tā tas bija Jūdejā Kristus laikā.

Bet farizejiem neveicās ar viņu jautāšanu, un Jēzus savukārt viņiem jautā: „Kā jums šķiet, Kristus, kā dēls Viņš ir?" Tas ir: ko jūs zināt par Kristu? Kas Viņš ir? Kas ir Kristus?

Žīdu tautai Kristus priekšstats nebija svešs. Taisni otrādi, Kristus vai Mesijas — palīga, glābēja, atbrīvotāja — jēdziens tiem bija labi zināms. Jau no Ābrāma laikiem visai Vecai Derībai cauri skan Dieva solījums dot tautai glābēju ķēniņu, kas to pacels neredzētā labklājības un slavas spožumā. Šis solījums izteikts daudzu praviešu vārdiem, un šo solījumu Dievs atklāja ķēniņam Dāvidam caur pravieti Nātānu, uzsverot, ka Mesija vai Kristus nāks no viņa, Dāvida dzimuma. Daudzus gadu simteņus paaudze pēc paaudzes ticēja Kristus nākšanai un gaidīja ar lielu nepacietību, ar lielu sirdsdegsmi. Pravietiskās ilgas pēc Kristus patiesībā bija tās, kas saliedēja žīdu tautu, ļāva tai panest un izciest visas grūtības, nelaimes, zaudētus karus, trimdu un apspiešanu. Farizeji to, protams, zināja; zināja, ka glābējs nāks no viņu tautas, no Dāvida cilts. Tādēļ viņu atbilde ir ātra un lepna: „Dāvida dēls!"

Tiktāl tas bija pareizi, Jēzus bija cēlies no Dāvida dzimtas. Bet tomēr kaut kas šai atbildē, veidā, kā tā tika dota, nebija pareizi, nebija labi. Farizeji neuzskatīja Jēzu, ar kuru sarunājās, par Kristu. Jēzus patiesā būtība tai laikā vēl nebija pilnībā atklājusies. Pilnībā tā atklājās tikai pēc Viņa nāves un augšāmcelšanās. Un Jēzus personība, Viņa valoda un rīcība arī pārāk atšķīrās no tā, ko farizeji bija iedomājušies par nākamo glābēju. Šis atbrīvotājs, Mesija vai Kristus, viņiem tēlojās pavisam citāds, gan varenos, bet viscauri cilvēciskos vilcienos, kā izcilu spēju apveltīts valstsvīrs, veikls politiķis, spīdošs karavadonis, gudrs un varens ķēniņš, kas ar uguni un zobenu satrieks visus ienaidniekus un pakļaus visas tautas Izraēla kundzībai.

Cik ļoti gan cilvēce aizvien ir maldījusies, tulkojot Dieva apsolījumus! Cik aplami ir bijuši viņas paredzējumi un pareģojumi, mēģinājumi izprast Dieva gribu, Dieva nodomus! Līdz pat mūsu dienām Dievs vēsturi ir veidojis pavisam citādi nekā gadu simteņi to no Viņa ir gaidījuši, jo Dieva gribas tulkotāji nereti netulko Dieva gribu, bet savējo, savas vēlēšanās, un brīnās tad, ka tās nesaskan ar Dieva gribu. Tā arī farizeji domāja tikai par savas tautas slavu un varenību, t. i. par viņu pašu varu, jo viņi jau bija šīs tautas priekšgalā. Nemaz viņi nedomāja par tiem noslēpumainajiem dziļumiem, no kuriem šis Mesija vai Kristus nāktu, nemaz nedomāja par tiem garīgiem spēkiem, kas ir katra liela, cilvēci pārveidojoša notikuma priekšnoteikums un cēlonis.

Ir jau arī mūsu dienās kristieši — un varbūt pat mēs pie tiem piederam — kuri, jautāti, kas ir lielais glābējs, pareizi atbildēs: Jēzus Kristus, bet tālāk neko nedomās. Nedomās, no kurienes Viņš nācis, kas Viņu radījis vai sūtījis, kā Viņu saprast. Varbūt daži teiks: Jēzus, lūk, ir liels, cēls cilvēks, varenu, noslēpumainu spēju apveltīts, dziļš domātājs, ideālists, cilvēces vadonis. Bet tā ir nepilnīga atbilde, jo nepasaka kaut vai to, pie kā mēs īsteni turamies, kad mēs tveramies pie Jēzus Kristus. Šīs nepilnīgās atbildes pat ir bīstamas, jo aizēno to, kas Jēzus īsteni ir. Jēzu nostāda it kā vienā ierindā ar lieliem, ģeniāliem cilvēkiem. Tad gan patiesi var rasties jautājums, vai Viņš ir tieši tas, vai Viņš ir vienīgais, kas mūs var glābt? Kāpēc varbūt ne citi ģeniji? Kāpēc ne Buda, Konfucijs, Muhameds vai kāds cits domātājs un reliģijas dibinātājs?

Tādēļ arī Jēzus neapmierinās ar farizeju doto atbildi un jautā tālāk. Viņš norāda uz 110. psalmu, kur pats Dāvids, runādams par nākamo palīgu un glābēju, kas nāks no viņa dzimuma, sauc to par savu kungu. Viņš to uzlūko, uzrunā, kā tikai Dievu var uzrunāt. Viņš liecina, ka šim glābējam pats Dievs piešķirs savu spēku un varu, tas sēdēs pie Dieva labās rokas, tas būs kā Dieva vietnieks uz zemes. „Kā tad nu," jautā Jēzus, „tas var būt Dāvida dēls, ja Dāvids to sauc par savu kungu?" Farizejiem nav ko atbildēt, un viņi arī vairs neuzdrīkstas Jēzum ko jautāt.

Jautājums, kas ir Kristus, patiesībā ir tāds, ko mēs tagadnē saucam par dogmatisku jautājumu. Jo tas nav empīriski atrisināms, atbildes pamatā nevar likt pozitīvus pierādījumus, matemātisku formulu vai nolīdzinājumu kā kādā eksaktā zinātnē. Uz šo jautājumu var atbildēt tikai ticības spēkā. Ir apgalvots, ka Jēzu nekādā gadījumā nedrīkstētu izprast dogmatiski. Dogma — t. i. baznīcas nediskutējamie priekšraksti par to, kam jātic un kam ne — esot vēlāko teologu veidojums, un tie Jēzu neesot vairs pareizi izpratuši. Sevišķi šo nedogmatisko, tātad brīvo pieeju prasa liberālie teologi, kas baidās no katra priekšraksta, no katras mācības vārda šaurākā nozīmē. Bet nu ir ļoti zīmīgi, ka Jēzus pats vaicā šo dogmatisko jautājumu un var just, ka no tā atkarīgs viss Jēzus sludinātais evaņģelijs, visa viņa „labā vēsts", mēs teiktu, visa kristīgā ticība. Dogmatiskais jautājums, kas ir Kristus, nosaka visu mūsu dzīvi, bez tā nevaram atrisināt nevienu dzīves problēmu, lielu vai mazu, neva-

(Turpinājums 22. lp.)

Vilma Kinstlere

KRISTUS KAREIVJI

Būsim Kristus kareivji,
Prieks ierindā kam stāt,
Pret grēku, tumsu cīnīties
Un svētu gaismu krāt.
Celt augstu baltu karogu,
Par Kristu — ar ierakstu,
Ja arī jākāpj Golgatā
Ar ērkšķu vaiņagu.

TAS KUNGS IR MANS GANS

Divi cilvēki lielas sapulces priekšā deklamēja 23. psalmu. Viens no viņiem bija beidzis runas mākslas kursus un prata pēc vajadzības savu balsi pacelt vai nolaist. Kad viņš bija beidzis deklamēt, klausītāji nevarēja beigt aplaudēt, un viņam vajadzēja atkārtot otrreiz.

Tad nāca otrs un deklamēja: „Tas Kungs ir mans Gans, tādēļ man netrūkst nenieka . . ." Kad viņš bija beidzis, neviens nekustējās, un zālē bija tāda sajūta, it kā visi lūgtu Dievu.

Tad orātors piecēlās un teica: „Dāmas un kungi, starpība starp mani un manu draugu ir šī — es pazīstu tikai šo dziesmu, bet mans draugs pazīst pašu Ganu."

DIVAS DIENAS

Nedēļā ir divas dienas, par kurām nav vērts zūdīties. Viena no tām ir vakardiena. Vakardiena vairs nepieder mums, par to mums nav nekādas teikšanas. Vakardienas rūpes, raizes, kļūdas, prieki, bēdas un viss pārējais ir prom uz visiem laikiem. Neviens nevar atsaukt atpakaļ savu vakardienu.

Otra no šīm dienām ir rītdiena. Visas varbūtības, pārsteigumi, negadījumi, notikumi, kas nāks ar rītdienu, ir mums aizsegti. Rītdiena ir ārpus mūsu kontroles. Rītdiena atnāks, vai to gaidām vai ne.

Mūsu rīcībā ir tikai šodiena. Šodien es varu būt labs vai nelabs, čakls vai slinks, domāt Dieva domas vai savas domas. Šodien es būšu zaudētājs vai uzvarētājs.

Ej kopsolī ar Dievu šodien, un tu staigāsi mūžībā.

LŪDZU KLAUSIETIES
raidījumu 16. gadagājumā
Toronto Latviešu misijas radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no
pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-8327, 200 Balmoral Av.

23. aprīlī plkst. 11 no rīta dievkalpojums; svētdienas skola plkst. 10.30; jauniešu grupa (13—14 g. v.) plkst. 10. Iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.

30. aprīlī plkst. 11 no rīta dievkalpojums; svētdienas skola plkst. 10.30; jauniešu grupa (15—16) plkst. 10; iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.

Ģimenes dienas un Svētdienas skolas darba noslēguma dievkalpojums būs 14. maijā. Jauniešu iesvēte notiks Vasarsvētkos — 21. maijā.

Māc. A. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

22. aprīlī, sestdien, pl. 7 vak. draudzes koŗa 20 g. jubilejas koncerts.

23. aprīlī pl. 11 dievkalpojums — mācības stunda iesvētāmiem un jauniešu grupai. Svētdienas skola.

30. aprīlī pl. 3 dievkalpojums; pl. 1.30 iesvētes mācība.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Avenue.

30. aprīlī pl. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma nodarbību stunda pirmsiesvētes jauniešu grupai.

BRAMPTONA

23. aprīlī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

23. aprīlī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums.

30. aprīlī pl. 9.30 no rīta dievkalpojums bērniem un jaunatnei.

OTAVA

Māc. E. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

23. aprīlī plkst. 11.00 no rīta dievkalpojums.

Laiks un mūžība

Mūsu iekšējam jeb garīgam cilvēkam laiks neeksistē. Tas dzīvo mūžībā — jau šeit un tagad. Turpretī mūsu ārējam jeb fiziskam cilvēkam pulksteņi un kalendāri nepieciešami. Kamēr mēs dzīvojam „miesā", mēs esam atkarīgi no pulksteņiem un kalendāriem, jo mēs guļam un ceļamies, ēdam un strādājam pēc pulksteņa, un mēs mērījam mūža garumu vai īsumu pēc kalendāriem. Turpretī, lai pateiktu cilvēka labumu vai svētumu, Bībele mums dota par mērauklu. Tur mēs atrodam tādu lūgšanu: „Kungs, māci mums mūsu dienas skaitīt, ka mēs tiktu pie gudrām sirdīm." Padarīsim to par savu lūgšanu. Tad varēsim iet pretī visam tam, kas nāk pret mums. Mūsu garīgais cilvēks dzīvo no ticības: „Ja Tu, Dievs, esi mans, tad man nevajaga ne debesis, ne zemes."

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor

V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario

TĀLR. 782-7246

Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)

Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti!

Pieprasiet informāciju
par veikaliem jūsu rajonā
pasūtinājumu nodošanai

tālr. 863-1166
Benjamiņa
filmu laboratorija

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTIM
un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

J. Babre — Gaisma no austrumiem	$4.00
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$7.50
P. Ērmanis — Pelēkā puķe, dzejoļi	$6.50
G. Grīslītis — Varavīksnes lokā, dzejoļi	$3.50
H. Biezais — Kristiānisms laikmetu maiņā	$3.50
K. Hamsuns — Vēstules Marijai	$5.80
E. M. Remarks — Ēnas paradīzē, rom.	$7.00
J. Zariņš — Klāvu gados, kaŗa atm.	$6.50
U. Sepenens — Marku un viņa cilts, rom.	$6.50
R. Millers — Teen engel, stāsti	$6.50
Z. Mauriņa — Bērza tāss	$5.00
A. Bērziņš — Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni	$7.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
J. Rudzītis — Starp provinci un Eiropu	$7.50

Pasūtinājumus adresējiet

Daugavas Vanagu grāmatnīcai
491 College Street, Toronto 174, Ont.

VALUPE

LATVISKAS ROTAS

DIMANTI — PULKSTEŅI

Zeltkales

Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS

Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

MODERN OPTICAL
— Optiķi —
G. SARANTOPOULOS,
reģistrēts optiķis,
228 Danfort' Ave.,
Toronto 6, blakus Albanijas klīnikai. Lielā izvēlē aceņu rāmji un kontakta lēcas.
Ātra un laipna apkalpe.
Tel. 463-8717

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Pavasaris ir klāt!
Mēs un mūsu Latvju Jānis (JĀNIS LĀMA)
aicinām jūs izvēlēties nākošo automobīli pie mums.

Piedāvājam:

PONTIAC • BUICK • SKYLARK •
LEMANS • VENTURA II • FIRENZA • G.M.C. TRUCKS •
• Arī lielā izvēlē lietotas mašīnas •

HOGAN
PONTIAC BUICK CO., LTD.
348 DANFORTH AVE., TORONTO (416) 461-3561

Ko mēs varam darīt jūsu labā?

Kas INFORMATION CANADA ir un kādā veidā mēs varam jums palīdzēt?

Īsumā: INFORMATION CANADA ir federālās valdības informācijas aģentūra. Savos centros Otavā un piecās citās pilsētās visā Kanadā mēs pārdodam un izplatām, ko valdības departamenti un „Queen's Printer" iespiež.

INFORMATION CANADA ir vieta, kur rakstīt, kad vien jums nepieciešama federālās valdības informācija.

Daži izdevumi ir bez maksas. Ja dzīvojat Halifaksā, Montreālā, Otavā, Toronto, Vinipegā vai Vankuverā, varat iegriezties mūsu attiecīgos birojos, kas turpmāk minēti, vai arī rakstīt:

Information Canada, Documentation,
Ottawa K1A 0S9

Information Canada Centres atrodas:

Halifax:
1735 Barrington Street

Montreal:
1182 St. Catherine St. W.

Ottawa:
171 Slater Street

Toronto:
221 Yonge Street

Winnipeg:
393 Portage Avenue

Vancouver:
714 West Hastings Street

Information
Canada

Kārlis Pūliņš,

dzim. 1908. g. 17. janv.
miris 1972. g. 29. martā.

Sv. Andreja ev.lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds

Kā jums šķiet, . . .

(Turpinājums no 20. lp.)

ram mīlēt savu tuvāko, nevaram slavēt Dievu, nevaram ticēt mūžībai. Jo Jēzus ir Dievs. Tas izriet no 110. Dāvida psalma. Bet pie šīs atbildes jānāk arī katram cilvēkam, individuāli ar savu ticības spēku. Un tikai atbildot ticības spēkā, ka Jēzus ir Dieva dēls, Dieva iemiesojums, Dieva daļa, pats Dievs tātad, mēs kļūstam par kristiešiem.

Šis jautājums bieži vaicāts arī Jēzum pašam. Viņa draugi un Viņa ienaidnieki Viņam ir bieži jautājuši: „Kas Tu esi? Saki, kas Tu esi? Vai Tu esi tas, kam jānāk, jeb vai mums vēl jāgaida uz citu?" Ir raksturīgi, ka ne Sokratam, ne Napoleonam, ne Vašingtonam, ne Linkolnam nav jautāts, kas viņi ir, jo cilvēki to zināja. Bet ar Jēzu ir pavisam citādi, katrs, kas Viņu satika, runāja, vēroja Viņa darbus, juta, ka te ir kas vairāk par cilvēku, juta ko pārcilvēcisku, pārlaicīgu. Jēzus pats nekad nav tieši teicis, ka Viņš ir Dievs vai Dieva iemiesojums. Viņš gan saka, ka Viņa valstība nav no šīs zemes, ka Dievs ir Viņa tēvs, kuŗa gribu Viņš dara, kuŗa vārdus runā. Bet tā jau Viņš grib, lai arī mēs domātu, darītu un runātu. No otras puses, Viņš ir saucis sevi par Cilvēka dēlu un viscaur savā dzīvē centies būt cilvēks, vienkāršs, kaut pilnīgs cilvēks, it kā nostādot cilvēces vēstures centrālajā punktā sevi kā perfekta cilvēka paraugu. Viņa atbildes ne vienmēr ir skaidras un dažkārt grūti izprotamas. Tā Jāņa ev. 8.58 Jēzus savādā kārtā izsakās: „Patiesi, Es jums saku, pirms Ābrāms tapa, Es esmu." Laiku secībā pareizi liktos: „Pirms Ābrāms tapa, Es biju". Liekas, Jēzus tīšām nostādījis pretstatā laikus— pagātnei „pirms Ābrāms tapa," pretstatā tagadni — „Es esmu", ar to izsakot savas esmes mūžīgumu, bez sākuma un gala, mūžīgo klātbūtni, mūžīgo tagadni. No Jēzus izturēšanās un Viņa atbildēm paliek iespaids, ka Viņš apzināti vēlējās radīt un uzturēt ap sevi taujāšanas, pētīšanas atmosfairu, aktīvizējot garīgo rosību.

Tātad, viss atkarājas no ticības spēka. Bet to nevar panākt bez Dieva Svētā Gara. Arī Jēzus saka, ka Dāvids savu dēlu „garā" sauc par kungu. Arī Dāvidam bija vajadzīga Svētā Gara iedvesma, lai savā pēcnācējā saskatītu Dievu. Mārtiņš Luters ir uzsvēris, ka mēs paši ar savu prātu un spēkiem nespējam apgūt ticību Jēzum Kristum. Tikai, ja Svētais Gars mūs apgaismo, mēs to spēsim. Tādēļ Dievs jālūdz, lai Viņš mums katram dod šo garu. Un Jēzus ir jāpazīst, jāinteresējas par Viņa dzīvi, Viņa gaitām, mācību, jālasa evaņģelijs.

Ir tiešām tā, ka katrs, kas nāk saskarē ar Jēzu, jūt saskari ar pašu Dievu. Cilvēks gan izjūt savu niecīgumu pretstatā Dieva varenībai, bet viņš arī izjūt mūžības elpu. Cilvēks gan zaudē savu egocentrismu, viņš vairs nav pasaules degpunktā, šo vietu tagad ieņem Kristus, bet tas viņu atslogo, viņš kļūst garīgi brīvāks, viņš vairs nav piesiets zemei, laicīgai iznīcībai, viņa esmei rodas jauna jēga. Var teikt, ka tie bija tie spēki, kas atsauca Jēzu cilvēcei. Spēki, par kuŗiem nedomāja farizeji, un pārāk maz domājam arī mēs. Proti, cilvēka dvēselē iedzimtās ilgas pieslēgties augstākai, visumu aptveŗošai garīgai būtībai, cilvēka dvēseles dziļumos slēptās ilgas pēc kopības ar Dievu, kas lika Dievam nākt tuvāk cilvēcei. Savā mīlestībā uz cilvēci un savā gribā cilvēcei palīdzēt Dievs nonāca zemē Jēzus personā, Dievs kļuva miesa. Dievs nonāca pie cilvēkiem, lai rādītu tiem ceļu tikt ārā no posta un izmisuma, no ļaunuma un tumsas, rādīt tiem ceļu, kā tuvoties Dieva sprausta jam pilnības mērķim, vest tos uz dvēseles nemirstību.

Protams, atbilde, ka Kristus ir Dievs, ir fundamentāli pareiza un ietveŗ sevī arī visas tās īpašības, ko mēs saistām ar Dievu, — pār visām lietām mīlestību. No tās arī izriet specifiski ar Kristu saistītie priekšstati par ceļa vadoni, dziedinātāju, jaunas ētikas sludinātāju, uzvaras vainagotu cīnītāju, kas pārvarējis ļaunumu, grēku, pat nāvi, bet vispromīnentāk — kā cilvēces pestītāju, cilvēces grēku izpircēju. Dievs teica uz Jēzu: „Sēdies pie Manas labās rokas, iekams es lieku Tavus ienaidniekus par pameslu Tavām kājām." Tā laika skarbajā valodā tas nozīmē tik daudz, ka ienaidnieki būs uzvarēti, visas ļaunās varas, kas apēno un maitā mūsu dzīvi, lai kādos veidos, tēlos, paskatos. Bet šādu varenu, visu cilvēci pārveidojošu uzvaru nevar gūt ar uguni un zobenu, kā to domāja farizeji un kā to palaikam domājam arī mēs. Šādai uzvarai vajadzīgs cits ierocis, un tas ir mīlestība. Jēzus ir mīlestība.

Austra Rinmanis

dzim. Melgalvis

dzimusi 1906. gada 1. jūnijā Vecatē,
mirusi 1972. gada 8. februārī Kabilē,
apglabāta 1972. gada 19. februārī Matīšos

Jo tam, kas šeit iznīcīgs, jātērpjas
neiznīcībā, un tam, kas šeit mirstīgs,
jātērpjas nemirstībā. I Kor. 15, 53

Viņu piemin
dēli un māsa Latvijā,
svainis un krustmeita Amerikā

Mūsu mīļais goda filistrs

PLKV. LTN. *Daniels Dukāts*

dzimis 1892. gada 3. jūlijā Ogres pagastā Latvijā,
miris 1972. gada 25. martā Omahā, Nebraskā, ASV

Ja kādu brāli vest uz kapu klusu
Paticis nāves eņģelim . . .

Mīļā piemiņā viņu paturēs
Korporācijas VENDIA saime

Mans mīļais vīrs un mūsu labais tētiņš

Jāzeps Trizna

dzimis 1908. g. 2. decembrī Dekšaros, Latvijā,
miris 1972. g. 13. aprīlī Toronto

Dziļās skumjās
sieva, dēli Elmārs un Roberts,
brālis Stanislavs ar ģimeni Grand Rapidos
Mičigenā, māte un citi piederīgie Latvijā.

Mācītāju konference Klīvlendā

(Turpinājums no 19. lp.)

žās trimdas draudzēs pat nenotiek. Prof. Dr. theol. A. Ziedonis referēja par tematu, — Teoloģiskās studijas Amerikā. Lai kļūtu par labu mācītāju, vajaga ticības, un tā jāatrod katram pašam. Referents novērojis, ka studenti sākuši iet atpakaļ uz baznīcu, jo Dievā tie atrod garīgu brīvību. Pēc referāta radās ļoti dzīvas pārrunas, kuŗās piedalījās visi konferences dalībnieki. Vakarā notika konferences bikts dievkalpojums prāvesta J. Turka vadībā. Sprediķi sacīja māc. J. Lazda.

Dievkalpojumu kuplināja dziedones A. Vaivodes četras dziesmas un P. Brieža vijoles solo ērģelnieces Z. Vīķes pavadījumā.

Pēc dievkalpojuma konferences dalībnieki līdz ar draudzes locekļiem un viesiem pulcējās dievnama lejas zālē pie dāmu komitejas klātā galda, kur uzrunu teica draudzes priekšnieks T. Berkulis. Ar sirsnīgiem vārdiem viņš griezās pie kaimiņu mācītāja K. Brieža sakarā ar viņa 40. ordinācijas gadskārtu. Dāmu komitejas priekšniece N. Saulīte gavilniekam pasniedza ziedus. Mācītāju K. Briedi vēl sveica Pensionāru apvienības priekšsēdis K. Karnītis un pasniedza aploksni, bet dāmu komitejas vadītāja A. Āboliņa pievienoja skaistas rozes. No vecajiem strēlniekiem sveica R. Krūmiņš.

Konferences otru dienu 7. aprīlī ievadīja māc. M. Ķirsona lūgšana un vēlāk referāts — Kāpēc trūkst augstskolās teoloģijas studentu. Referents lietoja ļoti plašu statistiku. Viņš apskatīja cēloņus, kādēļ jaunieši izvairās no dievvārdu zinību studijām. Pēc viņa uzskata jaunieši un mācītāji, kas aiziet no savām skolām un draudzēm, domā, ka nav vērts būt par mācītāju, ja nevar sasniegt vienlīdzīgu ekonomisko līmeni ar citām akadēmiskām profesijām. Priekšlasījums izraisīja ļoti dzīvas pārrunas. Profesors A. Ziedonis uzsvēra, ka mācītāja pienākumi ir augsti vērtējami un tas ir goda pilns amats. Konferences beigu daļā prāv. J. Turks pieskārās vidienes apgabala draudžu un mācītāju problēmām. Prāvests ziņoja, ka atkal dabūjamas jaunās dziesmu grāmatas. Tiek sagatavota prof. K. Kundziņa piemiņas grāmata. Vajadzīga jauna korāļu grāmata. Nodoms izdot J. Bacha meldiju grāmatu, bet tajā trūkst latviešu komponistu dziesmu. Ceļa Biedra abonentu skaits audzis, bet lai tas pilnīgi atmaksātos, vajadzētu vēl dažus simtus abonentu.

Konference beidzās ar mācītāja T. Gubja lūgšanu. Tās dalībniekus uzņēma Klīvlendas apvienotās draudzes dāmu komiteja.

J. E.

SKAUTU un GAIDU DZĪVE

Latviešu skauti 55 gadu gājumā

Viena no lielā skautisma ugunskura dzirkstīm, ko aizkūra Roberts Beden Pauls 1907. gadā Braunsijas saliņā, Anglijas piekrastē, krita arī mūsu tēvzemē. 1917. gada 8. aprīlī Rīgas laikrakstā Jaunākās Ziņas parādījās sludinājums ar aicinājumu visiem Tērbatas skautiem, kam tagad dzīvesvieta Rīgā un kas vēlētos iestāties Rīgas skautu vienībā, pieteikties Lauku ielā 3 — 14. Turpat lūdza pieteikties arī skolniekus, kam patika darboties skautos. Pulciņš uzsāka darbību kā Krievijas skautu organizācijas 92. pulciņš ar apmēram 120 skautiem. Pirmajos skautu pulciņos bija vai nu tikai latviešu zēni, vai arī tie bija gandrīz visur pārsvarā. Ap Latvijas dibināšanas laiku 1918. gadā vairāki pulciņi sāka saukties par latviešu skautu pulciņiem.

Visi skautu pulciņi vēlāk apvienojās Latvijas skautu centrālā organizācijā. Latviešu skautu pirmā lielā nometne 1923. gadā ar skautismu iepazīstināja plašāku sabiedrību. Ar 1926. gadu iznāca skautu mēnešraksts Ugunskurs, ar saviem rakstiem mudinādams jaunos vadītājus. Radās vadītāju kursi un citi *jauni strāvojumi.* Iepazinuši svarīgākos citzemju skautu sasniegumus un tos piemērojuši mūsu apstākļiem, latviešu skauti nonāca pie jauna darba lauka – pie latvisko elementu pētīšanas un iedzīvināšanas skautismā. Latviskā programma palīdzēja saglabāt latviešu zēnu interesi par skautismu. Skauti bieži daudzināja Latvijas vārdu starptautiskās sanāksmēs, kur viņus aicināja rādīt latviskus tēlojumus, dejot latviešu tautas dejas un dziedāt mūsu tautas dziesmas. 1938. gadā Lielupē notika 4. Lielā nometne ar 3000 dalībniekiem. Nometnes iekārta bija pilnīgi latviska, vienīgi latviešu valstsvīru apmeklējumi notika reti.

Krievi, okupēdami mūsu zemi 1940. gadā, likvidēja skautu organizāciju, karogus un literātūru nodeva pārstrādāšanai, un daudzus vadītājus deportēja un noslepkavoja. Vācieši 1941. gada beigās mēģināja iesaistīt skautus un arī vadītājus savā jaunatnes organizācijā, tomēr ar vājiem panākumiem. Tā latviešu skauti paturēja skautisma ideālus savās sirdīs un gaidīja brīdi, kad atkal varēs brīvi darboties.

Pēc Otrā pasaules kaŗa latvieši sāka sazināties un pulcēties bēgļu nometnēs Vācijā. Bijušie skautu vadītāji aicināja zēnus latviešu skautu pulciņos. Tā 1945. gadā latviešu skauti atsāka darbību Rietumvācijā, Zviedrijā, Dānijā un pat aiz dzeloņstiepļu žogiem Beļģijā. Skautisms radināja trimdas jauniešus latviskos tikumos un arī citu zemju skautu pulkā pauda latviešu tradicijas.

Sākās izceļošana. Arī svešās zemēs latviešu skauti sazinājās un nodibināja paši savas latviešu skautu vienības Anglijā, Kanadā, ASV un Austrālijā. Jau daudzus gadus latviešu skautiem ir sava kopēja vadība visas pasaules mērogā.

Latviešu skautu kustība šogad atskatās uz 55 darba gadiem. Šie gadi dažreiz ir bijuši grūtību pilni, kad skautu ugunskuri ir klusi kvēlojuši zem pelnu kārtas, lai labvēlīgos apstākļos atkal gaiši uzliesmotu.

Kate Lapiņa (vad.)

Jūsu rajonu apkalpo
The Peoples Denture Clinic
ONTARIO ZOBU TECHNIĶU SABIEDRĪBAS LOCEKLE
Mākslīgo zobu pasūtinājūmi no iespējami labākā materiāla
- **Mēs izgatavojam kā augš, tā apakšžokļa protezes**
- **Daļējas protezes**
- **Papildinājumus jūsu pašreizējām protezēm**

Mēs uzpildām un labojam jūsu pašreizējās protezes. Mūsu darbs ir garantēts.
THE PEOPLES DENTURE CLINIC
661 GREENWOOD AVE, (pie Danforth pazemja pieturas)
461-0833
Pieņemšanas stundas no pl. 9 — 6 vak.
Sestdienās no pl. 9 rītā — pl. 1 pēcp.
7 minūtes no Don Mills un Eglinton
Kā zobu techniķu savienības atzītam loceklim mūsu cenas saskan ar Ontario zobu techniķu savienības atzītām likmēm.
Danforth
Greenwood

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām ● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri pērkami
HAMILTONĀ
Northland Grocery
120 Barton St. E.
Hamilton, Ont.

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.
tip-top MEATS DELICATESSEN
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
(Queen Elizabeth un Highway 27)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS

Ja esat nodomājuši iegādāties jaunu 1972. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
Chevrolet - Chevelle - Camaro
Oldsmobile - Chevy II - Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-1131**
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6.

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.
Tel. 921-3924

Ķinas lielais lēciens

(Turpinājums no 2. lp.)

mes ražu. Vismaz tie Eiropas un Amerikas žurnālisti, kas pēdējā laikā apceļojuši Ķīnu, raksta, ka tur visi esot paēduši. Jāatceras, ka vēl pirms dažiem gadiem Pekinga iepirka rīsus un kviešus ASV un Kanadā. Tagad ap 70 proc. visa eksporta sastāda lauksaimniecības ražojumi. Jāpiebilst, ka zemnieki un laukstrādnieki bija tie, kas palīdzēja Maocetungam tikt pie varas. Tāpēc tagad daži polītiskie komentātori apgalvo, ka Pekingai svarīgāka par satelītu un atombumbu skaitu ir rīsu un citu graudu raža, lai varētu paēdināt visus iedzīvotājus.

Ar tā saucamo „lēcienu uz priekšu" Ķīna vēlējās īsā laikā no lauksaimniecības zemes kļūt par rūpniecības zemi, un valdība Pekingā pavēlēja visos ciemos ar visprimitīvākajiem līdzekļiem kausēt tēraudu, bet no tā cieta lauksaimniecība. Pēc šī eksperimenta atmešanas valdība metās otrā galējībā, un ierēdņus, zinātniekus, studentus, skolniekus no pilsētām izdzina uz laukiem, lai paceltu ražas. Sevišķi pēc lielās „kultūras revolūcijas." Šķiet, ka šie eksperimenti beigušies un sākusies mērķtiecīga plānošana. Tai arī bijuši panākumi, jo Ķīna kļuvusi atomieroču īpašniece, attīstījus arī tālšāvēju raķetes, ar kuŗām var apdraudēt savu tuvo lielo kaimiņu un ienaidnieku — Pad. savienību.

Ķīnas polītisko panākumu lēsē var ieskaitīt komūnisma sasķelšanu vairākos novirzienos un līdz ar to Pad. savienības iespaida mazināšanu. Lielo „lēcienu uz priekšu" ar sava iespaida izvēršanu dažās Afrikas valstīs un pat Eiropā, jo mazā Albānija pilnīgi atšķēlusies no Pad. savienības bloka un pieslējusies Ķīnai; un iekļūšanu Apvienotajās nācijās.

Pekinga tagad daudzina sevi par mazo valstu aizstāvi, imperiālisma apkaŗotāju, kaut gan pati okupēja un pakļāva Tibetu. Ja tie nebūs tikai vārdi un propaganda, tad Apvienotajās nācijās Pad. savienībai pretī stāvēs cienīgs pretinieks, jo tieši Maskavai Pekinga pārmet imperiālismu un citu mazo tautu apspiešanu.

Tā kā Baltijas valstis sev pakļāvusi Pad. savienība, tad par to likteni Pekingā varētu rasties dzirdīgas ausis. Nav noslēpums, ka Ķīnas pārstāvji vienā vai otrā zemē prasījuši materiālus no pašiem baltiešu trimdiniekiem, un par Baltijas valstīm Ķīnas laikrakstos parādījušies raksti vairākas reizes. Arī 17 latviešu komūnistu vēstule sasniegusi ķīniešu pārstāvjus.

P. B.

Daugavas Vanagu nams 125 BROADVIEW AVE. **Tel. 465-5225** **Daugavas Vanagu klubs**
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz piektd. no pl. 4 — 1 naktī,
sestdienās no pl. 12 — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

Baltijas valstis AN

APV. NĀCIJĀS ATGĀDINĀTI CILVĒKA TIESĪBU PĀRKĀPUMI BALTIJAS VALSTĪS

Cilvēka tiesību komisijas (Commission on Human Rights) 28. sesija, kas notika Ņujorkā no 6. marta līdz 7. aprīlim, baltiešiem svarīga vairāku iemeslu dēļ. Pirmo reizi atklātībā Apv. nāciju telpās atskanēja Kudirkas vārds. Tika atgādināti cilvēka tiesību pārkāpumi Baltijas valstīs, pieminot arī atsevišķi reliģijas brīvības apspiešanu Lietuvā. Pad. savienības un ASV starpā izraisījās pēdējos gados neparasti asas debates, pie kam ierosinātāja šoreiz bija ASV. Tā kā ASV diplomāti apsver katru savu vārdu un nedara neko bez valdības ziņas, un tā kā šīs debates izraisījās prezidenta Niksona Maskavas brauciena priekšvakarā, tad varam cerēt, ka prezidenta plānos ir apmeklējuma laikā pieskarties arī baltiešu problēmām.

Debates izraisīja ASV sūtņa Viljema Šaflī (William E. Schaufele jr..) runa par darba kārtas 9c punktu, t. i. tiesībām atstāt jebkuŗu zemi, ieskaitot savējo un atgriezties tajā. Viņš vispirms apskatīja apstākļus, kādi šai ziņā pastāv rietumzemēs un lielākajā daļā jauno zemju, tad pārgāja uz t. s. „sociālistiskām zemēm", sevišķu vērību veltot Berlīnes mūrim un padomju žīdu izceļošanas grūtībām.

„Kudirkas gadījums mums atgādina, ka ne tikai žīdi, bet arī lietuvieši, latvieši, igauņi, armēņi, īstenībā visi padomju pilsoņi, cieš šādas padomju valdības nostājas dēļ, kas atsakās uzskatīt izceļošanu par pamattiesību, tā vietā iztaisot to par retu privileģiju," teica sūtnis Šaflī.

Padomju pārstāvis Nikifors I. Jevdokejevs uzreiz pieprasīja tiesību atbildēt, lai „kategoriski noraidītu amerikāņu apmelojumus, kas teikti nolūkā novērst pasaules uzmanību no nekrietnā kaŗa Indoķīnā". Viņš norādīja, ka ASV pārstāvis iejaucies Pad. savienības iekšējās lietās u.t.t.

Kaut gan Jevdokejeva atbilde bija gaŗāka par Šaflī runu, ar to vien nepietika. Nākamās dienas pēcpusdienā, kad sēdes gaita jau bija aizvirzījusies līdz 10. darba kārtas punktam — par cilvēka tiesību pārkāpumiem — vārdu pieprasīja galvenais padomju pārstāvis Cilvēka tiesību komisijā Nikolajs Konstantinovičs Tarasovs — un nu ņēmās aprādīt, cik nepanesama un Cilvēka tiesību pārkāpumiem piekaisīta dzīve ir ASV pilsoņiem. Viņš aizkustinoši runāja par ASV nēģeŗu grūto likteni, kuŗus nežēlīgi apspiežot kā ekonomiskā, tā sociālā un kultūrālā ziņā. Arī amerikāņu sievietes, pēc viņa domām, tiekot necilvēcīgi izmantotas. Savā runā viņš bagātīgi citēja amerikāņu laikrakstus, kur, pēc Tarasova atstāstījuma, bijis arī ziņots, ka Gallupa aptauju birojs nesen noskaidrojis, ka 16 miljonu amerikāņu vēlētos izceļot uz citām zemēm, tikai viņiem trūkstot līdzekļu sava nodoma īstenošanai. Viņš mēģināja pierādīt, ka šo „moku un bezcerības pilno stāvokli" grūti paciest pat maziem bērniem, kas tādēļ meklējot aizmiršanos narkotisko zāļu lietošanā. ASV esot 25.000 bērnu - narkotiķu, teica padomju pārstāvis.

Tā kā šīs sesijas laikā nepatīkamus brīžus krieviem bija sagādājis arī Anglijas pārstāvis, tad savā turpmākā runā Tarasovs no sava viedokļa pamatīgi apstrādāja nemierus Ziemeļīrijā, pārmezdams angļiem nelegālas apcietināšanas, masveida kratīšanas un arestus, mocīšanas lietošanu pratināšanā un iedzīvotāju mantības bojāšanu.

Nu savukārt Anglija un ASV pieprasīja tiesību atbildēt. Angļu pārstāvis, sērs Kīss Anvins (Keith Unwin), paslavēja krieva pēkšņo interesi par individa tiesībām, tūliņ gan atgādinādams, ka no Ziemeļīrijas izbraukt un tanī atgriezties nevienam nav grūtību.

ASV vārdā atbildēja sūtnis Šaflī, vēlreiz pieskaroties baltiešu problēmām. Pabrīnījies par padomju negaidīto uzticēšanos rietumu preses avotiem, kas parasti viņu pusē tiek lamāti par „meļiem, kapitālistiem, cionistiem un mietpilsoņiem," ASV sūtnis jautāja: „Vai nebūtu jauki, ja arī Pad. savienībā būtu preses brīvība?" un turpināja: „Varbūt tagad, kad padomju pārstāvis tā iemīļojis tematus par sadarbību un kompromisiem, viņam vajadzētu parūpēties par opozicijas preses izteikšanās tiesībām savā zemē. Gribētos to ieteikt ar pašreiz reklāmu pasaulē izplatīto teicienu: ,Pamēģiniet, jums patiks!' "

„Mēs atzīstam savas problēmas," amerikāņu sūtnis turpināja, „un labprāt tās pārrunājam, ja arī ne katrreiz piekrītam padomju interpretācijai. Varbūt varētu šīs pārrunas mazliet paplašināt, lai tur iekļautos arī padomju žīdu stāvoklis, reliģijas brīvība Lietuvā, politiskās prāvas Ukrainā un pretlikumīga cilvēku ieslodzīšana garā slimo iestādēs." Tā kā padomju pārstāvis bija pieminējis Mārtiņu Luteru Kingu, tad sūtnis Šaflī salīdzināja amerikāņu lepnumu par šo Nobela miera prēmijas laureātu ar apstākļiem, kādi jāpārcieš pašreiz šīs pašas prēmijas laureātam Aleksandram Solžeņicinam Pad. savienībā.

Padomju pārstāvis atbildēja, ka Pad. savienībā nekāda opozicijas prese nevar rasties, jo padomju pilsoņi vienoti ar augstu morāli un opozicija padomju sabiedrībā nepastāv. „Iejaukšanās mūsu lietās nenesīs nekādu labumu," savu runu beidzot, piedraudēja padomju pārstāvis.

Interesanti atzīmēt, ka pēc lielajām amerikāņu un krievu debatēm 6. aprīļa rīta cēlienā komisija pēcpusdienas sesiju nolēma izlaist, par oficiālo iegansttu uzdodot techniskas grūtības sesijas gaitas pārskata sastādīšanā. Pēc tam komisija bija nonākusi savā tradicionālajā laika trūkumā, jo no paredzētajiem 23 darba kārtas punktiem bija apskatīti tikai pirmie desmit.

Tā kā Cilvēka tiesību komisija ir viena no sešām Ekonomiskai un Sociālai padomei pakļautajām komisijām, tad pasaules prese tās gadskārtējai sesijai parasti neveltī uzmanību. Šorez tomēr sūtņa Šaflī runa, pieminot arī Lietuvu, Latviju un Igauniju -- tika atreferēta CBS ziņās, kā arī laikraksts „The New York Post" 5. aprīļa n-rā bija veltījis tai rakstu.

D. V.

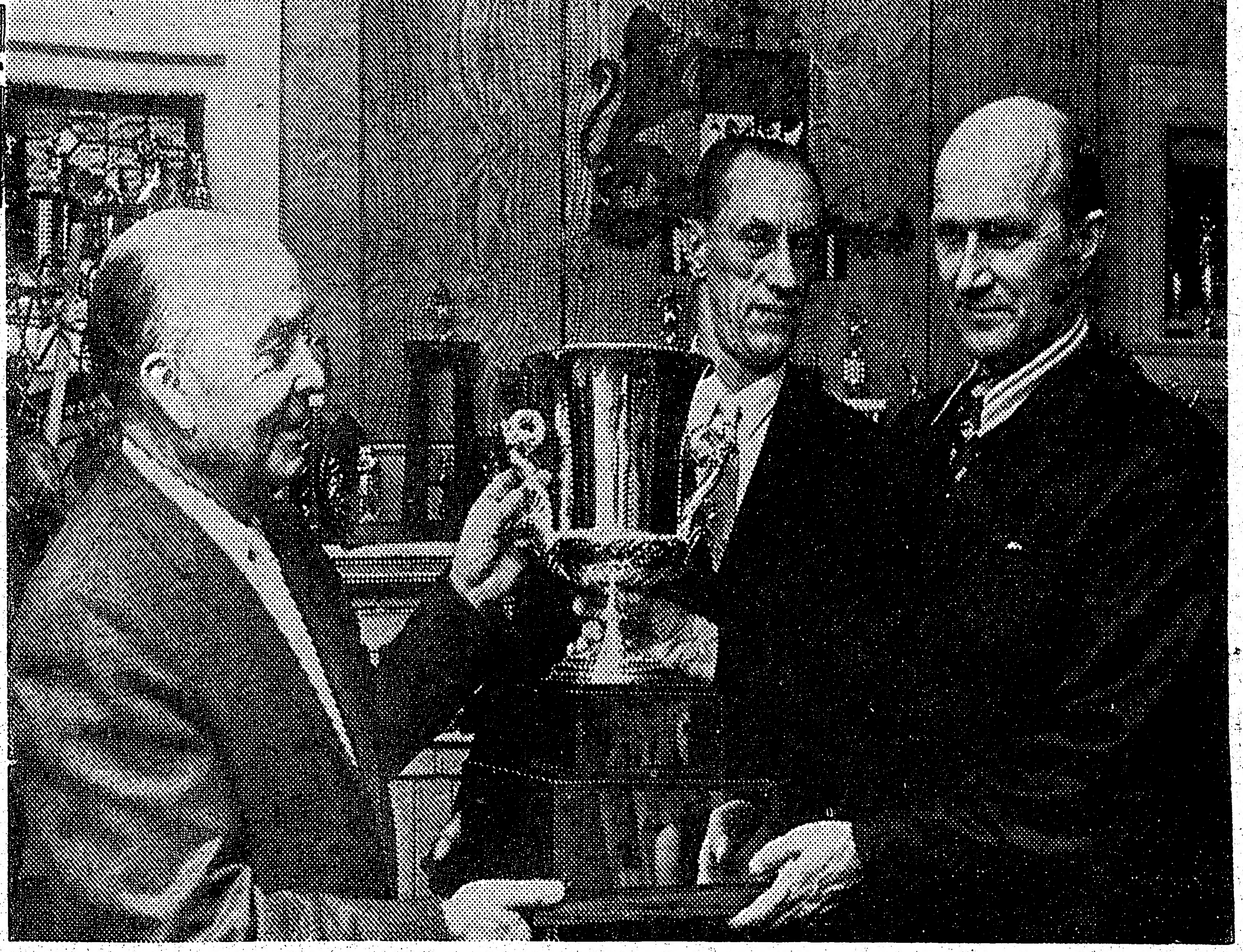

Ar Viestura kausu, no kreisās: A. Ramiņš, E. Brūveris (Filadelfija) un V. Teteris.
Foto: V. Cinis

VIESTURA KAUSS PALIEK TORONTO

(Turpinājums no 14. lp.)

mus: H. Jākobsons — O. Roze, Baumeisters — Grīnbergs, tad vecās un jaunās paaudzes basketbolistu kombinācija — Maksis Kazaks un Valdis Pālens, tēvs un dēls Lukovski un Vaits — Teteris gādāja par to, lai sacensības kļūtu arvien saistošākas. 12 pāŗu sacensībā visas uzvaras bija izcīnījuši Vaits - Teteris un viņu pēdējā spēle pret Ramiņu — Kārkliņu bija izšķirīga divējādā ziņā. Vaitam — Teterim uzvarot, pēdējais būtu uzvarētājs arī Viestura kausa izcīņā un uzvara dotu arī otru vietu dubultspēlē torontiešiem Grīnbergam — Baumeisteram.

Uztraucošā spēlē uzvarēja Vaits — Teteris, otrā vietā paliekot Grīnbergam — Baumeisteram, 3. v. Ramiņam — Kārkliņam un 4. v. Brūverim — Tuvikenem.

Uzvarētājiem balvu klāsts bija bagāts, un tās pasniedza DV Toronto nodaļas valdes priekšsēdis I. Zamlovskis. Viestura kausu saņēma Valdis Teteris, to iegūstot ar 17 punktiem, 2. v. Brūveris (16½ p.), 3. amiņš (15½ p.), 4. Tuvikene (15¼ p.).

Pārsteiguma balvas saņēma arī jaunākais un vecākais dalībnieks — 9 gadus vecais D. Tērauds (Hamiltona) un filadelfiešu ziedoto balvu 62 g. vecais A. Grīnbergs, *kas šo* sacensību laikā atskatījās uz 45 sportam kalpotiem gadiem. Pārsteiguma balvu par labu spēli saņēma Valdis Pālens.

Pēc sacensībām dalībnieki tukšoja tradicionālo uzvaras kausu un sacīkšu vadība — galvenais tiesnesis A. Grīnbergs ar palīgiem Ž. Jākobsonu un A. Čivželi varēja būt apmierināti.

Nākošā novusa 40 gadu jubilejas Viestura kausa izcīņa notiks 1973. g. Filadelfijā, ASV.

V. T.

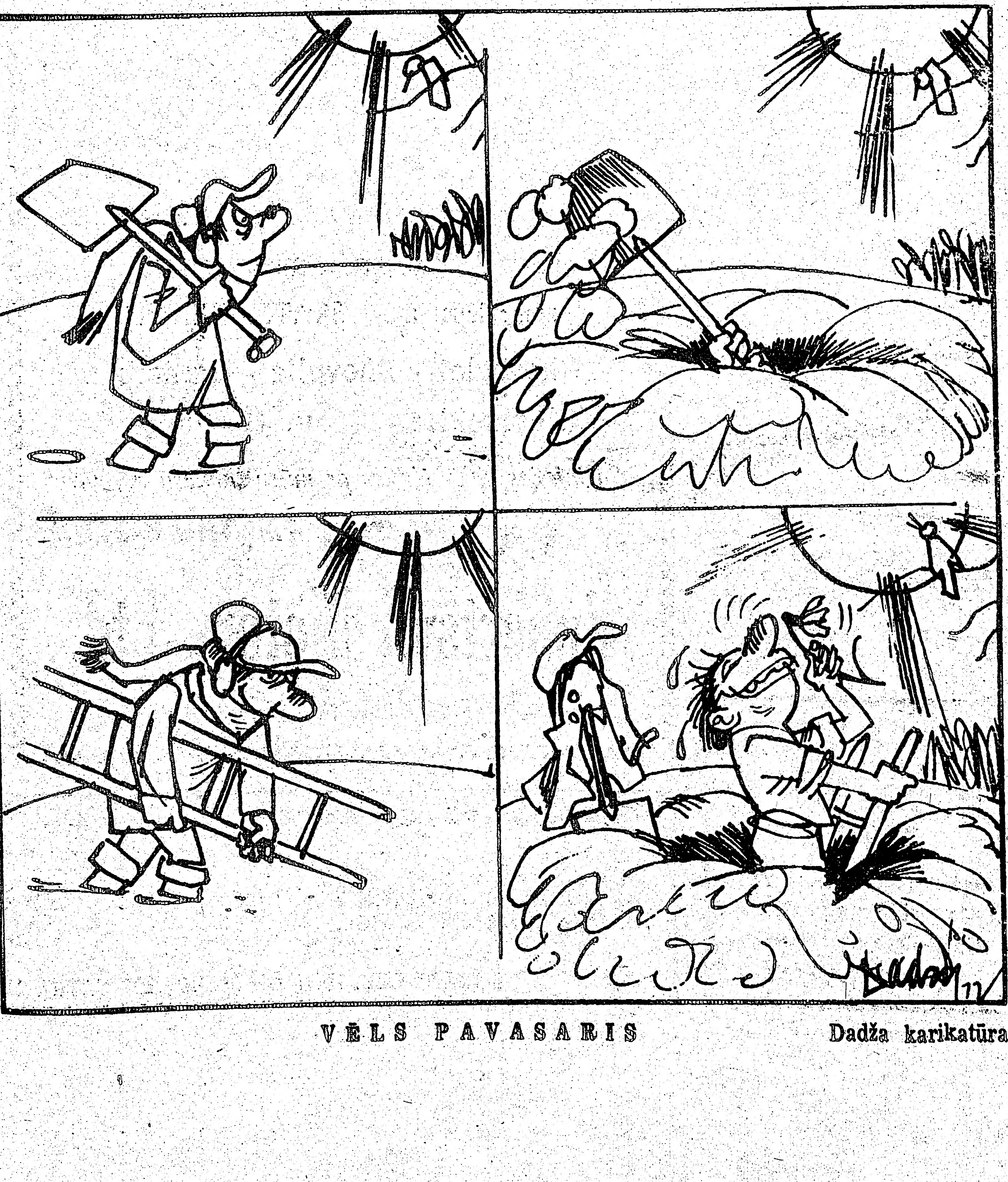

VĒLS PAVASARIS

Dadža karikatūra